

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání

Základní škola a mateřská škola Barrandov,
Praha 5 – Hlubočepy, Chaplinovo nám. 1/615

PROJEKT 3D

„Dobrovolně s důvtipem k dovednostem“

Č. j.411/2016/F

Adresa školy: Základní škola a mateřská škola Barrandov, Praha 5 – Hlubočepy,
Chaplinovo nám. 1/615, 152 00 Praha 5

Ředitel školy: Mgr. Jana Fričová

Kontakt: reditel@zsbarr.cz

Zástupce ředitele: Mgr. Ingrid Šindleryová, Mgr. Naděžda Mikulášová

Koordinátor pro 1. stupeň: Mgr. Ingrid Šindleryová

Kontakt: 251 816 725

Koordinátor pro 2. stupeň: Mgr. Naděžda Mikulášová

Kontakt: 251 819 071

Zřizovatel školy: Městská část Praha 5, nám. 14. října 4, 150 22 Praha 5

IČO: 65 993 527

IZO: 102401624

RED-IZO: 600 038 475

Platnost dokumentu: od 1. září 2016

Podpis ředitele školy:

Razítko školy:

Program vytvořil kolektiv učitelů ZŠ Barrandov, Chaplinovo nám. 1/615
ve školním roce 2015/2016 podle

**Rámcového vzdělávacího programu
pro základní vzdělávání**

Obsah:

1. Charakteristika školy	4
1.1 Úplnost a velikost školy.....	4
1.2 Vybavení školy	4
1.3 Pedagogický sbor	5
1.4 Charakteristika žáků	5
1.5 Dlouhodobé projekty, mezinárodní spolupráce	5
1.6 Spolupráce s rodiči a jinými subjekty.....	5
2. Charakteristika školního vzdělávacího programu	6
2.1 Zaměření školy	6
2.2 Výchovné a vzdělávací strategie	6
2.3 Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	7
2.4 Vzdělávání žáků mimořádně nadaných.....	9
2.5 Začlenění průřezových témat.....	10
2.5.1 Osobnostní a sociální výchova (OSV)	10
2.5.2 Výchova demokratického občana (VDO)	14
2.5.3 Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS)	17
2.5.4 Multikulturní výchova (MuV).....	20
2.5.5 Environmentální výchova	23
2.5.6 Mediální výchova	26
2.6 Klíčové kompetence.....	30
2.6.1 Kompetence k učení.....	30
2.6.2 Kompetence k řešení problémů	32
2.6.3 Kompetence komunikativní	34
2.6.4 Kompetence sociální a personální	35
2.6.5 Kompetence občanské.....	37
2.6.6 Kompetence pracovní	39
3. Učební plán (1. a 2. stupeň)	41
3.1 Komentář ke školnímu učebnímu plánu	46
3.2 Volitelné předměty	47
4. Učební osnovy	47
4.1 Český jazyk a literatura.....	48
4.2 Anglický jazyk.....	51
4.3 Další cizí jazyk – Ruský jazyk	53
4.4 Další cizí jazyk – Německý jazyk	55
4.5 Matematika	56
4.6 Informatika, Technika administrativy.....	59
4.7 Prvouka.....	62
4.8 Přírodověda	64
4.9 Vlastivěda	67
4.10 Dějepis	69
4.11 Výchova k občanství.....	71
4.12 Fyzika.....	72
4.13 Chemie.....	73

4.14	Přírodopis.....	75
4.15	Zeměpis.....	77
4.16	Hudební výchova.....	80
4.17	Výtvarná výchova.....	82
4.18	Výchova ke zdraví.....	85
4.19	Tělesná výchova.....	87
4.20	Člověk a svět práce.....	898
4.21	Praktické činnosti.....	92
4.22	Svět práce – Volba povolání.....	94
4.23	Svět práce – Základy ekonomie.....	96
4.24	Volitelný předmět – Přírodovědná praktika.....	97
4.25	Volitelný předmět - Sportovní hry.....	98
5.	Hodnocení žáků.....	101
5.1	Pravidla pro hodnocení a klasifikaci žáků.....	101
5.2	Kriteria pro hodnocení a klasifikaci žáků.....	102
5.2.1	Hodnocení na prvním stupni.....	102
5.2.2	Hodnocení na druhém stupni.....	102
5.2.3	Celkové hodnocení.....	102
5.3	Klasifikace v předmětech s převahou naukového zaměření.....	103
5.4	Klasifikace ve vyučovacích předmětech s převahou výchovného a praktického zaměření.....	106
5.5	Dodatečná zkouška.....	107
5.6	Opravná zkouška.....	107
5.7	Komisionální přezkoušení.....	107
5.8	Hodnocení žáků, kteří nejsou státními občany ČR.....	108
5.9	Hodnocení chování.....	108
5.10	Postihování chování žáka mimo školu.....	109
5.11	Autoevaluace žáků.....	110
5.12	Hodnocení žáků se specifickými vývojovými poruchami učení a chování.....	110
6.	Autoevaluace školy.....	113
	Seznam příloh:.....	114
	Příloha 1: Školní vzdělávací program pro přípravnou třídu.....	114
	Příloha 2: Školní vzdělávací program mateřské školy.....	114
	Příloha 3: Učební osnovy jednotlivých předmětů.....	114

1. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

1.1 ÚPLNOST A VELIKOST ŠKOLY

Základní škola a mateřská škola Barrandov se nachází na sídlišti Barrandov v Praze 5 v bezprostřední blízkosti chráněné oblasti Prokopského údolí.

Součástí školy jsou mateřská škola (kapacita 167 dětí, ve školním roce 2016-17 pilotně otevřena třída ne tříletých dětí, školní družina (kapacita 400 žáků) a školní jídelna (kapacita 1598 obědů). Kapacita školy je 1 305 žáků. V současnosti škola vzdělává přibližně 650 žáků od přípravné třídy do 9. ročníku. Průměrná naplněnost tříd je 23 žáků. Základní škola a mateřská škola Barrandov je školou s **výukou anglického jazyka** od mateřské školy, na 2. stupni je posílena hodinová dotace výuky anglického jazyka, v 6. ročníku škola nabízí žákům výběr volitelných předmětů **přírodovědná praktika, nebo sportovní hry**.

1.2 VYBAVENÍ ŠKOLY

Mateřská škola je umístěna ve 4 třídách na odloučeném pracovišti v Renoirově ulici a ve 2 třídách detašovaného pracoviště v přízemí pavilonu 2. stupně základní školy. U obou objektů je zahrada určená pouze pro děti MŠ.

Základní škola se skládá z pěti pavilonů:

pavilon 1. stupně s 18 kmenovými třídami a 3 jazykovými učebnami a učebnami pro hudební a výtvarnou výchovu,

pavilon 2. stupně s 12 kmenovými třídami, 3 jazykovými učebnami, 2 odbornými učebnami pro přírodní vědy (přírodopis, fyzika, chemie), odbornou učebnou pro dějepis a zeměpis, učebnou pro hudební výchovu,

pavilon pro výuku pracovní výchovy - učebna výtvarné výchovy, keramická dílna, cvičná kuchyně, knihovna a studovna pro žáky, učebnou pro výuku informační komunikace,

pavilon pro tělesnou výchovu se 3 tělocvičnami, posilovnou a zrcadlovým sálem je vybaven bezbariérovým přístupem,

pavilon s kancelářemi - 2 jazykové učebny, kanceláře sekretariátu, školní družiny, ekonomky školy, kancelář školního poradenského pracoviště, vedení školy, kinosál, učebna pro výuku informační komunikace

pavilon školní jídelny s kuchyní a s oddělením přípravného ročníku se zázemím.

Učebny jsou světlé, čisté, většinou vybavené novým nábytkem. Ve všech učebnách je interaktivní tabule s připojením na internet.

1.3 PEDAGOGICKÝ SBOR

Pedagogický sbor je stabilizovaný, složený ze zkušených i začínajících pedagogů. Ve škole pracuje výchovný poradce, speciální pedagog, metodik prevence sociálně patologických jevů, asistenti pedagoga. Dále se školou pravidelně spolupracuje psycholog z PPP Prahy 5.

Pedagogové se pravidelně zúčastňují dalšího profesního vzdělávání. Všichni zaměstnanci školy jsou proškoleni v problematice ochrany při mimořádných událostech a první pomoci.

1.4 CHARAKTERISTIKA ŽÁKŮ

Každoročně je zapsáno do prvních tříd cca 100 žáků a 15 dětí do přípravné třídy. Všem žákům je poskytováno kvalitní všeobecné vzdělání vycházející z koncepce společného vzdělávání a celoživotního učení.

Žákům se věnují učitelé školy. Při výuce žáků se se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných zpravidla pomáhají asistenti pedagoga, kteří úzce spolupracují s výchovným poradcem a s psychologem.

Většina žáků jsou děti z barrandovského sídliště a blízkého okolí. Ve škole se vzdělávají i děti cizích státních příslušníků a žáci, kteří bydlí v azylovém domě v Renoirově ulici. Všem žákům je poskytováno kvalitní všeobecné vzdělání.

1.5 PROJEKTY

Pedagogové spolupracují na celoškolních, ročníkových a třídních projektech. Třídní kolektivy absolvují řadu exkurzí, divadelních a filmových představení, přednášek. Projekt Hravý architekt (doba Karla IV.) bude završen vernisáží prací žáků 4. ročníku v Pražské jízdárně.

Průběžně připravujeme žádosti o granty vyhlašované různými organizacemi (MŠMT, MČP5, MHMP, aj.). V současné době probíhají programy Unplugged – prevence kouření a alkoholu, adaptační kurz pro 6. ročník – utváření kolektivu, podpora speciálního pedagoga ve škole, Logopedická pomoc dětem v MŠ, Člověk v tísní – skupinové a individuální doučování žáků, Šablony – podpora inkluzivního vzdělávání a personální podpora, vybavení pro zájmové kroužky školy – sportovní, dramatický, sborový zpěv).

1.6 SPOLUPRÁCE S RODIČI A JINÝMI SUBJEKTY

Spolupráce s rodiči žáků je na velmi dobré úrovni a neustále se rozvíjí. Jsme školou otevřenou, rodiče mohou školu navštívit kdykoliv po vzájemné dohodě s vyučujícím, v době konzultačních schůzek, třídních schůzek a tripartitních schůzek, ve dnech otevřených dveří a v době akcí pro veřejnost – besídky a výstavy, vánoční a velikonoční jarmark a dílny, knižní bazar, besedy pro rodiče budoucích prvňáků. O činnosti školy jsou

rodiče informováni prostřednictvím webových stránek, nástěnek ve vestibulu školy a žákovských knížek. Rodiče pravidelně každý rok zajišťují a financují vzdělávací akci pro všechny žáky školy – např. První pomoc, ÚdiF aneb ~ Užasné divadlo fyziky.

Dlouhodobě spolupracujeme s občanským sdružením Tanec Praha – pohybová výchova žáků v rámci tělesné výchovy.

2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

1.7 ZAMĚŘENÍ ŠKOLY

Hlavní prioritou školy se stala výuka anglického jazyka. Podařilo se nám sestavit dobrý tým pedagogů i odpovídající hmotné vybavení pro výuku (viz bod Charakteristika školy).

Do budoucna škola chce preferovat u žáků I. stupně oblast estetickou se zaměřením na výtvarnou výchovu a pohybovou výchovu v rámci hodin tělesné výchovy, u žáků II. stupně oblast tělesné výchovy a sportu s možností rozšíření hodin tělesné výchovy (vznik tříd se sportovním zaměřením).

Vzdělávací program svým pojetím a způsobem zpracování počítá s tím, že si škola vytváří jeho podobu podle svých vlastních záměrů a podmínek a vychází přitom z názorů a přání rodičů i z možností, potřeb a zájmů žáků. Navazuje na vzdělávací plán mateřské školy, která je součástí základní školy.

1.8 VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE

Školní vzdělávací program (dále ŠVP) usiluje o to, aby žáci v průběhu školní docházky získali kvalitní základy **moderního všeobecného vzdělání** orientovaného zejména na situace blízké životu a na praktické jednání.

Odpovídá na otázku, co by měli žáci poznat z hlavních oblastí lidské kultury a jakými dovednostmi by měli být vybaveni, aby mohli dále pokračovat ve svém vzdělávání.

Chceme vychovat žáka, který je schopen samostatně myslet, svobodně se rozhodovat, projevat se jako demokratický občan. Při dosahování cílů základního vzdělávání jsou zohledňovány potřeby a možnosti každého žáka. Školní vzdělávací program chápe **obsah základního vzdělání** jako prostředek rozvoje osobnosti žáka, jeho orientace v kulturních hodnotách i pochopení společenských a technických přeměn současnosti. Zahrnuje v přiměřené rovnováze poznatky a činnosti vztahující se ke všem vzdělávacím oblastem.

Program zdůrazňuje pevné osvojení poznatků ve spojení s dovednostmi a se schopností aplikovat je při řešení úkolů i běžných životních situací. Jde o způsobilosti (kompetence), které si žák trvale osvojí a je připraven uplatňovat je v dalším vzdělávání i v životě mimo školu. Program sleduje vytváření **elementárních a specifických dovedností a kompetencí, spjatých** bezprostředně s obsahem jednotlivých oblastí a oborů, i rozvíjení **průřezových témat**, propojujících navzájem více vzdělávacích oblastí a oborů a

tvořících základ celkové vzdělanosti žáků. Důraz na kompetence se promítá do zpracování osnov jednotlivých předmětů a do přístupu k hodnocení žáků.

Školní vzdělávací program směřuje k tomu, aby si žáci osvojili **hlavní zásady a normy lidského jednání** a aby získali nejdůležitější dovednosti a návyky zdravého způsobu života. Program považuje za důležité naučit žáky správně posuzovat jevy a situace, s nimiž se setkávají, odpovědně se rozhodovat a jednat.

Klade důraz na **činnostní pojetí vyučování**, v němž mají žáci dostatek příležitostí aktivně se podílet na vlastním vzdělávání, samostatně se projevovat, získávat nové vědomosti vlastní činností, řešit úkoly i situace ze života mimo školu. Se zřetelem k těmto záměrům podporuje program uplatňování postupů a forem práce, které umožňují žákům využívat maximálně vlastních zkušeností, provádět jednoduché demonstrace a pokusy, diskutovat, argumentovat, vyvozovat závěry.

Orientace na osobnost žáků vyžaduje také zřetel k jejich individuálním předpokladům a možnostem, zájmům a zaměření. V souladu s tím vytváří vzdělávací program prostor jak pro využívání **různých vzdělávacích postupů a způsobů**, tak i pro uplatňování **diferencované výuky** (pružnost učebního plánu, otevřenost učebních osnov, volitelné předměty).

ŠVP usiluje o naplnění těchto cílů:

- umožnit žákům osvojit si strategie učení a motivovat je pro celoživotní učení;
- podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů;
- vést žáky k všestranné, účinné a otevřené komunikaci;
- rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých;
- připravovat žáky k tomu, aby se projevovali jako svébytné, svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňovali svá práva a naplňovali své povinnosti;
- vytvářet u žáků potřebu projevovat pozitivní city v chování, jednání a v prožívání životních situací; rozvíjet vnímavost a citlivé vztahy k lidem, prostředí i k přírodě;
- učit žáky aktivně rozvíjet a chránit fyzické, duševní a sociální zdraví a být za ně odpovědný;
- vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám, učit je žít společně s ostatními lidmi;
- pomáhat žákům poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti v souladu s reálnými možnostmi a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci.

Vzdělávací cíle programu se promítají do všech předmětů učebního plánu základní školy a jsou dále dotvářeny podle daných podmínek práce učitele a ve vztahu k různým skupinám žáků i k jednotlivcům.

1.9 VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI (SVP)

Vzdělávání dětí v přípravné třídě probíhá podle ŠVP předškolního vzdělávání.

Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami probíhá formou individuální integrace do běžných tříd a prací v odděleních nebo studijních skupinách s upravenými vzdělávacími programy. Ve vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných a mimořádně nadaných je snahou ŠVP zachovávat přirozené heterogenní skupiny žáků a s využitím podpůrných opatření a úzké spolupráce se školským poradenským zařízením (ŠPZ), se zákonnými zástupci žáků, příp. dalších osob, které se podílejí na vzdělávání žáka.

V souladu se zabezpečením podmínek pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami jsou uplatňována podpůrná opatření. V případě potřeby a v souladu s právními předpisy je umožněno i působení asistenta pedagoga. Škola také spolupracuje s pedagogicko-psychologickou poradnou Prahy 5. Školní psycholog a odborní pracovníci školního poradenského pracoviště nabízejí spolupráci rodičům a s jejich souhlasem i pomoc žákům při vzdělávání, učitelům při diagnostikování, způsobu hodnocení a tvorbě IVP.

Plán pedagogické podpory (dále jen PLPP) a individuální vzdělávací plán (dále jen IVP)

K zabezpečení vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP) sestavuje třídní učitel nebo učitel konkrétního vyučovacího předmětu za pomoci výchovného poradce **plán pedagogické podpory (PLPP)**.

PLPP má písemnou podobu. Před jeho zpracováním budou probíhat rozhovory s jednotlivými vyučujícími s cílem stanovení např. metod práce s žákem, způsobů kontroly osvojení znalostí a dovedností. Výchovný poradce stanoví termín přípravy PLPP a organizuje společné schůzky s rodiči, pedagogy, vedením školy i žákem samotným.

Pro individuálně integrovaného žáka se stanoví **individuální vzdělávací plán (IVP)** na základě žádosti zákonného zástupce žáka a vyšetření v pedagogicko-psychologické poradně (PPP). V IVP je stanoven obsah, rozsah, průběh a způsob speciálně pedagogické nebo psychologické péče žákovi včetně zdůvodnění, údajů o cílech vzdělávání, seznam kompenzačních, rehabilitačních a učebních pomůcek.

IVP je sestaven nejpozději do jednoho měsíce od obdržení doporučení školského poradenského zařízení. Součástí IVP je termín vyhodnocení naplňování IVP a může též obsahovat i termín průběžného hodnocení IVP, je-li to účelné. IVP může být zpracován i pro kratší období než je školní rok. IVP může být doplňován a upravován v průběhu školního roku. V případě podpůrného opatření (spočívajícího v úpravě očekávaných výstupů) pro žáky s LMP od třetího stupně podpory, bude pro tvorbu IVP využívána minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření stanovená v RVP ZV.

Výchovný poradce zajistí písemný informovaný souhlas zákonného zástupce žáka, bez kterého nemůže být IVP prováděn. Výchovný poradce po podpisu IVP zákonným zástupcem žáka a získání písemného informovaného souhlasu zákonného zástupce žáka předá informace o zahájení poskytování podpůrných opatření podle IVP zástupci ředitele školy, který je zaznamená do školní matriky.

1.10 VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ MIMOŘÁDNĚ NADANÝCH

Pro tyto žáky je zapotřebí zvýšené motivace k rozšiřování základního učiva do hloubky především v předmětech, pro které žák vykazuje zájem a nadání. Jsou jim zadávány náročnější úkoly, vyučující je pověřuje vedením a řízením skupin při skupinovém vyučování, individuálně pracují s naučnou literaturou. Od učitelů vyžaduje vzdělávání těchto žáků náročnější diferencovanou přípravu.

Tito žáci jsou podporováni v mimoškolních aktivitách, zapojují se do školních, obvodních i krajských soutěží vědomostních i sportovních, jsou připravováni pro olympiády v jednotlivých předmětech. Na základě zájmu jsou zařazováni do výběrových seminářů v rámci volitelných předmětů a kroužků, které působí při škole.

1.11 ZAČLENĚNÍ PRŮŘEZOVÝCH TÉMAT

1.11.1 Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Charakteristika průřezového tématu

Průřezové téma akcentuje formativní prvky, orientuje se na subjekt i objekt, je praktické a má každodenní využití v běžném životě. Reflektuje osobnost žáka, jeho individuální potřeby i zvláštnosti. Jeho smyslem je pomáhat každému žákovi utvářet praktické životní dovednosti.

Realizace průřezového tématu Osobnostní a sociální výchova bude v případě žáků s lehkým mentálním postižením zaměřena především:

- na utváření pozitivních (nezraňujících) postojů k sobě samému i k druhým;
- na rozvoj zvládnutí vlastního chování;
- na podporu akceptace různých typů lidí, názorů, přístupů k řešení problémů;
- na uvědomování si hodnoty spolupráce a pomoci;
- na rozvoj dovedností potřebných pro komunikaci a spolupráci;
- na uvědomování si mravních rozměrů různých způsobů lidského chování.

Výuka uvedeného průřezového tématu bude napomáhat primární prevenci rizikového chování a zkvalitnění mezilidské komunikace. Utváření znalostí a dovedností těchto žáků bude zohledňovat jejich individuální možnosti

Tematické okruhy Osobnostní a sociální výchovy jsou členěny do tří částí, které jsou zaměřeny na osobnostní, sociální a mravní rozvoj.

Osobnostní rozvoj

- **Rozvoj schopností poznávání** (TO 1) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů; dovednosti pro učení a studium.
- **Sebepoznání a sebepojetí** (TO 2) – já jako zdroj informací o sobě; druhí jako zdroj informací o mně; moje tělo, moje psychika (temperament, postoje, hodnoty); co o sobě vím a co ne; jak se promítá mé já v mém chování; můj vztah k sobě samému; moje učení; moje vztahy k druhým lidem; zdravé a vyrovnané sebepojetí.
- **Seberegulace a sebeorganizace** (TO 3) – cvičení sebekontroly, sebeovládání – regulace vlastního jednání i prožívání, vůle; organizace vlastního času, plánování učení a studia; stanovování osobních cílů a kroků k jejich dosažení.

- **Psychohygienu** (TO 4) – dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému; sociální dovednosti pro předcházení stresům v mezilidských vztazích; dobrá organizace času; dovednosti zvládnutí stresových situací (rozumové zpracování problému, uvolnění/relaxace, efektivní komunikace atd.); hledání pomoci při potížích.
- **Kreativita** (TO 5) – cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (pružnosti nápadů, originality, schopnosti vidět věci jinak, citlivosti, schopnosti dotahovat nápady do reality), tvořivost v mezilidských vztazích.

Sociální rozvoj

- **Poznávání lidí** (TO 6) – vzájemné poznávání se ve skupině/třídě; rozvoj pozornosti vůči odlišnostem a hledání výhod v odlišnostech; chyby při poznávání lidí.
- **Mezilidské vztahy** (TO 7) – péče o dobré vztahy; chování podporující dobré vztahy, empatie a pohled na svět očima druhého, respektování, podpora, pomoc; lidská práva jako regulativ vztahů; vztahy a naše skupina/třída (práce s přirozenou dynamikou dané třídy jako sociální skupiny).
- **Komunikace** (TO 8) – řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, řeč lidských skutků; cvičení pozorování a empatického a aktivního naslouchání; dovednosti pro verbální i neverbální sdělování (technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování); specifické komunikační dovednosti (monologické formy – vstup do tématu „rétorika“); dialog (vedení dialogu, jeho pravidla a řízení, typy dialogů); komunikace v různých situacích (informování, odmítání, omluva, pozdrav, prosba, přesvědčování, řešení konfliktů, vyjednávání, vysvětlování, žádost apod.); efektivní strategie: asertivní komunikace, dovednosti komunikační obrany proti agresi a manipulaci, otevřená a pozitivní komunikace; pravda, lež a předstírání v komunikaci.
- **Kooperace a kompetice** (TO 9) – rozvoj individuálních dovedností pro kooperaci (seberegulace v situaci nesouhlasu, odporu apod., dovednost odstoupit od vlastního nápadu, dovednost navazovat na druhé a rozvíjet vlastní linku jejich myšlenky, pozitivní myšlení apod.); rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci (jasná a respektující komunikace, řešení konfliktů, podřízení se, vedení a organizování práce skupiny); rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro etické zvládnutí situací soutěže, konkurence.

Morální rozvoj

- **Řešení problémů a rozhodovací dovednosti** (TO 10) – dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů a sociálních rolí, problémy v mezilidských vztazích, zvládnutí učebních problémů vázaných na látku předmětů, problémy v seberegulaci.

- **Hodnoty, postoje, praktická etika** (TO 11) – analýzy vlastních i cizích postojů a hodnot a jejich projevů v chování lidí; vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování atd.; pomáhající a prosociální chování (člověk neočekává protislužbu); dovednosti rozhodování v eticky problematických situacích všedního dne.

Osobnostní a sociální výchova (OSV)									
	1. stupeň					2. stupeň			
Název tematického okruhu (TO)	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Rozvoj schopností poznávání TO 1		PRO Doprava	Int / Č a JS			Int / Čj, Nj, Z, PŘ, Sp	Int / Z, Rj, Nj, PŘ, Sp	Int / Rj, Nj, PŘ, Vv, Vzk, Vko	Int / Čj, Rj, Nj, PŘ, Vko
Sebepoznání a sebepojetí TO 2				Int / Č a JS		Int / Čj, Nj, Z, Vv, Vzk, Tv	Int / Nj, Aj, Tv	Int / Ch, Aj, Vko, Vzk, Tv	Int / Nj, Vzk, Vv, Tv
Seberegulace a sebeorganizace TO 3						Int / Vzk, Sp	Int / Sp	Int / Nj, Vko, Vzk	Int / Čj, Nj, Vzk
Psychohygiena TO 4						Int / Čj, Nj, Tv	Int / Nj, Tv	Int / Nj, Vko, Tv	Int / Nj, Tv
Kreativita TO 5				Hv	Int / Vv,Hv, Č a SP	Int/Z,D,Vv, Vzk, Sp	Int/Rj, Z, Vv, Sp	Int / Čj, Rj, Vko, Vv	Int/Rj,Nj, Vv Vko,Vzk

Základní škola a mateřská škola, Praha 5 – Hlubočepy, Chaplinovo nám. 1/615

Osobnostní a sociální výchova (OSV)									
	1. stupeň					2. stupeň			
Název tematického okruhu (TO)	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Poznávání lidí TO 6	PRO Z pohádky do pohádky	Int / Č a JS				Int/Čj,Nj, Aj,Z,Tv,Hv	Int/Nj,Z,Tv Vko, Hv	Int/Aj,Tv, Hv	Int/ Aj,Tv,Hv
Mezilidské vztahy TO 7	Hv	Hv	Int / Č a JS Hv	Hv	Hv	Int/Nj,Aj, Tv,Vkz,SpHv	Int/Nj,Tv, SP, Hv	Int/ Čj, Nj, Aj,Vko,TvHv	Int/Nj,Aj, Vko,Vkz, Tv
Komunikace TO 8				Int / Čj a L		Int/Č,N,Z,Vk o,Vkz, Vv, Inf	Int / Čj, Rj, Vko	Int / Rj, Nj, Vko	Int/Rj,Nj,Př Vko,Vkz, Vv
Kooperace a kompetice TO 9					Int / Tv, Čj a L Č a JS	Int/Čj,Nj,Z,In f, Vv, Sp	Int/Čj,Rj,NjV v,Sp	Int / Rj, Nj, Vv	Int/Ch,Rj, Nj,Aj,Vkz, Vv
Řešení problémů a rozhodovací dovednosti TO 10		PRO Doprava PRV				Int / Nj, Inf	Int / Nj	Int / Ch, Nj, Vkz, Vv	Int / Ch, Nj, Vkz

Osobnostní a sociální výchova (OSV)									
	1. stupeň					2. stupeň			
Název tematického okruhu (TO)	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Hodnoty, postoje a praktická etika TO 11					Int / Čj a L,ČaJS	Int / Nj, Vkz, Tv	Int / Nj, Tv	Int / Ch, Čj, Nj, Vkz, Tv	Int / Ch, Čj, Nj, Vkz, Vv, Tv

1.11.2 Výchova demokratického občana (VDO)

Charakteristika průřezového tématu

Průřezové téma má mezioborový a multikulturní charakter. V obecné rovině představuje syntézu hodnot, a to spravedlnosti, tolerance a odpovědnosti, v konkrétní rovině pak především rozvoj kritického myšlení, vědomí vlastních práv a povinností a porozumění demokratickému uspořádání společnosti a demokratickým způsobům řešení konfliktů a problémů.

Výchova demokratického občana má vybavit žáka základní úrovni občanské gramotnosti. Ta vyjadřuje způsobilost orientovat se ve složitostech, problémech a konfliktech otevřené, demokratické a pluralitní společnosti. Její získání má žákovi umožnit konstruktivně řešit problémy se zachováním své lidské důstojnosti, respektem k druhým, ohledem na zájem celku, s vědomím svých práv a povinností, svobod a odpovědností, s uplatňováním zásad slušné komunikace a demokratických způsobů řešení.

Realizace průřezového tématu Výchova demokratického občana bude v případě žáků s lehkým mentálním postižením zaměřena především na utváření:

- sebeúcty, sebedůvěry a samostatnosti;
- úcty k zákonu;
- úcty k hodnotám, jako je svoboda, spravedlnost, solidarita, odpovědnost, tolerance;
- aktivního postoje v obhajování a dodržování lidských práv a svobod;

- ohleduplnosti a ochoty pomáhat slabším;
- respektu ke kulturním, etnickým a jiným odlišnostem;
- empatie, schopnosti aktivního naslouchání a spravedlivého posuzování.

Výuka bude rozvíjet disciplinovanost a sebekritiku, schopnost zaujmout vlastní stanovisko v pluralitě názorů a dovednosti asertivního jednání i schopnosti kompromisu. Utváření znalostí a dovedností těchto žáků bude zohledňovat jejich individuální možnosti.

Tematické okruhy průřezového tématu jsou zaměřeny na utváření a rozvíjení demokratických vědomostí, dovedností a postojů potřebných pro aktivní účast žáků – budoucích dospělých občanů – v životě demokratické společnosti. Při jejich realizaci vycházíme z reálných životních situací.

- **Občanská společnost a škola** (TO 1) – škola jako model otevřeného partnerství a demokratického společenství, demokratická atmosféra a demokratické vztahy ve škole; způsoby uplatňování demokratických principů a hodnot v každodenním životě školy (význam aktivního zapojení žáků do žákovské samosprávy – žákovského parlamentu); formy participace žáků na životě místní komunity; spolupráce školy se správními orgány a institucemi v obci.
- **Občan, občanská společnost a stát** (TO 2) – občan jako odpovědný člen společnosti (jeho práva a povinnosti, schopnost je aktivně uplatňovat, přijímat odpovědnost za své postoje a činy, angažovat se a být zainteresovaný na zájmu celku); Listina základních práv a svobod, práva a povinnosti občana; úloha občana v demokratické společnosti; základní principy a hodnoty demokratického politického systému (právo, spravedlnost, diferenciaci, různorodost); principy soužití s minoritami (vztah k jinému, respekt k identitám, vzájemná komunikace a spolupráce, příčiny nedorozumění a zdroje konfliktů).
- **Formy participace občanů v politickém životě** (TO 3) – volební systémy a demokratické volby a politika (parlamentní, krajské a komunální volby); obec jako základní jednotka samosprávy státu; společenské organizace a hnutí.
- **Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování** (TO 4) – demokracie jako protiváha diktatury a anarchie; principy demokracie; základní kategorie fungování demokracie (spravedlnost, řád, norma, zákon, právo, morálka); význam ústavy jako základního zákona.

Výchova demokratického občana (VDO)		
	1. stupeň	2. stupeň

Základní škola a mateřská škola, Praha 5 – Hlubočepy, Chaplinovo nám. 1/615

Název tematického okruhu (TO)	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Občanská společnost a škola TO 1				Int / Č a JS		Int / Z, Nj, Vkz, Tv	Int / Nj, Tv	Int / Nj, Vkz, Tv	Int / Čj, Nj, Tv
Občan, občanská společnost a stát TO 2				Hv	Int / Čj a L Hv	Int / Z, Aj, Hv	Int / Z, Hv	Int / Čj, D, Vko, Hv	Int / Čj, D, Aj, Ch, Vko, Vkz, Hv
Formy participace občanů v politickém životě TO 3								Int / Z, Vko	Int / Čj, Aj
Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování TO 4					Int / Čj a L Č a JS	Int / Nj, Vv, Tv	Int / Aj, Nj, Tv	Int / Nj, Vko, Tv	Int / D, Aj, Nj, Z, Vko, Tv

Projekt 2. st.: 9. roč. Holocaust (Lidská práva) → v rámci předmětů DEJ, VKO, ČJ, VV (exkurze Terezín, Lidice)

1.11.3 Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS)

Charakteristika průřezového tématu

Průřezové téma Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech akcentuje ve vzdělávání evropskou dimenzi, která podporuje globální myšlení a mezinárodní porozumění. Podstatnou součástí je výchova budoucích evropských občanů jako zodpovědných a tvořivých osobností, schopných v dospělosti mobility a flexibility v občanské a pracovní sféře i v osobním životě. Rozvíjí vědomí evropské identity při respektování národní identity. Otevírá žákům širší horizonty poznání a perspektivy života v evropském a mezinárodním prostoru a seznamuje je s možnostmi, které jim tento prostor poskytuje.

Realizace průřezového tématu Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech bude v případě žáků s lehkým mentálním postižením zaměřena především:

- na překonávání stereotypů a předsudků;
- na kultivaci postojů k Evropě jako širší vlasti a ke světu jako globálnímu prostředí života;
- na kultivaci postojů ke kulturní rozmanitosti;
- na utváření pozitivních postojů k tradičním evropským hodnotám;
- na osvojování vzorců evropského občana;
- na podporu smyslu pro zodpovědnost.

Znalosti a dovednosti, které budou součástí realizace průřezového tématu Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech pro žáky s lehkým mentálním postižením, zvolí vyučující vždy s ohledem na individuální možnosti žáků, tak aby vhodně doplňovaly a podporovaly utváření žádoucích postojů.

Tematické okruhy průřezového tématu podněcují zájem žáků o Evropu a svět a zprostředkovávají jim poznání Evropy a světa jako uspořádaného prostředí, měnícího se v čase, v němž se lidé setkávají, společně řeší problémy a utvářejí svůj život. Prostřednictvím tematických okruhů si žáci zpřesňují obraz Evropy, uvědomují si souvislosti řešení běžných situací občana s globálními problémy a možnosti utváření své vlastní životní perspektivy v evropském a globálním prostoru.

- **Evropa a svět nás zajímá** (TO 1) – rodinné příběhy, zážitky a zkušenosti z Evropy a světa; místa, události a artefakty v blízkém okolí mající vztah k Evropě a světu; naši sousedé v Evropě; život dětí v jiných zemích; lidová slovesnost, zvyky a tradice národů Evropy.

- **Objevujeme Evropu a svět** (TO 2) – naše vlast a Evropa; evropské krajiny; Evropa a svět; mezinárodní setkávání; státní a evropské symboly; Den Evropy; život Evropanů a styl života v evropských rodinách; životní styl a vzdělávání mladých Evropanů.
- **Jsme Evropané** (TO 3) – kořeny a zdroje evropské civilizace; klíčové mezníky evropské historie; evropská integrace; instituce Evropské unie a jejich fungování; čtyři svobody a jejich dopad na život jedince; co Evropu spojuje a co ji rozděluje; mezinárodní organizace a jejich příspěvek k řešení problémů dětí a mládeže.

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS)									
Název tematického okruhu (TO)	1. stupeň					2. stupeň			
	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Evropa a svět nás zajímá TO 1					Int / Č a JS	Int / Čj, Z, Aj, Vko, Tv	Int / Čj, Rj, Z, Vko, Hv, Tv, Inf	Int / Ch, Rj, Nj, Aj, Z, Vko, Hv, Tv	Int / Ch, Čj, Aj, Nj, Rj, PŘ, Tv
Objevujeme Evropu a svět TO 2					PRO Evropa	Int / Z	Int / Z, Aj, Rj, Vko, Inf	Int / Z, Nj, Rj	Int / Z, PŘ, Čj, Rj, Nj, Vko
Jsme Evropané TO 3			Hv	Hv	Hv	Int / D, Aj, Vv, Hv	Int / Z, D	Int / Z, D, Vv	Int / D, Aj, Vv, Vko, Hv

Projekty 2. st.:

6. ročník Praha → v rámci předmětů DEJ, ČJ, VKO, VV, ZEM, INF (Procházky Prahou)

7. ročník Kulturní dědictví → v rámci předmětů DEJ, ČJ, VKO, VV, HV, ZEM, INF (Knižní veletrh, exkurze, koncert, divadlo, aj.)

1.11.4 Multikulturní výchova (MuV)

Charakteristika průřezového tématu

Multikulturní výchova zprostředkovává poznání vlastního kulturního zakotvení a porozumění odlišným kulturám. Rozvíjí smysl pro spravedlnost, solidaritu a toleranci, vede k chápání a respektování neustále se zvyšující sociokulturní rozmanitosti. U menšinového etnika rozvíjí jeho kulturní specifika a současně poznávání kultury celé společnosti, majoritní většinu seznamuje se základními specifiky ostatních národností žijících ve společném státě, u obou skupin pak pomáhá nacházet styčné body pro vzájemné respektování, společné aktivity a spolupráci.

Realizace průřezového tématu Multikulturní výchova bude v případě žáků s lehkým mentálním postižením zaměřena především:

- na uvědomění si vlastní identity a schopnost reflexe vlastního sociokulturního zázemí;
- na utváření hodnotového systému žáků, korekci jejich jednání;
- na rozvoj dovedností potřebných pro uplatňování vlastních práv a respektování práv druhých;
- na utváření tolerance a respektu k odlišným sociokulturním skupinám;
- na rozvoj dovedností komunikovat a žít ve skupině s příslušníky odlišných sociokulturních skupin;
- na vnímání odlišnosti jako příležitosti k obohacení, nikoliv jako zdroje konfliktu;
- na uvědomění si neslučitelnosti rasové (náboženské apod.) intolerance s principy života v demokratické společnosti;
- na podporu angažovanosti při potírání projevů intolerance, xenofobie, diskriminace a rasismu;
- na vnímání sebe jako občana, který se aktivně spolupodílí na utváření vztahu společnosti k minoritním skupinám.

Znalosti a dovednosti, které budou součástí realizace průřezového tématu Multikulturní výchova pro žáky s lehkým mentálním postižením, volí vyučující vždy s ohledem na individuální možnosti žáků tak, aby vhodně doplňovaly a podporovaly utváření žádoucích postojů.

Tematické okruhy Multikulturní výchovy vycházejí z aktuální situace ve škole, reflektují aktuální dění v místě školy, současnou situaci ve společnosti.

- **Kulturní diference** (TO 1)– jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti; člověk jako nedílná jednota tělesné i duševní stránky, ale i jako součást etnika; poznávání vlastního kulturního zakotvení; respektování zvláštností různých etnik

(zejména cizinců nebo příslušníků etnik žijících v místě školy); základní problémy sociokulturních rozdílů v České republice a v Evropě

- **Lidské vztahy** (TO 2) – právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci; udržovat tolerantní vztahy a rozvíjet spolupráci s jinými lidmi bez ohledu na jejich kulturní, sociální, náboženskou, zájmovou nebo generační příslušnost; vztahy mezi kulturami (vzájemné obohacování různých kultur, ale i konflikty vyplývající z jejich rozdílnosti); předsudky a vžité stereotypy (příčiny a důsledky diskriminace); důležitost integrace jedince v rodinných, vrstevnických a profesních vztazích; uplatňování principu slušného chování (základní morální normy); význam kvality mezilidských vztahů pro harmonický rozvoj osobnosti; tolerance, empatie, schopnost umět se vžít do role druhého; lidská solidarita, osobní příspěví k zapojení žáků z odlišného kulturního prostředí do kolektivu třídy
- **Etnický původ** (TO 3) – rovnocennost všech etnických skupin a kultur; odlišnost lidí, ale i jejich vzájemná rovnost; postavení národnostních menšin; základní informace o různých etnických a kulturních skupinách žijících v české a evropské společnosti; různé způsoby života, odlišné myšlení a vnímání světa; projevy rasové nesnášenlivosti – jejich rozpoznávání a důvody vzniku
- **Multikulturalita – multikulturalita** (TO 4) současného světa a předpokládaný vývoj v budoucnosti; multikulturalita jako prostředek vzájemného obohacování; specifické rysy jazyků a jejich rovnocennost; naslouchání druhým, komunikace s příslušníky odlišných sociokulturních skupin, vstřícný postoj k odlišnostem; význam užívání cizího jazyka jako nástroje dorozumění a celoživotního vzdělávání
- **Princip sociálního smíru a solidarity** (TO 5) – odpovědnost a příspěví každého jedince za odstranění diskriminace a předsudků vůči etnickým skupinám; nekonfliktní život v multikulturní společnosti; aktivní spolupodílení se podle svých možností na přetváření společnosti, zohlednění potřeb minoritních skupin; otázka lidských práv, základní dokumenty.

Základní škola a mateřská škola, Praha 5 – Hlubočepy, Chaplinovo nám. 1/615

Multikulturní výchova (MuV)									
	1. stupeň					2. stupeň			
Název tematického okruhu (TO)	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Kulturní diferenciacce TO 1					Int / ČJ a L	Int / Z, Tv, Vv, Hv	Int / Čj, D, Z, Tv, Vv, Hv	Int / Tv, Vv, Hv	Int / Tv, Vv, Hv
Lidské vztahy TO 2	Hv	Hv	Int / Č a JS Hv	Hv	Hv	Int / Z, Aj, Vkj, Tv, Vv, Hv	Int / Z, Vko, Tv, Vv, Hv	Int / VkjZ, Tv, Vv, Hv	Int / Aj, Vkj, Vko, Tv, Vv, Hv
Etnický původ TO 3						Int / Z, Vko	Int / Z, Vko	Int / Z, Hv	Int / D, Aj, Vkj
Multikulturalita TO 4			Hv	Hv	Hv	Int / Z	Int / Čj, Rj, Nj, Aj, Z, Vko	Int / Rj, Vkj	Int / Z, Rj
Princip sociálního smíru a jistoty TO 5				Int / ČJ a L Č a JS Lidská práva			Int / Čj, Z	Int / Z	Int / Vko

1.11.5 Environmentální výchova

Charakteristika průřezového tématu

Environmentální výchova vede žáka k pochopení komplexnosti a složitosti vztahů člověka a životního prostředí, tj. k pochopení nezbytnosti postupného přechodu k udržitelnému rozvoji společnosti a k poznání významu odpovědnosti za jednání společnosti i každého jedince. Umožňuje sledovat a uvědomovat si dynamicky se vyvíjející vztahy mezi člověkem a prostředím při přímém poznávání aktuálních hledisek ekologických, ekonomických, vědecko-technických, politických a občanských, hledisek časových (vztahů k budoucnosti) i prostorových (souvislostí mezi lokálními, regionálními a globálními problémy) i možnosti různých variant řešení environmentálních problémů. Vede jedince k aktivní účasti na ochraně a utváření prostředí a ovlivňuje v zájmu udržitelnosti rozvoje lidské civilizace životní styl a hodnotovou orientaci žáků.

Realizace průřezového tématu Environmentální výchova bude v případě žáků s lehkým mentálním postižením zaměřena především: na vnímání života jako nejvyšší hodnoty;

- na rozvoj odpovědnosti ve vztahu k ochraně přírody a přírodních zdrojů;
- na rozvoj aktivity, tvořivosti, vstřícnosti a ohleduplnosti ve vztahu k prostředí;
- na utváření zdravého životního stylu a vnímání estetických hodnot prostředí;
- na podporu angažovanosti v řešení problémů spojených s ochranou životního prostředí;
- na rozvoj vnímavého a citlivého přístupu k přírodě a přírodnímu a kulturnímu dědictví.

Znalosti a dovednosti, které budou součástí realizace průřezového tématu Environmentální výchova, volí vyučující vždy s ohledem na individuální možnosti žáků, tak aby vhodně doplňovaly a podporovaly utváření žádoucích postojů.

Environmentální výchova je členěna do tematických okruhů, které umožňují celistvé pochopení problematiky vztahů člověka k životnímu prostředí, k uvědomění si základních podmínek života a odpovědnosti současné generace za život v budoucnosti.

- **Ekosystémy** (TO 1) – les (les v našem prostředí, produkční a mimoprodukční významy lesa); pole (význam, změny okolní krajiny vlivem člověka, způsoby hospodaření na polích, pole a jejich okolí); vodní zdroje (lidské aktivity spojené s vodním hospodářstvím, důležitost pro krajinnou ekologii); moře (druhová odlišnost, význam pro biosféru, mořské řasy a kyslík, cyklus oxidu uhličitého) a tropický deštný les (porovnání, druhová rozmanitost, ohrožování, globální význam a význam pro nás); lidské sídlo – město –

vesnice (umělý ekosystém, jeho funkce a vztahy k okolí, aplikace na místní podmínky); kulturní krajina (pochopení hlubokého ovlivnění přírody v průběhu vzniku civilizace až po dnešek)

- **Základní podmínky života** (TO 2) – voda (vztahy vlastností vody a života, význam vody pro lidské aktivity, ochrana její čistoty, pitná voda ve světě a u nás, způsoby řešení); ovzduší (význam pro život na Zemi, ohrožování ovzduší a klimatické změny, propojenost světa, čistota ovzduší u nás); půda (propojenost složek prostředí, zdroj výživy, ohrožení půdy, rekultivace a situace v okolí, změny v potřebě zemědělské půdy, nové funkce zemědělství v krajině; ochrana biologických druhů (důvody ochrany a způsoby ochrany jednotlivých druhů); ekosystémy – biodiverzita (funkce ekosystémů, význam biodiverzity, její úrovně, ohrožování a ochrana ve světě a u nás); energie (energie a život, vliv energetických zdrojů na společenský rozvoj, využívání energie, možnosti a způsoby šetření, místní podmínky); přírodní zdroje (zdroje surovinové a energetické, jejich vyčerpatelnost, vlivy na prostředí, principy hospodaření s přírodními zdroji, význam a způsoby získávání a využívání přírodních zdrojů v okolí)
- **Lidské aktivity a problémy životního prostředí** (TO 3) – zemědělství a životní prostředí, ekologické zemědělství; doprava a životní prostředí (význam a vývoj, energetické zdroje dopravy a její vlivy na prostředí, druhy dopravy a ekologická zátěž, doprava a globalizace); průmysl a životní prostředí (průmyslová revoluce a demografický vývoj, vlivy průmyslu na prostředí, zpracovávané materiály a jejich působení, vliv právních a ekonomických nástrojů na vztahy průmyslu k ochraně životního prostředí, průmysl a udržitelný rozvoj společnosti); odpady a hospodaření s odpady (odpady a příroda, principy a způsoby hospodaření s odpady, druhotné suroviny); ochrana přírody a kulturních památek (význam ochrany přírody a kulturních památek; právní řešení u nás, v EU a ve světě, příklady z okolí, zásada předběžné opatrnosti; ochrana přírody při masových sportovních akcích – zásady MOV); změny v krajině (krajina dříve a dnes, vliv lidských aktivit, jejich reflexe a perspektivy); dlouhodobé programy zaměřené k růstu ekologického vědomí veřejnosti (Státní program EVVO, Agenda 21 EU) a akce (Den životního prostředí OSN, Den Země apod.)
- **Vztah člověka k prostředí** (TO 4) – naše obec (přírodní zdroje, jejich původ, způsoby využívání a řešení odpadového hospodářství, příroda a kultura obce a její ochrana, zajišťování ochrany životního prostředí v obci – instituce, nevládní organizace, lidé); náš životní styl (spotřeba věcí, energie, odpady, způsoby jednání a vlivy na prostředí); aktuální (lokální) ekologický problém (příklad problému, jeho příčina, důsledky, souvislosti, možnosti a způsoby řešení, hodnocení, vlastní názor, jeho zdůvodňování a prezentace); prostředí a zdraví (rozmanitost vlivů prostředí na zdraví, jejich komplexní a synergické působení, možnosti a způsoby ochrany zdraví); nerovnoměrnost života na Zemi (rozdílné podmínky prostředí a rozdílný společenský vývoj na Zemi, příčiny a důsledky globalizace a principy udržitelnosti rozvoje, příklady jejich uplatňování ve světě, u nás).

Základní škola a mateřská škola, Praha 5 – Hlubočepy, Chaplinovo nám. 1/615

Environmentální výchova (EV)									
	1. stupeň					2. stupeň			
Název tematického okruhu (TO)	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Ekosystémy TO 1	Int / Č a JS		PRO Les			Int / Z, PŘ, Vv, Sp	Int / PŘ, Aj, Sp	Int / Ch, PŘ	
Základní podmínky života TO 2					Int / Č a JS	Int / Z, PŘ, Sp	Int / PŘ, Z, Sp	Int / Fy, Ch, Vv	Int / Fy, PŘ, Z
Lidské aktivity a problémy životního prostředí TO 3					Int / Č a JS	Int / Fy, Z, Aj, Sp	Int / Fy, Z, PŘ, Vko, Vv, Sp	Int / Fy, Ch, D, Nj, Aj, Vv	Int / Fy, Ch, Nj, Aj, PŘ, Z
Vztah člověka k prostředí TO 4	Int / Č a JS	Int / Č a JS	Hv	PRO Naše vlast, obec	Int / Č a JS Hv	Int / Z, Vv, Tv, Sp, Hv	Int / Z, Tv, SP, Hv	Int / Ch, Z, PŘ, Tv, Hv	Int / Fy, Ch, Z, PŘ, Vv, Hv, Tv

Projekt 2.st.: 6. – 9. roč. Den Země → v rámci PŘ, Ch, F, HV, VV (exkurze vodárna, spalovna, kanalizace, aj.)

1.11.6 Mediální výchova

Charakteristika průřezového tématu

Průřezové téma nabízí elementární poznatky a dovednosti týkající se mediální komunikace a práce s médii. Média a komunikace představují velmi významný zdroj zkušeností, prožitků a poznatků pro stále větší okruh příjemců. Pro uplatnění jednotlivce ve společnosti je důležité umět zpracovat, vyhodnotit a využít podněty, které přicházejí z okolního světa, což vyžaduje stále větší schopnost zpracovat, vyhodnotit a využít podněty přicházející z médií. Média se stávají důležitým socializačním faktorem, mají výrazný vliv na chování jedince a společnosti, na utváření životního stylu a na kvalitu života vůbec. Sdělení, jež jsou médii nabízena, mají přitom nestejnorodý charakter, vyznačují se svébytným vztahem k přírodní i sociální realitě a jsou vytvářeny s různými (namnoze nepřiznanými, a tedy potenciálně manipulativními) záměry. Správné vyhodnocení těchto sdělení z hlediska záměru jejich vzniku (informovat, přesvědčit, manipulovat, pobavit) a z hlediska jejich vztahu k realitě (věcná správnost, logická argumentační stavba, hodnotová platnost) vyžaduje značnou průpravu.

Realizace průřezového tématu Mediální výchova bude v případě žáků s lehkým mentálním postižením zaměřena především:

- na uvědomování si hodnoty vlastního života (zvláště volného času) a odpovědnosti za jeho naplnění;
- na využívání potenciálu médií jako zdroje informací, kvalitní zábavy i naplnění volného času;
- na vytvoření představy o roli médií jak v klíčových společenských situacích a v demokratické společnosti vůbec, tak v každodenním životě v regionu;
- na rozvoj citlivosti vůči stereotypům v obsahu médií i způsobu zpracování mediálních sdělení;
- na rozvoj citlivosti vůči předsudkům a zjednodušujícím soudům o společnosti (zejména o menšinách) i jednotlivci;
- na rozvoj komunikačních schopností, zejména při veřejném vystupování;
- na využívání vlastních schopností v týmové práci a dovednosti přizpůsobit se potřebám a cílům týmu.

Znalosti a dovednosti, které budou součástí realizace průřezového tématu Mediální výchova pro žáky s lehkým mentálním postižením, zvolí vyučující vždy s ohledem na individuální možnosti žáků, tak aby vhodně doplňovaly a podporovaly utváření žádoucích postojů

Tematické okruhy mediální výchovy se člení na tematické okruhy receptivních činností a tematické okruhy produktivních činností.

Tematické okruhy receptivních činností

- **Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení** (TO 1) – pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě; rozlišování zábavních („bulvárních“) prvků ve sdělení od informativních a společensky významných; hodnotící prvky ve sdělení (výběr slov a záběrů); hledání rozdílu mezi informativním, zábavním a reklamním sdělením; chápání podstaty mediálního sdělení, objasňování jeho cílů a pravidel; identifikování základních orientačních prvků v textu.
- **Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality** (TO 2) – různé typy sdělení, jejich rozlišování a jejich funkce; rozdíl mezi reklamou a zprávou a mezi „faktickým“ a „fiktivním“ obsahem; hlavní rysy reprezentativnosti (rozlišení reality od stereotypů zobrazovaných médií jako reprezentace reality); vztah mediálního sdělení a sociální zkušenosti (rozlišení sdělení potvrzujících předsudky a představy od sdělení vycházejících ze znalosti problematiky a nezaujatého postoje); identifikace společensky významných hodnot v textu, prvky signalizující hodnotu, o kterou se sdělení opírá; identifikace zjednodušení mediovaných sdělení, opakované užívání prostředků (ve zpravodajství, reklamě i zábavě).
- **Stavba mediálních sdělení** (TO 3) – příklady pravidelností v uspořádání mediovaných sdělení, zejména ve zpravodajství (zpravodajství jako vyprávění, sestavování příspěvků podle kritérií); principy sestavování zpravodajství a jejich identifikace, pozitivní principy (význam a užitečnost), zezábavňující principy (negativita, blízkost, jednoduchost, přítomnost); příklady stavby a uspořádání zpráv (srovnávání titulních stran různých deníků) a dalších mediálních sdělení (například skladba a výběr sdělení v časopisech pro dospívající).
- **Vnímání autora mediálních sdělení** (TO 4) – identifikování postojů a názorů autora v mediovaném sdělení; výrazové prostředky a jejich uplatnění pro vyjádření či zastření názoru a postoje i pro záměrnou manipulaci; prvky signalizující explicitní či implicitní vyjádření hodnocení, výběr a kombinace slov, obrazů a zvuků z hlediska záměru a hodnotového významu.
- **Fungování a vliv médií ve společnosti** (TO 5) – organizace a postavení médií ve společnosti; faktory ovlivňující média, interpretace vlivů působících na jejich chování; způsoby financování médií a jejich dopady; vliv médií na každodenní život, společnost, politický život a kulturu z hlediska současné i historické perspektivy; role médií v každodenním životě jednotlivce, vliv médií na uspořádání dne, na rejstřík konverzačních témat, na postoje a chování; role médií v politickém životě (předvolební kampaně a jejich význam); vliv médií na kulturu (role filmu a televize v životě jednotlivce, rodiny, společnosti); role médií v politických změnách.

Tematické okruhy produktivních činností

- **Tvorba mediálního sdělení (TO 6)** – uplatnění a výběr výrazových prostředků a jejich kombinací pro tvorbu věcně správných a komunikačně (společensky a situačně) vhodných sdělení; tvorba mediálního sdělení pro školní časopis, rozhlas, televizi či internetové médium; technologické možnosti a jejich omezení.
- **Práce v realizačním týmu (TO 7)** – redakce školního časopisu, rozhlasu, televize či internetového média; utváření týmu, význam různých věkových a sociálních skupin pro obohacení týmu, komunikace a spolupráce v týmu; stanovení si cíle, časového harmonogramu a delegování úkolů a zodpovědnosti; faktory ovlivňující práci v týmu; pravidelnost mediální produkce.

Mediální výchova (MeV)									
	1. stupeň					2. stupeň			
Název tematického okruhu (TO)	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení TO 1					Int / Čj a L	Int / Čj, Z, D, Vko, Vv	Int / Čj, D, Z, Vko, Vv	Int / D, PŘ, Z, Ch, Vko, Vkz	Int / D, Nj, PŘ, Z, Ch, Vko, Vkz
Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality TO 2						Int / Čj		Int / Čj, PŘ, Vkz	Int / PŘ, Z
Stavba mediálních sdělení TO 3									Int / Čj

Základní škola a mateřská škola, Praha 5 – Hlubočepy, Chaplinovo nám. 1/615

Vnímání autora mediálních sdělení TO 4						Int / Nj, Vko	Int / Vko	Int / Čj, Vko	Int / Čj, Vko
Fungování a vliv médií ve společnosti TO 5				Hv	Hv	Int / Vv, Hv	Int / Hv	Int / Z, Vv, Hv	Int / Nj, Hv
Tvorba mediálního sdělení TO 6				Hv	Int / Čj a L I a KT Hv	Int / Aj	Int / Inf	Int / Čj, Hv	Int / Aj, Z, PŘ, Hv
Práce v realizačním týmu TO 7					Int / I a KT Č a JS Hv	Int / Inf, Tv	Int / Aj, Inf, Tv	Int / Čj, Tv	Int / Čj, Aj, Z, Vv, Tv

1.12 KLÍČOVÉ KOMPETENCE

1.12.1 Kompetence k učení

Žák:	Společné výchovné a vzdělávací strategie a postupy Učitel:	Hlavní realizační formy a metody
<ul style="list-style-type: none"> ▪ vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a strategie, plánuje, organizuje a řídí vlastní učení, projevuje ochotu věnovat se dalšímu studiu a celoživotnímu učení 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ vede žáky k plánování úkolů a postupů ▪ nabízí širokou škálu forem a metod pro seberealizaci každého žáka ▪ se zajímá, jak žákům vyhovuje jeho způsob výuky 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ samostatná práce ▪ týmová práce ▪ párová práce ▪ myšlenková mapa ▪ komunitní kruh
<ul style="list-style-type: none"> ▪ vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zadává úkoly, při nichž žáci kombinují informace z různých zdrojů, ověřují si správnost svého tvrzení ▪ vede žáky k systematické domácí přípravě ▪ studijní materiály a zdroje jsou ve výuce žákům dostupné 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ domácí příprava ▪ skupinová práce ▪ práce s informacemi (knihy, časopisy, encyklopedie) ▪ referáty
<ul style="list-style-type: none"> ▪ operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí, propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na matematické, přírodní, společenské a kulturní jevy 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ se zajímá o názory, náměty a zkušenosti žáků ▪ seznamuje žáky s obecně užívanými termíny a symboly a průběžně je používají ▪ ukazuje žákům, jak mají formulovat hypotézy, ověřovat jejich pravdivost 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ frontální výuka ▪ činnostní učení ▪ individuální práce ▪ integrovaná výuka
<ul style="list-style-type: none"> ▪ samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zařazuje metody, při kterých žáci docházejí k objevům, řešením a závěrům sami ▪ klade otevřené otázky ▪ umožňuje pracovat s materiály a zdroji, v nichž si mohou ověřit správnost svého řešení 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ pozorování ▪ pokus, experiment ▪ problémové úlohy

Základní škola a mateřská škola, Praha 5 – Hlubočepy, Chaplinovo nám. 1/615

<ul style="list-style-type: none">▪ poznává smysl a cíl učení, má pozitivní vztah k učení, posoudí vlastní pokrok a určí překážky či problémy bránící učení, naplánuje si, jakým způsobem by mohl své učení zdokonalit, kriticky zhodnotí výsledky svého učení a diskutuje o nich	<ul style="list-style-type: none">▪ umožňuje žákům spoluutvářet kritéria hodnocení▪ vede žáky k objektivnímu sebehodnocení▪ umožňuje žákům prezentovat výsledky jejich práce▪ pracuje s chybou žáka jako s příležitostí▪ vytváří příležitost pro vzájemnou komunikaci žáků▪ rozlišuje procesy učení a hodnocení	<ul style="list-style-type: none">▪ sebehodnocení▪ hodnocení▪ diskusní kruh▪ prezentace
---	--	--

1.12.2 Kompetence k řešení problémů

Žák:	Společné výchovné a vzdělávací strategie a postupy Učitel:	Hlavní realizační formy a metody
<ul style="list-style-type: none"> ▪ vnímá nejrůznější problémové situace ve škole i mimo ni, rozpozná a pochopí problém, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promyslí a naplánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zadává úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů ▪ sleduje úspěšnost jednotlivých žáků, oceňuje jejich pokrok ▪ se zajímá o názory, náměty žáků 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ skupinová práce ▪ týmová práce ▪ řízená diskuse
<ul style="list-style-type: none"> ▪ vyhledá informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechá se odradit případným nezdarem a vytrvale hledá konečné řešení problému 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ umožňuje vyhledávání informací, které vedou k řešení daného úkolu ▪ vnímá i aktivně zjišťuje vzdělávací potřeby jednotlivých žáků 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ práce s počítačem ▪ problémové vyučování ▪ práce s informacemi ▪ myšlenkové mapy
<ul style="list-style-type: none"> ▪ samostatně řeší problémy, volí vhodné způsoby řešení, užívá při řešení problémů logické, matematické a empirické postupy 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zařazuje metody, při kterých žáci sami docházejí k objevům, řešením a závěrům 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ samostatná práce ▪ brainstorming
<ul style="list-style-type: none"> ▪ ověřuje prakticky správnost řešení problémů a osvědčené postupy aplikuje při řešení obdobných nebo nových problémových situací, sleduje vlastní pokrok při zdolávání problémů 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ umožní žákovi pracovat s materiály a zdroji, v nichž si mohou ověřit správnost svého řešení ▪ ukazuje žákům, jak formulovat hypotézy a ověřovat jejich pravdivost 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ pokusy ▪ pozorování ▪ společná kontrola ▪ vzájemná kontrola

Základní škola a mateřská škola, Praha 5 – Hlubočepy, Chaplinovo nám. 1/615

<ul style="list-style-type: none">▪ kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí	<ul style="list-style-type: none">▪ vytváří příležitost pro vzájemnou komunikaci žáků k danému úkolu▪ pracuje s chybou žáka▪ důsledně rozlišuje procesy učení a hodnocení▪ umožňuje hledat různá řešení problémů, umožňuje obhajobu řešení	<ul style="list-style-type: none">▪ sebehodnocení▪ hodnocení▪ referát▪ práce ve dvojicích
---	---	--

1.12.3 Kompetence komunikativní

Žák:	Společné výchovné a vzdělávací strategie a postupy Učitel:	Hlavní realizační formy a metody
<ul style="list-style-type: none"> ▪ formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu 	<p>umožňuje žákům vyjádřit svůj názor</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ podporuje výstižný, souvislý a kultivovaný projev ▪ učitel se zajímá o názory a náměty žáků 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ komunitní kruh ▪ rozhovor ▪ dotazník ▪ referáty
<ul style="list-style-type: none"> ▪ naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhajuje svůj názor a vhodně argumentuje 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ umožňuje prozkoumávání pohledů a názorů, které se liší od jejich vlastních ▪ zadává úkoly, při kterých žáci spolupracují ▪ se zajímá o názory, náměty a zkušenosti žáků ▪ vytváří příležitost pro vzájemnou komunikaci 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ diskuse ▪ beseda ▪ třídnické hodiny
<ul style="list-style-type: none"> ▪ rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlí o nich, reaguje na ně a tvořivě je využívá ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského dění 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ umožňuje žákům, aby si vzájemně sdělovali své pocity a názory ▪ nabízí žákům širokou škálu materiálů ▪ vede žáky k aktivnímu a tvořivému využívání informačních a komunikačních prostředků ▪ ve výuce reflektuje společenské i přírodní dění 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ práce s textem, knihou, časopisy ▪ naučný text ▪ vyhledávání, třídění ▪ prezentace ▪ portfolio
<ul style="list-style-type: none"> ▪ využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ vede žáky k správnému užití techniky, vybavení ▪ zadává úkoly, při kterých žáci kombinují informace z různých zdrojů 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ počítač ▪ audiovizuální technika

<ul style="list-style-type: none"> ▪ využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ metodou kooperativního učení vede žáky ke spolupráci při vyučování ▪ pěstuje komunikativní dovednosti 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ kooperativní učení ▪ scénky ▪ dramatizace
---	--	---

1.12.4 Kompetence sociální a personální

	Společné výchovné a vzdělávací strategie a postupy	Hlavní realizační formy a metody
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce 	<p>Učitel:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ dává žákům příležitost vést vzájemnou komunikaci ▪ zadává úlohy, při kterých žáci spolupracují ▪ vyžaduje dokončování práce v dohodnuté kvalitě a termínech ▪ vytvoření třídních pravidel a jejich dodržování 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ skupinová práce ▪ sociální hry ▪ tvorba pravidel ▪ komunitní kruh ▪ školní parlament
<ul style="list-style-type: none"> ▪ podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ se zajímá, jak žákům vyhovuje jeho způsob výuky ▪ důsledně vyžaduje dodržování pravidel, oslovování jménem, požádání o pomoc, poděkování, zdravení ▪ umožní žákům vzájemně si sdělovat své pocity a názory 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ školy v přírodě ▪ diskusní kruh ▪ pravidla třídy ▪ rozhovor ▪ anketa
<ul style="list-style-type: none"> ▪ přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dává možnost klást otázky k věci ▪ vede žáky k prozkoumávání pohledů a názorů, lišících se od jejich vlastních ▪ dává žákům prostor k vyjádření vlastního názoru ▪ podporuje diskusi 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ párová práce ▪ prezentace projektu ▪ dramatizace ▪ diskuse

<ul style="list-style-type: none"> ▪ vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj; ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ projevuje vůči každému žákovi očekávání úspěchu ▪ sleduje úspěšnost jednotlivých žáků a oceňuje jejich pokrok ▪ umožňuje žákům prezentovat výsledky jejich práce ▪ vybízí žáky k sebehodnocení ▪ individuální přístup 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ sebehodnocení ▪ hodnocení ▪ výstava ▪ různé formy prezentace ▪ pochvaly, povzbuzení

1.12.5 Kompetence občanské

Žák:	Společné výchovné a vzdělávací strategie a postupy Učitel:	Hlavní realizační formy a metody
<ul style="list-style-type: none"> ▪ respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nabízí žákům dostatek příležitostí k pochopení práv a povinností ▪ umožňuje žákům chápat pocity a názory druhých ▪ respektuje druhé (jiná rasa, přesvědčení) ▪ umožní žákům vzájemné sdělení pocitů a názorů ▪ vede žáky k prozkoumávání pohledů a názorů, lišících se od jejich vlastních 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ práce s dětskými právy ▪ dramatizace ▪ rozhovor ▪ školní výlet ▪ kooperace ▪ třídní samospráva ▪ vlastní příklad učitele
<ul style="list-style-type: none"> ▪ chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ vede žáky k společnému utváření pravidel ▪ důsledně vyžaduje dodržování pravidel ▪ seznamuje žáky se základními společenskými pravidly ▪ umožňuje žákům seznamovat se se svými právy a povinnostmi ▪ vede žáky k zodpovědnosti 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ společná tvorba třídních a školních pravidel, žakovský parlament ▪ modelové situace ▪ komunitní kruh ▪ beseda
<ul style="list-style-type: none"> ▪ rozhoduje se zodpovědně podle dané situace, poskytne dle svých možností účinnou pomoc a chová se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nabízí žákům řešení při neobvyklých situacích ▪ zdůrazňuje správné chování v situacích ohrožujících život a zdraví ▪ vede žáky k zodpovědnosti, schopnosti se rozhodovat ▪ seznamuje žáky se zásadami první pomoci 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ samostatná práce ▪ praktické činnosti ▪ úlohy na výběr ▪ diskusní kruh ▪ nácvik 1. pomoci ▪ požární cvičení

Základní škola a mateřská škola, Praha 5 – Hlubočepy, Chaplinovo nám. 1/615

<ul style="list-style-type: none"> ▪ respektuje, chrání a ocení naše tradice a kulturní i historické dědictví, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojuje do kulturního dění a sportovních aktivit 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ umožní žákům seznámit se s historií a tradicemi naší země, vede žáky k vlastenectví a úctě k dědictví naší země, k estetickému cítění ▪ respektuje ve výuce společenské dění ▪ studijní materiály a pomůcky jsou dostupné ▪ umožní žákům účast ve školních i mimoškolních projektech, kulturních a sportovních aktivitách 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ návštěva kulturních zařízení, památek ▪ exkurze ▪ kulturní pořady ▪ soutěže ▪ projekty ▪ aktuality
<ul style="list-style-type: none"> ▪ chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ klade důraz na environmentální výchovu a ekologické souvislosti ▪ vede žáky k třídění odpadů, šetření energií ▪ vede žáky k propojování problematiky člověka a životního prostředí ▪ ve výuce respektuje přírodní dění ▪ objasňuje, které postupy, používané ve společenské praxi, jsou v souladu s dosaženou úrovní poznání 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ekologické projekty ▪ třídění odpadů ▪ vycházky ▪ školy v přírodě ▪ laboratorní práce ▪ přírodovědná pozorování

1.12.6 Kompetence pracovní

Žák:	Společné výchovné a vzdělávací strategie a postupy	Hlavní realizační formy a metody
<ul style="list-style-type: none"> ▪ používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky 	<p style="text-align: center;">Učitel:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ dbá na důsledné dodržování pravidel nezbytných pro bezpečnost při práci a správných pracovních návyků ▪ umožňuje žákům pracovat s různými druhy materiálů ▪ vede žáky ke správným způsobům užití materiálů, techniky a vybavení ▪ vyžaduje dokončování práce v dohodnutých termínech ▪ motivuje žáky k vhodné volbě povolání 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ stanovení bezpečnostních pravidel ▪ praktický výcvik ▪ exkurze do pracovních procesů
<ul style="list-style-type: none"> ▪ přistupuje k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, ale i z hlediska ochrany svého zdraví a zdraví druhých, ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ respektuje společenské i přírodní dění ▪ společně se žáky formuluje cíl činnosti ▪ učí, jak chránit své fyzické i duševní zdraví (ZÁSADY) ▪ vede žáky k ochraně životního prostředí ▪ motivuje žáky k odvádění kvalitní práce a k formulaci cílů 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ práce v odborných učebnách ▪ vysvětlování (příklady) ▪ šetření se zdroji ▪ mimoškolní aktivity
<ul style="list-style-type: none"> ▪ využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ možnost výběru různých zájmových útvarů ▪ umožňuje diferencované úlohy podle individuálních schopností ▪ podporuje a rozvíjí individuální zájmy dítěte ▪ profesní orientace, včasné rozpoznání předpokladů pro budoucí povolání ▪ vede žáky k uplatnění teoretických poznatků v praxi 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zájmové útvary ▪ kroužky ▪ kroužky ŠD ▪ volitelné předměty

Základní škola a mateřská škola, Praha 5 – Hlubočepy, Chaplinovo nám. 1/615

<ul style="list-style-type: none">▪ orientuje se v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru a k jeho realizaci, chápe podstatu, cíl a riziko podnikání, rozvíjí své podnikatelské myšlení	<ul style="list-style-type: none">▪ vede žáky k plánování úkolů a postupů▪ seznamuje žáky s podnikatelskými dovednostmi▪ vede žáky k převádění teorie do praxe	<ul style="list-style-type: none">▪ problémové úlohy▪ projekty▪ besedy
--	--	--

2. UČEBNÍ PLÁN

Školní učební plán I. stupeň

vzdělávací oblasti	vyučované předměty	časová dotace							
		1. tř	2. tř	3. tř.	4. tř	5. tř	z toho disponibilní	celkem	povinná
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk a literatura (Čj)	8+1	8+1	7+1	6 + 1	6 + 1	5	40	35
	Anglický jazyk (Aj)	0 + 1	0 + 1	3	3	3	2	11	9
Matematika a její aplikace	Matematika (M)	4	4	4 + 1	4+1	4+1	3	23	20
Informační a komunikační Technologie	Informatika (Inf)					1		1	1
Člověk a jeho svět	Prvouka (Prv)	2	2 + 1	2 + 1			2	8	12
	Vlastivěda (VI)				2	2		4	

Základní škola a mateřská škola, Praha 5 – Hlubočepy, Chaplinovo nám. 1/615

	Přírodověda (Př)				1 + 1	1 + 1	2	4	
Umění a kultura	Hudební výchova (Hv)	1	1	1	1	1		5	12
	Výtvarná výchova (Vv)	1	1	1	2	2		7	
Člověk a zdraví	Tělesná výchova (Tv)	2	2	2	2	2		10	10
Člověk a svět práce	Praktické činnosti (Pč)	1	1	1	1	1		5	5
Disponibilní časová dotace		2	3	3	3	3	14	14	14
Celková časová dotace		21	22	24	25	26	14	118	118

Školní učební plán II. stupeň

vzdělávací oblasti	Vyučované předměty	časová dotace						
		6. roč.	7. roč.	8. roč.	9. roč.	z toho disp.	celkem	povinná
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk a literatura (Čj)	4(1)	4	4	3+1	1	16	15
	Anglický jazyk (Aj)	3+1	3+1	3+1	3+1	4	16	12
	2. cizí jazyk (Rj, Nj, Seminář Aj)		0+2	0+2	0+2	6	6	6
Matematika a její aplikace	Matematika (M)	4(1)	4	4	3+2	2	17	15
Informační a komunikační technologie	Informatika (Inf)	0+1	1	0+1		2	3	1
Člověk a společnost	Dějepis (D)	2	2	2	2		8	11
	Výchova k občanství (Vko)	1	1	1	0+1	1	4	

Základní škola a mateřská škola, Praha 5 – Hlubočepy, Chaplinovo nám. 1/615

Člověk a příroda	Fyzika (Fy)	2	2	0+1	1+1	2	7	21
	Chemie (Ch)			1+1	2	1	4	
	Přírodopis (Př)	2	2	2	1+1	1	8	
	Zeměpis (Z)	2	2	1+1	1+1	2	8	
Umění a kultura	Hudební výchova (Hv)	1	1	1	1		4	10
	Výtvarná výchova (Vv)	2	2	1	1		6	
Člověk a zdraví	Výchova ke zdraví (V kz)	1		1			2	10
	Tělesná výchova (Tv)	2	2	2	2		8	
Člověk a svět práce	Praktické činnosti – Práce s technickými materiály							3
	Praktické činnosti (Pč) Pěstitelství							

Základní škola a mateřská škola, Praha 5 – Hlubočepy, Chaplinovo nám. 1/615

	Praktické činnosti (PČ) Příprava pokrmů		1				1	
	Svět práce (Sp)			1	1		2	
	Volitelné předměty (Vp)	0+2				2	2	
Disponibilní časová dotace		4	4	6	10	24		24
Celková časová dotace		30	30	31	31	24	122	122

2.1 KOMENTÁŘ KE ŠKOLNÍMU UČEBNÍMU PLÁNU

Disponibilní časová dotace bude využita takto:

I. st. 14 hodin, II. st. 24 hodin.

- 1 hodina českého jazyka v 1., 2., 3., 4. a 5. ročníku,
- 1 hodina anglického jazyka v 1. a 2. ročníku,
- 1 hodina matematiky ve 3., 4. a 5. ročníku,
- 1 hodina prvouky ve 2. a 3. ročníku,
- 1 hodina přírodovědy ve 4. a 5. ročníku,
- 1 hodina českého jazyka v 9. ročníku,
- 1 hodina anglického jazyka v 6. až 9. ročníku,
- 2 hodiny dalšího cizího jazyka v 7. až 9. ročníku,
- 2 hodiny matematiky v 9. ročníku,
- 1 hodina informatiky v 6. a 8. ročníku,
- 1 hodina výchova k občanství v 9. ročníku,
- 1 hodina fyziky v 8. a 9. ročníku,
- 1 hodina chemie v 8. ročníku,
- 1 hodina přírodopisu v 9. ročníku,
- 1 hodina zeměpisu v 8. a 9. ročníku,
- 2 hodiny volitelné předměty v 6. ročníku.

Nabídka volitelných předmětů

předmět	ročník	dotace v ročníku			
		6.	7.	8.	9.
Sportovní hry	6.	2	x	x	x
Přírodovědná praktika	6.	2	x	x	x

2.2 VOLITELNÉ PŘEDMĚTY

Volitelné předměty zařazené do učebního plánu školního vzdělávacího programu v 6. ročníku jsou jeho nedílnou součástí a jsou rovnocenné s jinými vzdělávacími předměty.

Hlavním smyslem zařazení volitelných předmětů je vytvořit ve vzdělávání na základní škole prostor pro důslednější rozvíjení zájmů a schopností žáků ve vybrané vzdělávací oblasti, pro rozvíjení jejich schopností a dovedností využívat nově získané kvality ve školních činnostech i v praktickém životě, pro profilaci jejich dalšího studijního zaměření.

Základní myšlenkou s didaktickým principem těchto předmětů je:

- integrovat dosavadní znalosti a dovednosti žáků získané ve škole i mimo školu a doplnit je novými,
- nabízet tak žákům další pohledy na oblast, o kterou se zajímají, a na možné přístupy k řešení teoretických i praktických otázek,
- podněcovat samostatné a netradiční uvažování žáků při řešení aktuálních problémů,
- navýkat žáky na práci s různými informacemi, podklady, materiály apod., rozvíjet jejich schopnost objektivně posuzovat různé názory a postoje,
- směřovat žáky k tvořivé činnosti a k praktickým aplikacím poznání a osvojení, vést zároveň žáky k účelnému a pozitivnímu rozhodování a zaujímání vhodných postojů.

Takové pojetí volitelných předmětů vyžaduje i variabilnější přístupy k organizaci výuky a k volbě didaktických metod a forem. Důraz by měl být kladen na samostatnou práci žáka i na aktivní spolupráci žakovských skupin a týmů, na činnosti ve standardních i proměnlivých podmínkách, na myšlenkové i praktické experimentování atd.

Obsah učiva volitelných předmětů je členěn do tematických celků, které učitel vybírá, upravuje nebo doplňuje ve shodě se zájmy žáků a jejich konkrétní úrovní, s podmínkami školy, s délkou začlenění daného volitelného předmětu do výuky konkrétní třídy, se zásadami bezpečnosti a ochrany zdraví žáků i s vlastní specializací.

4 UČEBNÍ OSNOVY

Vzdělávací obsah vzdělávacích oborů (včetně doplňujících vzdělávacích oborů) je tvořen očekávanými výstupy a učivem. V rámci 1. stupně je vzdělávací obsah dále členěn na 1. období (1. až 3. ročník) a 2. období (4. až 5. ročník). Očekávané výstupy mají činnostní povahu, jsou prakticky zaměřené, využitelné v běžném životě a ověřitelné. Vymezují předpokládanou způsobilost žáků využívat osvojené učivo v praktických situacích a v

běžném životě. RVP ZV stanovuje očekávané výstupy jako závazné na konci 5. a 9. ročníku. Očekávané výstupy RVP ZV na konci 5. ročníku a 9. ročníku stanovují závaznou úroveň pro formulování výstupů v učebních osnovách v ŠVP, která musí být na konci 1. stupně a 2. stupně základní školy dodržena.

Minimální doporučenou úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření jsou upravené očekávané výstupy, které jsou obvykle na nižší úrovni než odpovídající očekávané výstupy daného vzdělávacího oboru.

Tyto výstupy uvedené jsou vodítkem pro případné úpravy výstupů uvedených v ŠVP do individuálního vzdělávacího plánu (IVP) pro žáka na základě doporučení školského poradenského zařízení a žádosti zletilého žáka nebo zákonného zástupce žáka. Výstupy představují cílovou úroveň, kterou lze s využitím podpůrných opatření případně překročit.

V souladu s vyhláškou č. 27/2016 Sb. se výstupy minimální doporučené úrovně využijí v případě podpůrných opatření třetího stupně pouze u žáků s lehkým mentálním postižením. Pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními pátého stupně jsou dolní úrovně pro úpravu očekávaných výstupů v IVP očekávané výstupy stanovené v RVP ZŠ, které mají rovněž činnostní povahu a jsou prakticky zaměřené.

Zde jsou uvedeny charakteristiky jednotlivých předmětů, podrobné zpracování učebních osnov pro každý předmět zvláště je vždy v příloze pro daný předmět + minimální doporučená úroveň výstupů v rámci podpůrných opatření.

4.1 ČESKÝ JAZYK A LITERATURA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Český jazyk a literatura je vyučován ve všech ročnících 1. a 2. stupně.

Vyučovací předmět český jazyk a literatura zaujímá stěžejní postavení ve výchovně vzdělávacím procesu. Kvalita osvojení a užívání mateřského jazyka v jeho mluvené i psané podobě je základním znakem úrovně vzdělanosti žáků základní školy. Umožňuje správné vnímání různých jazykových sdělení, funkční dorozumívání, vhodné vyjadřování a účinné uplatňování a prosazování výsledků jejich poznávání, umožňuje poznat a pochopit společensko-kulturní vývoj lidské společnosti. Zvládnutí jazykových prostředků je základním předpokladem úspěšného vzdělávání i v dalších oblastech.

Vzdělávací oblast český jazyk a literatura má komplexní charakter. Pro přehlednost je rozdělen do tří složek: **jazyková výchova, literární výchova, komunikační a slohová výchova**. Ve výuce se však vzdělávací obsah jednotlivých složek navzájem prolíná.

V jazykové výchově žáci získávají vědomosti, dovednosti a poznatky potřebné k osvojování spisovné podoby českého jazyka a zvládnutí základů českého pravopisu.

Důležité je i kvalitní, trvalé a správné osvojení techniky čtení a psaní. Jazyková výchova vede žáky k přesnému a logickému myšlení, které je základem souvislého, přehledného a srozumitelného vyjadřování a kultivovaného používání mateřského jazyka v běžných situacích. Prohlubují se i obecné intelektové dovednosti - dovednost porovnávat různé jevy, jejich shody a odlišnosti, třídit je podle určitých hledisek, příp. zobecňovat.

V literární výchově si žáci přiměřeně k svému věku postupně vytvářejí základní čtenářské dovednosti a návyky. Seznamují se s různými literárními žánry a formami. Učí se vnímat jejich specifické znaky, pochopit záměr autora, formulovat vlastní názor a hodnocení přečteného textu. Na základě četby si utvářejí svůj čtenářský vkus a trvalý zájem o literaturu. Tím je podporováno jejich emocionální zrání a vytváření životních a mravních hodnot, jež ovlivňují způsoby jednání a rozhodování v reálném životě.

V komunikační a slohové výchově se žáci učí vnímat a chápat různá jazyková sdělení, číst s porozuměním, kultivovaně psát a mluvit. Získávají schopnost rozhodovat se na základě přečteného textu, text analyzovat a posuzovat jeho obsah. Poznávají bohatost českého jazyka a jeho slovní zásoby, dovednost používat v praxi základní pravidla stylistiky. **Psaní** je součástí komunikační a slohové výchovy a realizuje se zpravidla v menších časových celcích než je vyučovací hodina.

Na 2. stupni je hlavním cílem vést žáky k logickému myšlení a prohlubovat intelektové dovednosti. Dále znát a v praxi využívat mluvnické znalosti (gramatické, pravopisné). Literární učivo se stává nástrojem tvořivé interpretace a produkce vlastního textu. Žáci již většinou dovedou vybrat vhodné jazykové prostředky.

Do vzdělávacího obsahu předmětu český jazyk jsou začleněna i průřezová témata jako např.: osobnostní a sociální výchova, výchova demokratického občana, multikulturní výchova, environmentální výchova a mediální výchova.

Vzdělávacím cílům odpovídají formy práce, vyučovací metody a pracovní postupy – frontální vyučování, samostatná práce, týmová a párová práce, činnostní učení. Důležitá je také práce s chybou, společná kontrola a sebehodnocení, vyhledávání a třídění informací a jejich používání při řešení problémů.

Některá témata z oblasti literatury jsou realizována formou krátkodobých projektů, dále jsou to návštěvy knihoven, práce s knihou, vlastní tvorba apod. Velký důraz klademe na rozvoj komunikačních dovedností a tomu podřizujeme i výuku gramatiky. Tam, kde tomu odpovídá počet žáků, jsou třídy děleny, podle podmínek je do výuky zařazováno rozšiřující učivo.

Časová dotace předmětu Český jazyk a literatura

1. a 2. ročník:	8 hodin týdně + 1 hodina disponibilní časové dotace
3. ročník:	7 hodin + 1 hodina disponibilní časové dotace
4. a 5. ročník:	6 hodin týdně + 1 hodina disponibilní časové dotace
Celkem na 1. stupni ročníku.	35 hodin týdně + 5 hodiny disponibilní časové dotace v 1. – 5.

V 6. - 8. ročníku	4 hodiny týdně, z toho jedna půlená hodina v 6. ročníku (2 hodiny jazykové vyučování, 1 hodina literární výchova a 1 hodina komunikační a slohová výchova).
9. ročník	3 hodiny týdně + 1 hodina disponibilní časové dotace
Celkem na 2. stupni	15 hodin + 1 hodina disponibilní časové dotace.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- rozvíjet u žáka dovednosti potřebné k osvojování učiva českého jazyka – motivace,
- předkládat žákům možnosti využívání osvojených dovedností i v dalších oblastech,
- vést žáky k systematickému osvojování a ukládání informací,
- naučit žáka aplikaci získaných pravidel a jejich praktické využívání,
- seznamovat žáky s mluvnickými a literárními termíny, které mají spojitost s probíraným učivem.

Kompetence k řešení problémů

- vést žáky k samostatnému vyhledávání pravidel, kterými se řídí probíraný mluvnický jev,
- naučit žáky nalézat v textu chyby a najít správné řešení se zdůvodněním,
- samostatné řešení úkolů ve skupině,
- nabízet žákům při rozborech a diktátech výňatky z reálného života,
- vést žáky k samostatnému uvažování při řešení problému a k operativnímu rozhodování.

Kompetence občanské

- podporovat zájem o četbu, recitaci a vlastní tvorbu,
- vysvětlovat činnost médií (zpravodajství, tisk, televize, rozhlas) – pravdivost, bulvár,
- správně se zařadit do společnosti, její kritika i ocenění.

Kompetence komunikativní

- vést žáky k výstižné formulaci svých myšlenek a tvůrčí komunikaci,
- přivádět žáky k vyjadřování myšlenek, postupů a názorů v logickém sledu,
- využívat informační a komunikační prostředky při řešení úkolů (situací) i v komunikaci s ostatními,
- nasměrovat žáky k tomu, aby vhodnou komunikací zabraňovali střetům a nedorozuměním v každodenním životě.

Kompetence sociální a personální

- vytvářet příležitosti k diskusím žáků v menších či větších skupinách nebo v rámci celé třídy,
- vést žáky k pomoci druhému a zároveň aby uměli požádat o pomoc,
- naučit žáka obhájit svůj názor a zároveň přijmout názor druhého.

Kompetence pracovní

- vést žáky k dodržování hygienických návyků pro čtení a psaní,
- udržovat učební prostor,
- plnit pravidelně zadané pracovní úkoly, denní režim, systém práce,
- umět se radovat z dobrých výsledků a poučit se vlastními chybami i chybami druhých.

Podrobné učební osnovy a Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření **viz příloha 3.1. Český jazyk a literatura**

4.2 ANGLICKÝ JAZYK

Charakteristika předmětu

Anglický jazyk je vyučován v prvním až devátém ročníku. Jeho obsahem je naplňování očekávaných výstupů vzdělávacího oboru Cizí jazyk a souvisejících tematických okruhů průřezových témat Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání. Cílem výuky je poskytnout žákům nástroj ke komunikaci s cizincem, při práci s počítačem, internetem, ale i v běžných každodenních situacích jako je poslech populární hudby, film, nápisy na zboží, apod. Proto klademe důraz na rozvoj komunikativních schopností žáků, kterým podřizujeme veškerou výuku gramatiky. Výuka seznamuje žáky s realitami anglicky mluvících zemí, vede k pochopení kulturních odlišností a toleranci.

Výuka probíhá vždy v celém ročníku najednou. Žáci jsou rozděleni do skupin. Využívají několik jazykových učeben (multimediální a sluchátkové).

1. stupeň

Výuka je dotována třemi hodinami týdně ve třetím až pátém ročníku a je posílena 2 disponibilními hodinami, které jsou zařazeny v prvním a druhém ročníku vždy po jedné hodině. Cílem předmětu v prvním a druhém ročníku je seznámit žáky s jazykem, vytvořit kladný vztah k němu a motivovat je k další výuce. Hlavní metodou je nápodoba, žáci se učí jazyk prostřednictvím říkanek, písniček, her, je využíván obrazový materiál. Výuka probíhá v celé třídě. Po skončení druhého ročníku jsou žáci rozděleni do skupin.

Cílem výuky ve třetím až pátém ročníku je poskytnout žákům základ slovní zásoby a běžných konverzačních frází, na jednoduchých textech vytvářet čtenářské dovednosti a schopnost psát.

2. stupeň

Výuka je dotována čtyřmi hodinami v 6. až 9. ročníku (z toho jedna disponibilní) a navazuje na první stupeň. Pozornost je věnována poslechu a popisování jednoduchých

jevů, žáci spolu konverzují ve větších celcích, čtou s porozuměním, napíší krátký dopis, e-mail nebo jednoduché sdělení. Seznamují se s reáliemi anglicky mluvících zemí.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Vyučující využijí všech metod a forem práce k tomu, aby žák dosáhl požadovaných kompetencí:

Kompetence k učení

- žáci jsou vedeni k pochopení důležitosti komunikovat anglicky pro další studium i praktický život
- žáky učíme vybírat a využívat vhodné způsoby a metody pro efektivní učení
- žáky učíme propojovat získané poznatky do širších celků

Kompetence k řešení problémů

- žáky učíme řešit jednoduché problémové situace v cizojazyčném prostředí
- žáky učíme vyhledat vhodné informace
- žáky učíme pochopit problém

Kompetence komunikativní

- žáky učíme komunikovat na odpovídající úrovni
- žáky učíme naslouchat promluvám druhých lidí a vhodně na ně reagovat
- žáky učíme využívat dovednosti osvojené ve výuce k navázání kontaktu či vztahu

Kompetence sociální a personální

- žáky vedeme k spolupráci ve skupině
- žáky učíme schopnosti sebekontroly
- žáky učíme vyžádat a poskytnout pomoc, radu v jednoduchých situacích
- žáky vedeme k dodržování zásad slušného chování v anglicky mluvícím prostředí

Kompetence občanské

- žáky učíme respektovat názory ostatních
- žáky učíme zodpovědně se rozhodnout podle dané situace
- žáky učíme porovnávat zvyky v anglicky mluvících zemích s našimi
- žáky učíme porovnat ekologické a environmentální otázky týkající se anglicky mluvících zemí a České republiky

Kompetence pracovní

- žáky učíme efektivně organizovat svou práci
- žáky učíme pracovat s dvojjazyčným slovníkem
- žáky učíme využívat anglického jazyka k získávání informací z různých oblastí

Vyučovacím předmětem prolínají průřezová témata

- Osobnostní a sociální výchova

- Výchova demokratického občana
- Multikulturní výchova
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
- Mediální výchova
- Environmentální výchova

Formy realizace

- Vyučovací hodina – skupinové vyučování, dialogy, výklad, poslech, četba, reprodukce textu – písemná i ústní, samostatná práce – vyhledávání informací, práce se slovníkem a s autentickými materiály, hry, soutěže, dramatizace, recitace, zpěv, výukové programy na PC, projekty
- Olympiáda a jiné soutěže
- Výjezdy do zahraničí
- Příležitostné akce
- Projekty

Podrobné učební osnovy a Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření **viz příloha 3.2 Anglický jazyk**

4.3 DALŠÍ CIZÍ JAZYK – RUSKÝ JAZYK

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět je zařazen jako povinně volitelný v 7. až 9. ročníku s časovou dotací 2 hodin týdně. Při výuce mohou žáci využívat multimediální a sluchátkovou učebnu.

Předmět směřuje k tomu, aby byli žáci schopni dorozumět se s cizincem v běžných situacích, hovořit o jednotlivých tématech. Důraz je kladen na komunikační schopnosti žáků. Žáci se učí číst ruský text s porozuměním, výuka seznamuje s realiiemi Ruské federace. Znalost cizího jazyka vede žáky k pochopení cizojazyčných kultur, k seznámení se s jinými etniky, k toleranci a k úctě k jiným národům. Při výuce je uplatňován individuální přístup tak, aby každý žák byl oceněn a umožněn mu prožitek úspěchu.

Vyučovacím předmětem prolínají průřezová témata

- Osobnostní a sociální výchova
- Výchova demokratického občana
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
- Multikulturní výchova

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- čtení cizojazyčného textu s porozuměním
- práce s chybou jako motivace ke správnému řešení

Kompetence k řešení problémů

- dokončení práce v dohodnuté kvalitě a termínu
- podpora samostatnosti, tvořivosti

Kompetence komunikativní

- komunikace v cizím jazyce
- dostatek prostoru k vlastnímu projevu žáka v cizím jazyce
- obhajoba vlastního názoru, umění naslouchat druhému, diskutovat v cizím jazyce

Kompetence sociální a personální

- schopnost spolupráce – práce ve dvojicích, ve skupině

Podrobné učební osnovy a Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření **viz příloha 3.3: Další cizí jazyk – ruský jazyk**

4.4 DALŠÍ CIZÍ JAZYK – NĚMECKÝ JAZYK

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět je zařazen jako povinně volitelný v 7. až 9. ročníku s časovou dotací 2 hodin týdně. Při výuce mohou žáci využívat multimediální a sluchátkovou učebnu.

Vzdělávání v německém jazyce směřuje k dosažení úrovně A 1. Úroveň A 1 znamená, že žák rozumí známým a každodenním výrazům a zcela základním frázím, jejichž cílem je vyhovět konkrétním potřebám, a umí tyto výrazy a fráze používat. Umí představit sebe a ostatní a klást jednoduché otázky týkající se informací osobního rázu, např. o místě, kde žije, lidí, které zná, věcí, které vlastní, a na podobné otázky umí odpovídat. Dokáže se jednoduchým způsobem domluvit, mluví-li partner pomalu a jasně a je ochoten mu pomoci.

Vyučovacím předmětem prolínají průřezová témata

- Osobnostní a sociální výchova
- Výchova demokratického občana
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
- Multikulturní výchova
- Okrajově environmentální výchova

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- čtení cizojazyčného textu s porozuměním
- práce s chybou jako motivace ke správnému řešení

Kompetence k řešení problémů

- dokončení práce v dohodnuté kvalitě a termínu
- podpora samostatnosti, tvořivosti

Kompetence komunikativní

- komunikace v cizím jazyce
- dostatek prostoru k vlastnímu projevu žáka v cizím jazyce
- obhajoba vlastního názoru, umění naslouchat druhému, diskutovat v cizím jazyce

Kompetence sociální a personální

- schopnost spolupráce – práce ve dvojicích, ve skupině

Podrobné učební osnovy a Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření **viz příloha 4.4 Německý jazyk**

Podrobné učební osnovy viz příloha 3.4: Další cizí jazyk – německý jazyk

4.5 MATEMATIKA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět matematika na 1. stupni ZŠ zprostředkovává svým obsahem propojení matematických dovedností a vědomostí s reálnými situacemi v praktickém životě a umožňuje tak získávat základní matematickou gramotnost.

Matematika je v 1. a 2. ročníku vyučována 4 hodiny týdně, ve 3., 4. a 5. ročníku 5 hodin týdně. Výuka matematiky je tedy posílena o 1 disponibilní hodinu z časové dotace na 1. stupni.

Předmět je zaměřen na získávání a rozvoj dovedností a vědomostí potřebných pro určení číselných údajů praktickými činnostmi, znázorněním, orientací na číselné ose, měřením, výpočtem, odhadováním a zaokrouhlováním. Výuka klade důraz na důkladné porozumění základním myšlenkovým postupům a pojmům matematiky a jejich vzájemným vztahům. Tím jsou dány i metody práce zaměřené na činnostní charakter učení, na didaktické hry, na práci ve skupinách a na samostatnou práci žáků. Skupinová práce umožňuje diferenciaci žáků dle schopností a je tedy možno individuálně přistupovat k žákům se specifickými poruchami i k žákům nadaným.

Důležitou součástí matematiky na 1. stupni je i geometrie, při níž žáci hledají podobnosti a odlišnosti tvarů kolem nás, určují a znázorňují geometrické tvary, geometricky modelují reálné situace, učí se porovnávat, odhadovat a měřit délku, obvod a obsah, uvědomují si vzájemnou polohu objektů v rovině.

Žáci zdokonalují v matematice svůj grafický projev, ale i matematické vyjadřování, učí se využívat prostředky výpočetní techniky – především kalkulátory a jednoduché výukové programy na počítači.

Vzdělávací obsah na 1. stupni tvoří tyto tematické celky:

- Číslo a početní operace
- Závislosti, vztahy a práce s daty
- Geometrie v rovině a prostoru
- Nestandardní aplikační úlohy a problémy

Vyučovací předmět matematika na 2. stupni navazuje svým vzdělávacím obsahem na předmět Matematika na 1. stupni. Od 6. do 9. ročníku jsou vyučovány 4 hodiny týdně v kmenových třídách.

Matematika poskytuje žákům vědomosti a dovednosti potřebné pro orientaci v praktickém životě a vytváří předpoklady pro úspěšné uplatnění ve většině oborů.

Matematika rozvíjí intelektuální schopnosti žáků, jejich paměť, představivost, tvořivost, abstraktní myšlení, schopnost logického úsudku. Současně přispívá k vytváření určitých rysů osobnosti jako je soustředěnost, přesnost, vytrvalost, důslednost, pracovitost, kritičnost.

Při vyučování matematice je důraz kladen na činnostní charakter učení (učení se objevováním), samostatnou práci, práci ve skupinách.

Vzdělávací obsah na 2. stupni tvoří tyto tematické celky:

- Číslo a proměnná
- Závislosti, vztahy a práce s daty
- Geometrie v rovině a prostoru
- Nestandardní aplikační úlohy a problémy

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků:

Kompetence k učení

- rozvíjíme paměť žáků prostřednictvím numerických výpočtů a osvojováním si nezbytných matematických vzorců a algoritmů
- učíme žáky osvojit si základní matematické pojmy a vztahy, poznávat a využívat jejich charakteristické vlastnosti
- podporujeme rozvoj schopnosti logického a abstraktního myšlení žáků, zejména zařazováním vhodných problémových úkolů, logických úloh, matematických hádanek, apod.
- vytváříme u žáků zásoby matematických nástrojů (početních operací, algoritmů, metod řešení úloh), které efektivně využijí při řešení úkolů vycházejících z reálného života
- učíme žáky sbírat, třídit a matematicky zpracovat informace z různých vzdělávacích oblastí
- učíme žáky pracovat s vlastní chybou

Kompetence k řešení problémů

- vedeme žáky k porozumění složitosti reálného světa, rozvíjíme dovednost matematizace reálných situací a hranic použití
- předkládáme žákům úlohy vedoucí k samostatnému uvažování a řešení problémů: rozpoznat problém, naplánovat způsob řešení, využívat vlastní úsudek a zkušenosti, matematické, logické i empirické postupy, vyhledávat informace vhodné k vyřešení problému, odhadnout výsledek
- učíme žáky objevovat různé varianty řešení úloh, vybrat efektivní způsob řešení
- vedeme žáky k vyhodnocování správnosti výsledku vzhledem k podmínkám úlohy nebo problému

- podporujeme žáky k používání osvědčených postupů při řešení obdobných nebo nových problémových situací
- podporujeme žáky k tvorbě podobných problémových situací a k jejich vyřešení

Kompetence komunikativní

- podporujeme u žáků výstižný, souvislý, kultivovaný projev a vyjadřování v logickém sledu
- vedeme žáky k přesnému a srozumitelnému vyjadřování myšlenek a postupů užíváním matematického jazyka včetně matematické symboliky
- učíme žáky provádět rozборы a zápisy při řešení úloh
- učíme žáky porozumět a orientovat se v různých typech grafů, tabulek
- podporujeme žáky k využívání komunikačních a informačních prostředků (adekvátně k věku) při řešení úloh ve dvojicích či menší skupině

Kompetence sociální a personální

- podporujeme žáky k samostatnému řešení úlohy odpovídající jeho znalostem, a tím podporujeme rozvoj důvěry ve vlastní schopnosti
- učíme žáky soustavné sebekontroly při každém kroku postupu řešení
- vedeme žáky k efektivní spolupráci ve skupině při řešení složitějších úloh, k dodržování dohodnutých pravidel při práci ve skupině, k aktivnímu naslouchání názorů druhých, k zapojení se do diskuse, k obhajobě vlastních názorů
- umožňujeme žákům prezentovat výsledky jejich práce a vedeme žáky k sebehodnocení
- vytváříme u žáků dovednost vyslovovat hypotézy na základě zkušenosti, pokusu nebo vlastního úsudku a k jejich ověřování nebo vyvracení pomocí protipříkladů

Kompetence občanské

- vedeme žáky k důsledné a zodpovědné domácí přípravě
- vyžadujeme dokončení práce v dohodnutých termínech a dohodnuté kvalitě

Kompetence pracovní

- učíme žáky bezpečně používat pomůcky pro matematiku (rýsovací potřeby, kalkulačku, osobní počítače) a udržovat je v pořádku tak, aby byla zajištěna jejich funkčnost
- učíme žáky využívat matematické poznatky a dovednosti v praxi – odhady, měření, porovnávání velikostí a vzdáleností, orientace
- vedeme žáky ke zdokonalování grafického projevu
- podporujeme rozvoj abstraktního učení manipulací a prací s drobnými předměty, výrobou modelů různých těles z různých materiálů, metodou překládaného papíru apod.
- vedeme žáky k pochopení podstaty podnikání na matematických modelech, učíme žáky porozumět základním finančním pojmům

Podrobné učební osnovy a Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření **viz příloha 3.5: Matematika**

4.6 INFORMATIKA

Charakteristika předmětu

Informační a komunikační technologie umožňuje dosáhnout všem žákům informační gramotnosti a získané znalosti využít ve všech ostatních oblastech vzdělávání a života vůbec.

Vzdělávací obsah

- Základy práce s počítačem
- Vyhledávání informací a komunikace
- Zpracování a využití informací
- Technika administrativy (psaní všemi deseti na klávesnici)

Časové a organizační vymezení předmětu

- Na 1. stupni je předmět vyučován v 5. ročníku 1 hodinu týdně.
- Na 2. stupni je předmět vyučován v 6. - 8. ročníku 1 hodinu týdně (2 hodiny jsou dány z disponibilní dotace).

Výuka probíhá ve specializovaných učebnách počítačů vybavených interaktivní tabulí. Do výuky jsou začleňovány krátkodobé projekty pro jednotlivce i skupiny žáků, kde předvedou získané znalosti a zkušenosti z různých oborů za využití informačních a komunikačních technologií.

Do předmětu Informatika jsou integrovány tyto tematické okruhy průřezových témat:

- **Osobnostní a sociální výchova** je naplňována v rámci předmětu Informační a komunikační technologie dvojím způsobem – jednak v průběhu samotného vzdělávacího a výchovného procesu formou metod práce a přístupem učitele k žákům, jednak některými konkrétními tématy v rámci tematických okruhů „Komunikace“ v 6. ročníku a „Řešení problémů a rozhodovací dovednosti“ (samostatně připravené referáty, jejich přednes a následná diskuse ve třídě a komunikace v týmu při řešení společného úkolu při zpracovávání projektů v 6. - 8. ročníku)
- **Výchova k myšlení v Evropských a globálních souvislostech** je realizována v 6. ročníku prostřednictvím tematických okruhů „Evropa a svět nás zajímá“ a „ Objevujeme Evropu a svět“ (projekt „ Kam na dovolenou“ – prezentace vlastních zkušeností z dovolené v Evropě doplněné o další informace z Internetu)

- **Mediální výchova** je zčásti realizována v 5. ročníku prostřednictvím tematického okruhu „Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení“ (při hledání informací na Internetu), zčásti v 6. – 8. ročníku prostřednictvím tematických okruhů “Tvorba mediálního sdělení“ a „Práce v realizačním týmu“ (při práci na projektech)

Výchovné a vzdělávací strategie, které v tomto předmětu směřují k utváření klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

- podporujeme u žáka možnost vybrat si pro něj nejvhodnější čas a způsob učení (klasická kniha, výukový program na počítač, získávání informací z různých encyklopedií a webových stránek, ...)
- podporujeme žáky v experimentování, porovnávání výsledků, kritickém posudku a vyvozování závěrů pro využití v budoucnosti
- učíme žáky sbírat, třídit a zpracovávat na počítači informace z různých vzdělávacích oblastí, umět je uložit tak, aby byly vždy dostupné, pokud budou potřeba.

Kompetence k řešení problémů

- učíme žáky odhalit problém při řešení úloh, naplánovat způsob jeho vyřešení
- učíme žáky rozhodnout o nejlepším způsobu zpracování zadaného úkolu
- žáci vyhledávají informace potřebné k řešení problému na různých místech (Internet, rada učitele, různé encyklopedie, rada chytřejšího kamaráda), podporujeme žáka v tom, aby se nenechal odradit případným neúspěchem a vytrvale zkoušel problém vyřešit.
- žáci ověřují správnost řešení, osvědčené postupy aplikují při řešení dalších podobných problémů

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky ke správnému formulování a vyjádření svých myšlenek, souvislému a kultivovanému písemnému i ústnímu projevu
- učíme žáky vyjádřit nejdůležitější myšlenky v bodech, aby se z nich dala sestavit zajímavá prezentace
- vedeme žáky k využívání informačních a komunikačních prostředků a technologií pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem

Kompetence sociální a personální

- při skupinové práci nad projektem vedeme žáky k vyslechnutí názoru druhých, k vhodnému zapojení do diskuse a obhájení vlastních myšlenek
- vedeme žáky ke spolupráci ve skupině, motivujeme žáky, aby vlastním dílem přispěli k dosažení co nejlepšího výsledku společné práce
- podporujeme žáky v poskytování pomoci druhým a vypěstujeme v nich zkušenost, že při práci ve skupině je vhodné v případě potřeby požádat o pomoc druhého

Kompetence občanské

- učíme žáky využívat Internet pro získávání informací o tradicích, kulturním a historickém dědictví

- vedeme žáky k získávání informací a aktivnímu zapojení do kulturního dění a sportovních aktivit
- učíme žáky vyhledávat informace o životním prostředí, ochraně zdraví a rozvoji společnosti a pak se nabytými informacemi řídit

Kompetence pracovní

- učíme žáky využít nejvhodnější metody (PC, vhodný software, ...)
- hodnotíme splněný úkol nejen z hlediska kvality, ale také splnění časového termínu, funkčnosti a jednoduchosti obsluhy
- učíme žáky orientovat se v běžných situacích v životě, hledat inzeráty, nabídky práce, nakupovat zboží a služby přes Internet
- učíme žáky získané znalosti a zkušenosti využívat pro svůj další rozvoj

Podrobné učební osnovy a Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření **viz příloha 3.6: Informatika**

4.6 – TECHNIKA ADMINISTRATIVY (6. ROČNÍK)

Charakteristika předmětu

Předmět svým pojetím a obsahem umožňuje žákům získat základní vědomosti, dovednosti a celkovou orientaci v provádění jednoduchých administrativních prací ve využívání kancelářské techniky tak, jak to vyžaduje běžný život a praxe dnešní společnosti.

Předmět je vyučován v 6. ročníku v dotaci 1 hodina (disponibilní hodina).

Předmět bude vyučován v učebně výpočetní techniky pomocí výukového software ATF (All Ten Fingers) a dalších běžně dostupných aplikací využívaných při administrativní práci.

Výchovné a vzdělávací strategie, které v tomto předmětu směřují k utváření klíčových kompetencí

Kompetence k učení

- učíme žáky ovládat klávesnici všemi deseti prsty
- naučíme žáky používat některé technické prostředky v administrativě
- vytváříme u žáků dovednost posoudit vlastní pokrok a naplánovat si, jakým způsobem by mohl své učení zdokonalit

Kompetence k řešení problémů

- naučíme žáky rozhodnout o nejlepším způsobu zpracování zadaného úkolu
- naučíme žáky ověřovat správnost řešení, osvědčené postupy aplikovat při řešení dalších podobných problémů

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky ke správnému formulování a vyjádření svých myšlenek, souvislému a kultivovanému písemnému i ústnímu projevu
- co nejvíce využíváme informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem

Kompetence sociální a personální

- naučíme každého žáka podílet se společně s pedagogem na vytváření pravidel práce
- naučíme žáky vytvářet si pozitivní představu o sobě samém, podporujeme žákovu sebedůvěru a samostatný rozvoj

Kompetence pracovní

- dbáme na přesnost práce, rychlost pořizování dat, gramatickou správnost v písemném projevu, úpravu textů a písemností
- naučíme žáky získané znalosti a zkušenosti využívat pro svůj další rozvoj

Podrobné učební osnovy a Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření **viz příloha 3.6 Technika administrativy**

4.7 PRVOUKA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět prvouka je koncipován pouze pro 1. – 3. ročník ZŠ. V prvním ročníku je vyučován dvě hodiny týdně, ve druhém a třetím ročníku tři hodiny týdně, z toho vždy jedna hodina je disponibilní.

Vymezuje vzdělávací obsah týkající se člověka, rodiny, společnosti, vlasti, přírody, kultury, techniky, zdraví a dalších témat. Směřuje k dovednostem pro praktický život díky pohledu do historie i současnosti. Vzdělávání v předmětu prvouka rozvíjí poznatky, dovednosti a prvotní zkušenosti žáků získané ve výchově v rodině a v předškolním vzdělávání. Žáci se učí pozorovat a pojmenovávat věci, jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti; utváří si ucelený obraz světa. Poznávají sebe i své okolí, učí se vnímat lidi a vztahy mezi nimi, všimnout si krásy lidských výtvorů a přírodních jevů, pozorovat je a přemýšlet o nich. Učí se vnímat základní vztahy ve společnosti, porozumět soudobému způsobu života, chápat současnost jako výsledek minulosti a východisko do budoucnosti. Učí se vyjadřovat své myšlenky, poznatky a dojmy, reagovat na myšlenky, názory a podněty jiných. Učivem prvouky prolínají tato průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova, Environmentální výchova, Multikulturní výchova.

Vzdělávací obsah předmětu prvouka je členěn do pěti tematických okruhů:

- 1) Místo, kde žijeme
- 2) Lidé kolem nás
- 3) Lidé a čas

- 4) Rozmanitost přírody
- 5) Člověk a jeho zdraví

Učivo prvouky lze naplňovat prostřednictvím témat směřujících k sebepoznání, zdravému sebepojetí, seberegulaci a k udržení psychického zdraví. Uplatňuje se v tématech zaměřených na vztah k domovu a vlasti. Využívá zkušenosti a poznatky žáků z běžného života i mimořádných událostí rodině, v obci a nejbližším okolí.

Poskytuje ucelený elementární pohled na okolní přírodu i prostředí. Učí pozorovat, citlivě vnímat a hodnotit důsledky jednání lidí, přispívá k osvojování si základních dovedností a návyků aktivního odpovědného přístupu k prostředí v každodenním životě. Dotýká se problematiky vlivů prostředí na vlastní zdraví a na zdraví ostatních lidí.

Charakteristické pro výuku je její prolínání s učivem ostatních předmětů, což dává možnost vytvářet mnoho malých projektů, které výuku obohatí a učivo spojí se životem kolem dětí. Mohou zde vznikat i velké projekty. Výuku mohou vhodně doplňovat obrazy, videozáznamy, filmy, besedy, vycházky, exkurze, atd.

Cíle jsou naplňovány prostřednictvím využívání vlastních zkušeností žáků. Ti dochází k novým poznatkům zejména na základě vlastních činností a přímého pozorování; např. při řízených činnostech, na vycházkách, při pokusech, při zacházení s různými nástroji a předměty. Výsledky své práce pak žáci zaznamenávají písemně či výtvarně.

Výchovné a vzdělávací postupy, které v tomto předmětu směřují k utváření klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

- vést žáky k plánování úkolů, postupů
- zadávat úkoly, při nichž žáci kombinují informace z různých zdrojů, ověřují si správnost svého tvrzení
- zařazovat metody, při kterých žáci docházejí k objevům, řešením a závěrům sami
- klást otevřené otázky
- vytvářet příležitost pro vzájemnou komunikaci žáků

Kompetence k řešení problému

- zadávat úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů
- zajímat se o názory, náměty žáků
- umožnit vyhledávání informací, které vedou k řešení daného problému
- zařazovat metody, při kterých žáci sami docházejí k objevům, řešením a závěrům
- ukazovat žákům, jak formulovat hypotézy a ověřovat jejich pravdivost

Kompetence komunikativní

- umožnit žákům vyjádřit svůj názor
- podporovat výstižný, souvislý a kultivovaný projev
- umožnit prozkoumávání pohledů a názorů, které se liší od jejich vlastních
- zadávat úkoly, při kterých žáci spolupracují
- vést žáky k aktivnímu a tvořivému využívání informačních a komunikačních prostředků
- metodou kooperativního učení vést žáky ke spolupráci při vyučování

Kompetence sociální a personální

- zadávat úlohy, při kterých žáci spolupracují
- důsledně vyžadovat dodržování pravidel
- dávat žákům prostor k vyjádření vlastního názoru
- sledovat úspěšnost jednotlivých žáků a oceňovat jejich pokrok
- umožnit žákům prezentovat výsledky jejich práce
- vybízet žáky k sebehodnocení

Kompetence občanské

- umožnit žákům chápat pocity a názory druhých
- umožnit žákům seznamovat se se svými právy a povinnostmi
- zdůrazňovat správné chování v situacích ohrožujících život a zdraví
- seznamovat žáky se zásadami první pomoci
- respektovat ve výuce společenské dění
- seznámit žáky s historií a tradicemi naší země
- vést žáky k vlastenectví a úctě k dědictví naší země, k estetickému cítění
- klást důraz na environmentální výchovu a ekologické souvislosti
- vést žáky k třídění odpadů
- objasňovat, které postupy, používané ve společenské praxi, jsou v souladu s dosaženou úrovní poznání
- vést žáky k propojování problematiky člověka a životního prostředí

Kompetence pracovní

- dbát na důsledné dodržování pravidel nezbytných pro bezpečnost při práci
- učit žáky, jak chránit své fyzické a duševní zdraví
- vést žáky k ochraně životního prostředí
- umožnit diferencované úlohy podle individuálních schopností
- vést žáky k plánování úkolů a postupů

Podrobné učební osnovy a Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření **viz příloha 3.7: Prvouka**

4.8 PŘÍRODOVĚDA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět přírodověda je koncipován pro 4. - 5. ročník ZŠ. Je vyučován vždy dvě hodiny týdně, z toho jedna je disponibilní.

Vymezuje vzdělávací obsah týkající se člověka, přírody, techniky, zdraví a dalších témat. Směřuje k dovednostem pro praktický život díky pohledu do historie i současnosti. Vzdělávání v předmětu přírodověda rozvíjí poznatky, dovednosti a prvotní zkušenosti žáků získané ve výchově v rodině a v předchozím školním vzdělávání. Žáci se učí

pozorovat a pojmenovávat věci, jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti; utváří si ucelený obraz světa. Poznávají sebe i své okolí, učí se vnímat lidi a vztahy mezi nimi, všítat si krásy lidských výtvarů a přírodních jevů, pozorovat je a přemýšlet o nich. Učí se vnímat a porozumět základním vztahům v přírodě, chápat současnost jako výsledek minulosti a východisko do budoucnosti. Učí se vyjadřovat své myšlenky, poznatky a dojmy, reagují na myšlenky, názory a podněty jiných. Učivem přírodovědy prolínají tato průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova a Environmentální výchova.

Vzdělávací obsah předmětu přírodověda je členěn do pěti tematických okruhů:

- 1) Místo, kde žijeme
- 2) Lidé kolem nás
- 3) Lidé a čas
- 4) Rozmanitost přírody
- 5) Člověk a jeho zdraví

Učivo přírodovědy využívá zkušenosti a poznatky žáků z běžného života i mimořádných událostí v rodině a v nejbližším okolí.

Poskytuje ucelený elementární pohled na okolní přírodu i prostředí. Učí pozorovat, citlivě vnímat a hodnotit důsledky jednání lidí, přispívá k osvojování si základních dovedností a návyků aktivního odpovědného přístupu k prostředí v každodenním životě. Dotýká se problematiky vlivů prostředí na vlastní zdraví a na zdraví ostatních lidí.

Charakteristické pro výuku je její prolínání s učivem ostatních předmětů, což dává možnost vytvářet mnoho malých projektů, které výuku obohatí a učivo spojí se životem kolem dětí. Mohou zde vznikat i velké projekty. Výuku vhodně doplňují obrazy, videozáznamy, filmy, besedy, vycházky, exkurze, atd.

Cíle jsou naplňovány prostřednictvím využívání vlastních zkušeností žáků. Ti dochází k novým poznatkům zejména na základě vlastních činností a přímého pozorování; např. při řízených činnostech, na vycházkách, při pokusech, při zacházení s různými nástroji a předměty. Výsledky své práce pak žáci zaznamenávají písemně či výtvarně.

Výchovné a vzdělávací postupy, které v tomto předmětu směřují k utváření klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

- vést žáky k plánování úkolů, postupů
- zadávat úkoly, při nichž žáci kombinují informace z různých zdrojů, ověřují si správnost svého tvrzení
- zařazovat metody, při kterých žáci docházejí k objevům, řešením a závěrům sami
- klást otevřené otázky
- vytvářet příležitost pro vzájemnou komunikaci žáků

Kompetence k řešení problému

- zadávat úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů
- zajímat se o názory, náměty žáků

- umožnit vyhledávání informací, které vedou k řešení daného problému
- zařazovat metody, při kterých žáci sami docházejí k objevům, řešením a závěrům
- ukazovat žákům, jak formulovat hypotézy a ověřovat jejich pravdivost

Kompetence komunikativní

- umožnit žákům vyjádřit svůj názor
- podporovat výstižný, souvislý a kultivovaný projev
- umožnit prozkoumávání pohledů a názorů, které se liší od jejich vlastních
- zadávat úkoly, při kterých žáci spolupracují
- vést žáky k aktivnímu a tvořivému využívání informačních a komunikačních prostředků
- metodou kooperativního učení vést žáky ke spolupráci při vyučování

Kompetence sociální a personální

- zadávat úlohy, při kterých žáci spolupracují
- důsledně vyžadovat dodržování pravidel
- dávat žákům prostor k vyjádření vlastního názoru
- sledovat úspěšnost jednotlivých žáků a oceňovat jejich pokrok
- umožnit žákům prezentovat výsledky jejich práce
- vybízet žáky k sebehodnocení

Kompetence občanské

- umožnit žákům chápat pocity a názory druhých
- umožnit žákům seznamovat se se svými právy a povinnostmi
- zdůrazňovat správné chování v situacích ohrožujících život a zdraví
- seznamovat žáky se zásadami první pomoci
- respektovat ve výuce společenské dění
- seznámit žáky s historií a tradicemi naší země
- vést žáky k vlastenectví a úctě k dědictví naší země, k estetickému cítění
- klást důraz na environmentální výchovu a ekologické souvislosti
- vést žáky k třídění odpadů
- objasňovat, které postupy, používané ve společenské praxi, jsou v souladu s dosaženou úrovní poznání
- vést žáky k propojování problematiky člověka a životního prostředí

Kompetence pracovní

- dbát na důsledné dodržování pravidel nezbytných pro bezpečnost při práci
- učit žáky, jak chránit své fyzické a duševní zdraví
- vést žáky k ochraně životního prostředí
- umožnit diferencované úlohy podle individuálních schopností
- vést žáky k plánování úkolů a postupů

Podrobné učební osnovy a Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření **viz příloha 3.8: Přírodověda**

4.9 VLASTIVĚDA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět vlastivěda je koncipován pouze pro 4. - 5. ročník ZŠ. V obou ročnících je vyučován dvě hodiny týdně.

Vymezuje vzdělávací obsah týkající se člověka, rodiny, společnosti, vlasti, přírody, kultury a dalších témat. Směřuje k dovednostem pro praktický život díky pohledu do historie i současnosti. Vzdělávání v předmětu vlastivěda rozvíjí poznatky, dovednosti a prvotní zkušenosti žáků získané ve výchově v rodině a v předchozím školním vzdělávání. Žáci se učí pozorovat a pojmenovávat věci, jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti; utváří si ucelený obraz světa. Poznávají sebe i své okolí, učí se vnímat lidi a vztahy mezi nimi, všimnout si krásy lidských výtvarů a přírodních jevů, pozorovat je a přemýšlet o nich. Učí se vnímat základní vztahy ve společnosti, porozumět soudobému způsobu života, chápat současnost jako výsledek minulosti a východisko do budoucnosti. Učí se vyjadřovat své myšlenky, poznatky a dojmy, reagovat na myšlenky, názory a podněty jiných. Učivem vlastivědy prolínají tato průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova, Výchova demokratického občana, Multikulturní výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Mediální výchova.

Vzdělávací obsah předmětu vlastivěda je členěn do třech tematických okruhů:

- 1) Místo, kde žijeme
- 2) Lidé kolem nás
- 3) Lidé a čas

Učivo vlastivědy lze naplňovat prostřednictvím témat směřujících k sebepoznání, zdravému sebepojetí, seberegulaci a k udržení psychického zdraví. Uplatňuje se v tématech zaměřených na vztah k domovu a vlasti. Využívá zkušenosti a poznatky žáků z běžného života i mimořádných událostí v rodině, v obci a nejbližším okolí.

Poskytuje ucelený elementární pohled na okolní přírodu i prostředí. Učí pozorovat, citlivě vnímat a hodnotit důsledky jednání lidí, přispívá k osvojování si základních dovedností a návyků aktivního odpovědného přístupu k prostředí v každodenním životě.

Charakteristické pro výuku je její prolínání s učivem ostatních předmětů, což dává možnost vytvářet mnoho malých projektů, které výuku obohatí a učivo spojí se životem kolem dětí. Mohou zde vznikat i velké projekty. Výuku vhodně doplňují obrazy, videozáznamy, filmy, besedy, vycházky, exkurze, atd.

Cíle jsou naplňovány prostřednictvím využívání vlastních zkušeností žáků. Ti dochází k novým poznatkům zejména na základě vlastních činností a přímého pozorování; např. při řízených činnostech, na vycházkách, při pokusech, při zacházení s různými nástroji a předměty. Výsledky své práce pak žáci zaznamenávají písemně či výtvarně.

Výchovné a vzdělávací postupy, které v tomto předmětu směřují k utváření klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

- vést žáky k plánování úkolů, postupů
- zadávat úkoly, při nichž žáci kombinují informace z různých zdrojů, ověřují si správnost svého tvrzení
- zařazovat metody, při kterých žáci docházejí k objevům, řešením a závěrům sami
- klást otevřené otázky
- vytvářet příležitost pro vzájemnou komunikaci žáků

Kompetence k řešení problému

- zadávat úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů
- zajímat se o názory, náměty žáků
- umožnit vyhledávání informací, které vedou k řešení daného problému
- zařazovat metody, při kterých žáci sami docházejí k objevům, řešením a závěrům
- ukazovat žákům, jak formulovat hypotézy a ověřovat jejich pravdivost

Kompetence komunikativní

- umožnit žákům vyjádřit svůj názor
- podporovat výstižný, souvislý a kultivovaný projev
- umožnit prozkoumávání pohledů a názorů, které se liší od jejich vlastních
- zadávat úkoly, při kterých žáci spolupracují
- vést žáky k aktivnímu a tvořivému využívání informačních a komunikačních prostředků
- metodou kooperativního učení vést žáky ke spolupráci při vyučování

Kompetence sociální a personální

- zadávat úlohy, při kterých žáci spolupracují
- důsledně vyžadovat dodržování pravidel
- dávat žákům prostor k vyjádření vlastního názoru
- sledovat úspěšnost jednotlivých žáků a oceňovat jejich pokrok
- umožnit žákům prezentovat výsledky jejich práce
- vybízet žáky k sebehodnocení

Kompetence občanské

- umožnit žákům chápat pocity a názory druhých
- umožnit žákům seznamovat se se svými právy a povinnostmi
- zdůrazňovat správné chování v situacích ohrožujících život a zdraví
- seznamovat žáky se zásadami první pomoci
- respektovat ve výuce společenské dění
- seznámit žáky s historií a tradicemi naší země
- vést žáky k vlastenectví a úctě k dědictví naší země, k estetickému cítění
- klást důraz na environmentální výchovu a ekologické souvislosti
- vést žáky k třídění odpadů

- objasňovat, které postupy, používané ve společenské praxi, jsou v souladu s dosaženou úrovní poznání
- vést žáky k propojování problematiky člověka a životního prostředí

Kompetence pracovní

- dbát na důsledné dodržování pravidel nezbytných pro bezpečnost při práci
- učit žáky, jak chránit své fyzické a duševní zdraví
- vést žáky k ochraně životního prostředí
- umožnit diferencované úlohy podle individuálních schopností
- vést žáky k plánování úkolů a postupů

Podrobné učební osnovy a Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření **viz příloha 3.9: Vlastivěda**

4.10 DĚJEPIS

Charakteristika předmětu

Dějepis zahrnuje širokou oblast života člověka v různých společenstvích i oblast mezilidských a sociálních vztahů. V tomto předmětu získávají žáci ucelený pohled do národní minulosti i do světových dějin. Seznamují se s významnými historickými událostmi a osobnostmi, které ovlivnily život předcházejících generací a mají význam i pro orientaci v současném společenském životě.

Dějepis vytváří podmínky k tomu, aby žáci chápali souvislosti celospolečenského dění se životem lidí vlastního regionu, v souvislostech národních a světových dějin.

K výuce dějepisu patří i formování úcty ke kulturnímu dědictví lidstva i vlastního národa, snaha o ochranu historických a kulturních památek, smysl pro náboženské a kulturní odlišnosti jiných národů a jejich respektování. Důležité je i pochopení potřeby života bez válek, kdy jako jedinou možnost bereme humánní řešení současných globálních problémů lidstva.

Do vzdělávacího obsahu Dějepisu jsou začleněna tato průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova, Výchova demokratického občana, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Multikulturní výchova, Environmentální výchova a Mediální výchova.

Učivu dějepisu je věnováno v 6. – 9. ročníku po dvou vyučovacích hodinách. Tento vyučovací předmět zahrnuje období od pravěku, přes starověk, středověk, novověk až do současnosti.

Při práci je uplatňován diferencovaný přístup k dětem. Je možné se zapojit do účasti na výstavách, soutěžích. Výuce napomáhají i návštěvy muzeí, historických památek, účast na exkurzích.

Těmto cílům odpovídají i formy práce, vyučovací metody a pracovní postupy – práce s historickými mapami, s historickými dokumenty, odbornou literaturou, beletrií, využívání poznatků z jiných učebních předmětů, využití výpočetní techniky.

Výchovné a vzdělávací postupy, které v tomto předmětu směřují k utváření klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

- předkládáme žákům učivo v chronologickém pojetí, funkčně kombinované s tematickým pojetím
- nabízíme žákům aktivační metody, které jim přiblíží problematiku dějin kultury (historické vycházky, exkurze, besedy, projektová výuka)

Kompetence k řešení problému

- vedeme žáky k využívání získaných vědomostí k řešení problémů (semináře, referáty, soutěže...)
- vedeme žáky k orientaci v historických mapách, grafech, tabulkách

Kompetence komunikativní

- nabízíme žákům dostatek možností k pochopení textů a obrazového materiálu
- vedeme žáky k formulování vlastních názorů
- vedeme žáky ke spolupráci s ostatními
- vedeme žáky k využívání informačních a komunikačních prostředků

Kompetence sociální, občanské

- navozujeme situace pro práci ve skupině
- učíme žáky respektovat i chránit naše tradice – návštěva muzeí, divadel, historických památek...
- žáci se mohou účastnit soutěží, výstav
- vedeme žáky k pochopení ekologických souvislostí vyvozených z historie

Kompetence pracovní

- nabízíme žákům projekty rozvíjející pracovní činnosti (modelování, práce s papírem, textilem, dřevem, kovem...)

Podrobné učební osnovy a Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření **viz příloha 3.10: Dějepis**

4.11 VÝCHOVA K OBČANSTVÍ

Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět má časovou dotaci 1 hodiny týdně v 6. – 9. ročníku v kmenových třídách a navazuje svým vzdělávacím obsahem na prvouku (1. – 3. třída) a vlastivědu (4. – 5. třída).

Předmět se zaměřuje na orientaci žáků v sociální realitě, otevírá cestu k sebepoznání a poznávání osobností druhých lidí. Seznamuje žáka se vztahy v širších společenstvích, s hospodářským světem, s činnostmi důležitých politických institucí a orgánů, se způsoby zapojení se do občanského života. Učí žáky respektovat mravní principy, uplatňovat odpovědnost za vlastní názory, chování a jednání. Motivuje žáky k uvědomění si národní hrdosti a k aktivní účasti na životě demokratické společnosti.

Metody práce jsou voleny dle schopností žáků v jednotlivých kmenových třídách – monolog, rozhovor, diskuse, skupinová práce, kooperativní vyučování, dramatizace. Výuka motivuje žáky ke sledování aktuálního dění v České republice a ve světě.

Do vzdělávacího obsahu předmětu jsou začleněna tato průřezová témata:

- Osobnostní a sociální výchova
- Výchova demokratického občana
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
- Multikulturní výchova
- Environmentální výchova
- Mediální výchova

Výchovné a vzdělávací postupy, které v tomto předmětu směřují k utváření klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

- podpora samostatnosti, tvořivosti, možnosti plánování úkolů
- sebehodnocení
- spoluvytváření kritérií hodnocení

Kompetence k řešení problémů

- hledání různých postupů při řešení problémových úloh
- vzájemná komunikace
- umění naslouchat názorům druhých, tolerance
- obhajoba vlastního názoru

Kompetence komunikativní

- dostatek prostoru k samostatnému projevu žáka
- schopnost formulovat své myšlenky kultivovaně, objektivně, stručně, přehledně

- umění diskuse

Kompetence sociální a personální

- spoluvytváření a dodržování pravidel
- schopnost dokončit práci v požadované kvalitě a termínu
- prezentace vlastní práce

Kompetence občanské

- vzájemný respekt
- odpovědné rozhodování
- zájem o současnost, úcta k vlastnímu národu i jiným etnikům

Kompetence pracovní

- řádné plnění povinností
- motivace k odvádění kvalitní práce

Podrobné učební osnovy a Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření **viz příloha 3.11: Výchova k občanství**

4.12 FYZIKA

Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět fyzika má časovou dotaci v 6., 7. a 9. ročníku dvě hodiny týdně, v 8. ročníku jednu hodinu týdně (2 disponibilní hodiny). Výuka probíhá v odborné učebně fyziky nebo ve třídách.

Vyučovací předmět fyzika je součástí vzdělávací oblasti **Člověk a příroda**. Hlavním cílem předmětu je, aby si žáci osvojili nejdůležitější fyzikální pojmy, veličiny a zákonitosti potřebné k porozumění fyzikálním jevům a procesům, které se vyskytují v přírodě, v běžném životě i v technické praxi.

Žáky vedeme k vyslovování hypotéz a ověřování hypotéz o podstatě pozorovaných jevů, analyzování výsledků tohoto ověřování a vyvození závěrů. Učíme je tak porozumět dějům, které okolo nás probíhají a snažit se hledat jejich příčiny. Zároveň je vedeme k osvojení základní fyzikální metody (pozorování, měření, experiment) a dovednosti využívat osvojené logické uvažování a myšlení a aplikovat poznatky v běžném životě.

Do vzdělávacího obsahu Fyziky je začleněno průřezové téma **Enviromentální výchova** – konkrétně tématické okruhy **Základní podmínky života** a **Lidské aktivity a problémy životního prostředí**.

Výchovné a vzdělávací postupy, které v tomto předmětu směřují k utváření klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

- nabízet žákům řadu aktivačních metod, které jim přiblíží poznání různých odvětví fyziky a podníti ochotu se o ně dále zajímat
- povzbuzovat žáky v diskusích k vyslovování hypotéz o fyzikální podstatě studovaných jevů a využití poznatků k rozšiřování vlastního poznávacího potenciálu
- učit žáky vyhledávat v různých pramenech potřebné informace týkající se fyzikálních problémů a využívat je efektivně k dalšímu studiu
- rozvíjet logické i abstraktní myšlení
- poznávat souvislosti fyzikálního zkoumání s ostatními, v první řadě přírodovědně zaměřenými, oblastmi zkoumání

Kompetence k řešení problémů

- vytvářet u žáků dovednosti jednoznačně formulovat problém, na který narazí při fyzikálním vzdělávání
- nabízet žákům metody, informace nebo nástroje k řešení fyzikálních problémů
- předkládat žákům dostatek námětů k samostatnému uvažování, pozorování jevů a řešení problémů
- vést žáky k využívání získaných vědomostí a dovedností ve fyzikálních soutěžích (např. fyzikální olympiáda, Dopplerova vlna)

Kompetence komunikativní

- umožnit žákům při diskusích formulovat a vyjadřovat své myšlenky a názory
- učit je vyjadřovat se výstižně a v logickém sledu
- vést žáky k naslouchání názorů druhých, vhodně na ně reagovat, obhajovat svůj názor a vhodně argumentovat
- pomocí zavádění skupinové práce (např. při laboratorních pracích) vést žáky ke komunikaci ve skupině

Kompetence pracovní

- umožnit žákům samostatně nebo v kooperaci s ostatními žáky systematicky pozorovat různé fyzikální objekty, procesy a jejich vlastnosti
- vést žáky k dovednostem – měření různých fyzikálních veličin nebo vlastností látek a výsledky vhodně zpracovat, vyhodnotit a dále využít
- nabízet žákům situace ke kooperativnímu provádění experimentů

Podrobné učební osnovy a Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření **viz příloha 3.12: Fyzika**

4.13 CHEMIE

Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět chemie patří spolu s fyzikou, přírodopisem a zeměpisem do vzdělávací oblasti Člověk a příroda. Svým činnostním a badatelským charakterem výuky

umožňuje žákům hlouběji porozumět zákonitostem přírodních procesů a poznávání přírody jako systému. Umožňuje také chápat důležitost a nutnost udržovat přírodní rovnováhu. Zvláště významný fakt je, že při studiu specifickými poznávacími metodami si žáci osvojují i důležité dovednosti. Jedná se především o rozvíjení dovednosti objektivně a spolehlivě pozorovat, experimentovat a měřit, vytvářet a ověřovat hypotézy, vyvozovat z nich závěry a ty ústně i písemně interpretovat. Velmi důležité je i učit se rozlišovat příčiny chemických dějů, souvislosti a vztahy mezi nimi, klást si otázky (jak?, proč?, co se stane, jestliže?), hledat na ně odpovědi a vysvětlovat pozorované jevy.

Ve vzdělávacím oboru chemie směřujeme výuku specificky k

- podchycení a rozvíjení zájmu o poznávání základních chemických pojmů a zákonitostí na příkladech směsí, chemických látek a jejich reakcí s využíváním jednoduchých chemických pokusů, řešení problémů a zdůvodňování správného jednání v praktických situacích,
- vysvětlování chemických jevů, zdůvodňování vyvozených závěrů a využívání získaných poznatků k rozvíjení odpovědných občanských postojů,
- získávání a upevňování dovednosti pracovat podle pravidel bezpečné práce s chemikáliemi a dovednosti poskytnout první pomoc při úrazech s vybranými nebezpečnými látkami.

Učivu chemie je věnováno v 8. a 9. ročníku po dvou hodinách (1 hodina disponibilní). Při práci je uplatňován diferencovaný přístup k dětem se speciálními vzdělávacími potřebami. Individuálně se přistupuje i k závěrečnému hodnocení těchto žáků. Nadaní žáci jsou úkolováni z nadstavbového (rozšiřujícího) učiva, ať už formou referátů, seminárních prací navíc nebo účasti v soutěžích. K vyučovací metodám a formám práce patří zejména práce s učebnicí, s pracovními listy, řešení přiměřených úkolů do sešitů, zpracování poznatků z exkurzí do výrobních procesů. Nedílnou součástí výuky je i projektové vyučování.

Předmětem prolínají **průřezová témata**, důraz je kladen na zodpovědnost každého jedince za své zdraví (Osobnostní a sociální výchova, Výchova demokratického občana), na zodpovědnost a spoluzodpovědnost za stav životního prostředí (Environmentální výchova, Myšlení v evropských a globálních souvislostech).

Výchovné a vzdělávací postupy, které v tomto předmětu směřují k utváření klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

- učí zpracovávat informace z hlediska důležitosti a využívat je k dalšímu učení
- vede žáky ke stručnému vyjadřování chemickým jazykem včetně chemické symboliky

Kompetence k řešení problémů

- učíme žáky chápat vzájemné souvislosti či zákonitosti přírodních faktů
- učíme žáky zobecňovat poznatky, učíme žáky základům logického vyvozování
- rozvíjíme u žáků schopnost objevovat a formulovat problém a hledat různé varianty řešení

- vedeme žáky k tomu, aby uměli známé a osvědčené postupy řešení aplikovat při řešení obdobných úkolů
- učíme žáky k dovednosti vyslovovat hypotézy na základě zkušenosti nebo pokusu

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky k přesnému a logicky uspořádanému vyjadřování
- učíme žáky stručně, přehledně a objektivně sdělovat (ústně i písemně) postup a výsledky svých pozorování a experimentů

Kompetence sociální a personální

- zadáváme úkoly, při kterých mohou žáci spolupracovat
- podněcujeme žáky ke smysluplné diskusi
- vytváříme situace, při kterých se žáci učí respektovat názory jiných

Kompetence občanské

- společně s žáky respektujeme pravidla pro práci s chemickými látkami, řád učebny a laboratorní řád
- vyžadujeme dodržování pravidel slušného chování
- předkládáme situace, ve kterých se žáci učí chápat základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektovat požadavky na kvalitní životní prostředí
- vedeme žáky k zodpovědnému chování v krizových situacích (přivolat pomoc a poskytnout první pomoc)

Kompetence pracovní

- učíme žáky provádět pozorování a experimenty, získaná data zpracovávat a vyhodnocovat
- seznamujeme žáky se zásadami bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

Podrobné učební osnovy a Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření **viz příloha 3.13: Chemie**

4.14 PŘÍRODOPIS

Charakteristika předmětu

Předmět přírodopis navazuje na výuku přírodovědy na 1. stupni a tyto základy položené ke znalostem přírody rozšiřuje.

V 6. ročníku tak začínají žáci výuku jim už známými tématy, jako je vznik a stavba Země, sféry na Zemi, fotosyntéza, potravní řetězec aj. tak, aby byli úspěšní a prožili příjemný a nenásilný přestup na druhý stupeň.

K výuce je využívána odborná pracovna přírodopisu, kmenové třídy i počítačové pracovny. Přírodopis je vyučován v 6. - 9. ročníku 2 hodiny týdně, v 9. roč. 1 hodina z disponibilní časové dotace.

Jsou do něj včleněna průřezová témata OSV, VMEGS a EV. Ústřední myšlenkou je úcta k nejcennější hodnotě, a to k životu. Žáci jsou vedeni tak, aby jejich životní styl byl plnohodnotný a aby se pro ně principy ekologie a ochrany životního prostředí staly samozřejmostí.

Výchovné a vzdělávací postupy, které v tomto předmětu směřují k utváření klíčových kompetencí
--

Kompetence k učení

- žáci se učí postupně samostatně pracovat s literaturou – 6. r. soutěživým vyhledáváním odpovědí v učebnici – 7. r. samostatně vyřešit problémový úkol – 8. r. hledání souvislostí – 9. r. samostatné zpracování projektů
- žáci pracují s pracovními sešity, řešení hledají v učebnici
- nadaní žáci se připravují na Bio
- při praktických činnostech se učí žáci pozorovat a experimentovat
- pozitivním hodnocením, vyzdvihováním úspěchů jsou žáci vedeni k pozitivnímu vztahu k učení

Kompetence k řešení problémů

- v pracovních skupinách se žáci učí pomáhat řešit problémy kamarádů tak, aby byla úspěšná celá skupina
- učíme žáky vnímat ekologické problémy, hledat jejich důvody a řešení
- žáci se učí řešit problémy pomocí počítačových výukových programů
- prací ve skupinách jsou žáci vedeni k zodpovědnosti

Kompetence komunikativní

- při evaluačních krocích se žáci učí postupně od jednoduššího výkonu – v 6. ročníku – testy, po složitější ústní projev, referát a projekt vyjadřovat své myšlenky
- žáci jsou vedeni tak, aby při výuce slušně, zpětnou vazbou, komunikovali s učitelem
- žáci se učí respektovat projev učitele i spolužáků
- žáci se učí slušně obhajovat svůj názor
- žákům je umožněn přístup k různým zdrojům informací, jako jsou dokumentární pořady Tv, časopisy internet, knihovny, výstavy muzea aj.

Kompetence sociální a personální

- jasně určenými pravidly, jejichž dodržení vede k úspěchu, jsou žáci vedeni ke spolupráci ve skupině
- pozitivním hodnocením jsou žáci vedeni k utváření příjemné atmosféry v týmu
- učitel hledá u žáků pozitivní stránky osobnosti a oblasti šikovnosti a vhodně vybírá úkoly, např. provedení pokusu žákem tak, aby mohl být žák před třídou úspěšný, což vede k utváření pozitivní představy o sobě

Kompetence občanské

- žáci nejsou nuceni přebírat názory druhých a tím se učí respektovat přesvědčení druhých
- ochrana přírody ve všech oblastech vede žáky k odmítání bezohlednosti a násilí
- ve vztahu k přírodě si žák uvědomuje své právo ji užívat a zodpovědnost ničemu živému neublížit a pečovat o ně i okolí
- při probírání první pomoci se žáci učí umět a chtít pomoci druhým
- častým pobytem v přírodě – vycházky, exkurze – si žáci uvědomují její hodnoty a potřebu o ni pečovat

Kompetence pracovní

- při praktickém pozorování se žáci učí pracovat s materiály, vybavením a dodržovat pravidla bezpečnosti
- při pohybu v přírodě se žáci učí chránit a neohrožovat životní prostředí a vážit si společenských hodnot

Podrobné učební osnovy a Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření **viz příloha 4.14: Přírodopis**

4.15 ZEMĚPIS

Charakteristika předmětu

Samostatný vyučovací předmět Zeměpis je součástí vzdělávací oblasti Člověk a příroda. Integruje také tato průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova, Výchova demokratického občana, Výchova k myšlení v evropských a sociálních souvislostech, Multikulturní výchova, Environmentální výchova a Mediální výchova. Zeměpis se realizuje rovněž v úzké koordinaci s dalšími vyučovacími předměty (Fyzika, Chemie, Přírodopis, Dějepis, Občanská výchova i jiné), se kterými má společná některá související témata. Tento kompletní přístup Zeměpisu naučí žáky pracovat v širším okruhu vzájemných tematických souvislostí a s více zdroji informací.

V poznatkové oblasti si žáci osvojují základní vědomosti o Zemi jako o vesmírném tělese, o znázornění povrchu Země (glóbus, mapy). Získávají základní vědomosti o přírodních, společenských, hospodářských, politických a kulturních poměrech své vlasti a obce. Získávají důležité poznatky o světadílech a oceánech, o státech světa a současných globálních problémech lidstva. Rozšiřují si poznatky o krajinné sféře a životním prostředí z jiných předmětů.

V činnostní oblasti žáci získávají dovednosti potřebné pro práci s mapami, statistickými daty a s informačními materiály a orientují se v nich. Učí se samostatně vyhledávat a třídit informace z různých zdrojů. Naučí se obhajovat výsledky své práce, přiznávat chyby, komunikovat s lidmi, hledat cesty ke správnému řešení, chápat pojmy demokracie, evropanství, morálka, národní kultura, vlastenectví. Naučí se spolupracovat se spolužáky při řešení úkolů a problémů, a tím si vytvářet i vlastní postoj k ostatním

lidem. Žáci jsou také vedeni k vytváření kladných postojů ke vzdělávání na základě úspěchů z vlastní činnosti a iniciativy.

Zeměpis je vyučovací předmět, který se snaží charakterizovat různá území, rozmístění lidí, jevů a událostí v prostředí. Studuje vztahy mezi člověkem a prostředím, uvádí žáky do hlavních přírodních, hospodářských a sociálních podmínek a seznamuje se životem lidí v jednotlivých světadílech, v Evropě, na území České republiky, místní oblasti a v blízkém území místní krajiny. Umožňuje žákům orientovat se v současném světě a v problémech současného lidstva, umožňuje také si uvědomovat civilizační rizika a spoluzodpovědnost za kvalitu života na Zemi, vztah lidí k přírodnímu i společenskému prostředí.

Vyučovací předmět Zeměpis disponuje touto časovou dotací:

6. - 9. ročník 2 hodiny týdně (2 disponibilní hodiny)

Při výuce jsou používány učebnicové tituly a příručky z Nakladatelství České geografické společnosti s.r.o., určené pro výuku zeměpisu na základní škole a ve víceletých gymnáziích. Žáci pracují ve svých učebnách v rámci celé třídy, v jednotlivých skupinách i individuálně, ve vzájemné spolupráci i samostatně na zadaných úkolech. Zeměpisná cvičení a pozorování se uskutečňují v okolí školy. Při praktických činnostech se celá třída rozděluje na jednotlivé pracovní skupiny. Potřebná data a další geografické informace vyhledávají žáci samostatně v tisku, na internetu, v odborných příručkách, encyklopediích a v dalších zdrojích. Jejich následné zpracování a vyhodnocování formou referátů vede žáky k propojování získaných vědomostí, hledání řešení a k vyjádření vlastního stanoviska žáka.

Moderní techniky motivují žáky pro další učení a vedou je ke srozumitelnému vyjadřování svých vědomostí, názorů a postojů. Z hlediska praktických činností a dovedností jsou vedeni k utváření pozitivního vztahu k prostředí a ke zdravému životnímu stylu.

Doporučené metody, formy výuky, pomůcky

- metody motivační: rozhovor, vyprávění, demonstrace, diskuze, debata
- metody fixační: procvičování, opakování, samostatná cvičení, řešení úloh, sběr a přiměřená analýza informací
- metody expoziční: pokus a pozorování, porovnávání a posuzování, besedy, popis, imitace a simulace přírodních jevů a procesů
- formy práce: výkladové hodiny propojené diskusemi, kooperativní učení, školní projekty, problémové učení, aktivní (činnostní) učení, zeměpisná cvičení a pozorování, exkurze
- pomůcky: glóbus, školní atlasy, mapy, odborná literatura, časopisy, encyklopedie, statistiky, fotografie, dalekohled, video, internet, kompas, buzola, jízdní řád, turistický průvodce, katalogy cestovních kancelářů, zeměpisné grafy a tabulky aj.

Přínos Zeměpisu k utváření klíčových kompetencí
--

Výuka zeměpisu má velký význam nejen pro vzdělávání jednotlivců, ale také v rámci environmentální, ekologické, globální a kulturní výchovy občanů. Vědomosti, dovednosti, návyky, postoje a hodnoty osvojuvané v Zeměpise tvoří nedílné východisko pro vnímání, osvojování klíčových kompetencí a pro orientaci v nich.

Kompetence k učení

- zadávat žákům úkoly, k nimž vyhledávají, sbírají, zpracovávají, třídí a hodnotí geografické informace a data
- získané poznatky propojovat se znalostmi dalších vzdělávacích oblastí
- pokládat žákům otázky k příčinám různých přírodních procesů, společně hledat řešení a adekvátní odpovědi
- naučit žáky orientovat se na různých mapách, zvládnout čtení mapy

Kompetence k řešení problémů

- hledat se žáky shodné a odlišné znaky geografických jevů, procesů, vyvozovat patřičné společné závěry
- usilovat o pojmenování podstatných problémů přírodní a společenské sféry a diskutovat o nich se žáky, hledat vhodné řešení problémů

Kompetence komunikativní

- vyžadovat na žácích formulaci vlastních názorů, využívat dostupné informační a komunikační prostředky
- vést s žáky řízený dialog, diskutovat o aktuálním dění ve světě

Kompetence sociální a personální

- rozdělovat pracovní úkoly ve skupině, vést žáky k zodpovědnosti za výsledky své činnosti, přijímat názory druhých
- hodnotit výsledky činnosti skupin i jednotlivců

Kompetence občanské

- vysvětlovat žákům nutnost ochrany přírodního prostředí
- vést žáky k občanské zodpovědnosti za zachování životního prostředí a udržitelného života pro budoucí generace
- učit žáky bezpečné orientaci a pohybu v terénu a urbanizované krajině, chování a ochraně za mimořádných událostí
- prezentovat fakta a argumenty pro utváření postojů a hodnot, aby žáci dokázali ocenit krásy přírody, historických i kulturních objektů, porozuměli více životu odlišných národů a kultur

Kompetence pracovní

- dohlížet na bezpečnou manipulaci žáků s pomůckami v učebnách i terénní výuce
- informovat žáky o existenci moderních komunikačních, dopravních a výrobních technologií, které mají vztah k orientaci, cestování, k ochraně přírody a životního prostředí
- hodnotit kladně svědomitou a systematickou práci žáků

Podrobné učební osnovy a Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření **viz příloha 3.15: Zeměpis**

4.16 HUDEBNÍ VÝCHOVA

Charakteristika předmětu

Hudební výchova je vyučována v prvním až devátém ročníku. Jejím obsahem je naplňování očekávaných výstupů vzdělávacího oboru Umění a kultura a souvisejících tematických okruhů průřezových témat Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání.

Výuka probíhá vždy v celém ročníku najednou a je dotována jednou hodinou týdně.

Hudební výchova vede žáka prostřednictvím vokálních, instrumentálních, hudebně pohybových a poslechových činností k porozumění hudebnímu umění, k aktivnímu vnímání hudby a zpěvu a jejich využívání jako svébytného prostředku komunikace.

Vzdělávání v oboru hudební výchova směřuje k

- pronikání do podstaty hudby a hudebního umění a k vnímání hudby jako důležité součásti instrumentálních, hudebně pohybových, poslechových a jiných aktivit,
- chápání hudebního jazyka jako specifické formy komunikace probíhající mezi recipientem a tvůrcem hudby i k rozpoznání a využívání tohoto způsobu vyjadřování,
- získávání orientace v širokém spektru hudebních stylů a žánrů současnosti i minulosti, na základě této orientace k pochopení různorodé hudební a s ní spojené kulturní potřeby a hodnoty různých skupin, národů a národností.

Základní složkou hudební výchovy je zpěv a práce s hlasem, dále pak poslech hudby, její vnímání, jednoduchá instrumentalizace a pohybové ztvárnění.

Hlavním úkolem je vést žáky ke spontánnímu pěveckému projevu, radosti ze zpěvu a k vnímání hudby jako prostředku vyjádření citů, nálad, prožitků.

Klademe důraz na přirozený dětský projev, vedeme k hlasové a sluchové hygieně, využíváme přirozeného rozsahu dětského hlasu. Zařazujeme rytmickou a pohybovou složku ke ztvárnění některých písní. Dbáme na správnou výslovnost a správnou hospodárnost s dechem.

Výuku vedeme frontálně, zařazujeme bloky, zapojení do projektové výuky a návštěvy hudebně vzdělávacích pořadů a výchovných koncertů.

Výchovné a vzdělávací postupy vedoucí k utváření klíčových kompetencí

Kompetence k učení

- nabízíme žákům výběr vhodných písní

- umožníme žákům předvést své vlastní pokroky a dovednosti získané mimo školu a tím podnítit zájem o zpěv a hudbu u ostatních žáků.
- vedeme je k aktivnímu provozování hudby
- při zpěvu využívá správné pěvecké návyky
- podle individuálních dispozic zpívá čistě a rytmicky přesně

Kompetence k řešení problémů

- učíme žáky vyhledat různé varianty doprovodu instrumentálního a pohybového ztvárnění písně
- povedeme žáky k aplikaci naučených dovedností při doprovodu všech písní
- aktivní poslech hudebních ukázek a jejich rozbor

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky k sólovému projevu vokálnímu i instrumentálnímu
- orientuje se v jednoduchém zápisu skladby

Kompetence sociální a personální

- častá práce ve skupinách spojená s tvůrčí činností
- společné hodnocení práce jednotlivců i skupin

Kompetence občanské

- vedeme žáky ke zpěvu lidových písní jako k odkazu tradic
- vedeme žáky k aktivnímu zapojování se do kulturních akcí pořádaných školou

Kompetence pracovní

- nabízíme žákům možnost ztvárnění písně různými formami – výtvarná, pohybová, instrumentální
- vedeme žáky k využití získaných dovedností o prázdninách na dětských rekreačních pobytech

VOKÁLNÍ ČINNOST

Práce s hlasem s přihlídnutím k dispozicím dítěte, kultivovat pěvecký projev, rozvíjení hudebního sluchu, rytmického, tonálního a harmonického cítění, hudební představivosti, posiluje hudební paměť

INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOST

Hraje na hudební nástroje a využívá je při hudební reprodukci i produkci, rozvíjíme u dětí rytmické a harmonické cítění, hudební představivost, posilujeme hudební paměť, rozvíjíme tvořivost.

HUDEBNĚ POHYBOVÁ ČINNOST

Žák ztvárňuje hudbu pomocí pohybu, reaguje na rytmus, tempo, charakter skladby. Rozvíjíme rytmické cítění, hudební paměť a kreativitu.

POSLECHOVÁ ČINNOST

Aktivně vnímá reprodukovanou i produkovanou hudbu, rozvíjíme představivost. Umí rozpoznat jednotlivé hudební nástroje a lidské hlasy.

Vyučovacím předmětem prolínají průřezová témata

OSV

- poznávání lidí
- mezilidské vztahy

VDO

- občan, společnost, stát

VMEGS

- Evropa a svět
- jsme Evropané

MuV

- lidské vztahy
- kulturní diference
- etnický původ

MeV

- fungování a vliv médií ve společnosti
- tvorba mediálních sdělení

EV

- vztah člověka k prostředí

Podrobné učební osnovy a Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření **viz příloha 3.16: Hudební výchova**

4.17 VÝTVARNÁ VÝCHOVA

Charakteristika předmětu

Obsahové vymezení vyučovacího předmětu:

- pracuje s vizuálně obraznými znakovými systémy
- rozvíjí tvůrčí činnosti, smyslovou citlivost a uplatňování subjektivity
- přistupuje k uměleckému procesu v jeho celistvosti a chápe ho jako způsob poznání a komunikace
- užívá různých uměleckých vyjadřovacích prostředků včetně nejnovějších informačních a komunikačních technologií

Obsah učiva ve výtvarné výchově je členěn

- **Rozvíjení smyslové citlivosti** - činnosti, které umožní žákovi rozvíjet schopnost rozeznávat podíl jednotlivých smyslů na vnímání reality a uvědomovat si vliv této zkušenosti na výběr a uplatnění vhodných prostředků pro její vyjádření

- **Uplatňování subjektivity** - činnosti, které žáka vedou k uvědomování si a uplatňování vlastní zkušenosti při tvorbě, vnímání a interpretaci vizuálně obrazných vyjádření.
- **Ověřování komunikačních účinků** - činnosti, které žákovi umožňují utváření obsahu vizuálně obrazných vyjádření v procesu komunikace a hledání nových a neobvyklých možností pro uplatnění výsledků vlastní tvorby, děl výtvarného umění i děl dalších obrazových médií

Rozvíjí především průřezová témata

- **Osobnostní a sociální výchova** - zaměření na rozvoj smyslového vnímání, kreativity, vnímání a utváření mimouměleckého estetického, poznávání lidí, sebepoznání a sebepojetí, komunikace, hodnoty, postoje, praktická etika, rozvoj schopností poznávání, řešení problémů a rozhodovací dovednosti, kooperace a kompetice
- **Mediální výchova** - porozumění specifické řeči obrazu, znakové kódy, práce v realizačním týmu, fungování a vliv médií ve společnosti, tvorba mediálního sdělení
- **Výchovy k myšlení v evropských a globálních souvislostech** - prohlubuje vztah k evropské a světové kultuře; jsme Evropané, Evropa a svět nás zajímá
- **Multikulturní výchova** - vnímání rozmanitosti, harmonie, diferenciací, lidské vztahy, multikulturalita
- **Environmentální výchova** - zamýšlí se nad vztahy člověka a prostředí, vede k uvědomování si přírodního a sociálního prostředí jako zdroje inspirace pro vytváření kulturních a uměleckých hodnot a přispívá k vnímání estetických kvalit prostředí

Časové vymezení vyučovacího předmětu:

- 1. – 3. ročník - 1 hodina týdně
- 4. – 5. ročník - 2 hodiny týdně
- 6. a 7. ročník - 2 hodiny týdně
- 8. a 9. ročník - 1 hodina týdně

Organizační vymezení vyučovacího předmětu

Výuka probíhá v odborné učebně výtvarné výchovy, v učebnách výpočetní techniky, mimo budovu školy (práce v plenéru).

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků:

Formy a metody práce se užívají podle charakteru učiva a cílů vzdělávání - **samostatná práce, skupinové vyučování, kolektivní práce, krátkodobé projekty.**

Kompetence k učení

- při teoreticky zaměřených hodinách si žáci vytváří takové učební materiály, aby je mohli dále využívat pro své vlastní učení
- žáci při své tvorbě poznávají vlastní pokroky a při konečném výstupu si dokáží zpětně uvědomit problémy související s realizací
- *strategie:*

- učitel zadává jednotlivé úkoly tak, aby si každý žák mohl sám zorganizovat vlastní činnost
- učitel využívá kladného hodnocení k motivaci pro další výtvarnou činnost

Kompetence k řešení problémů

- žákům je předkládán dostatek námětů k samostatnému zpracování a řešení problémů souvisejících s výběrem výtvarné techniky, materiálů a pomůcek
- při zadání úkolu žák rozpozná výtvarný problém a hledá nejvhodnější způsob řešení
- *strategie* - učitel zadává úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů

Kompetence komunikativní

- žák dokáže při práci ve skupině vyjádřit svůj názor, vhodnou formou ho obhájit a tolerovat názor druhých
- *strategie*:
 - učitel klade dostatek prostoru pro střetávání a komunikaci různými formami (výtvarnými prostředky, písemně, pomocí technických prostředků ...)
 - učitel dohlíží na dodržování etiky komunikace (naslouchání, respektování originálních i nezdařených názorů,...)

Kompetence sociální a personální

- žáci se učí respektovat pravidla při práci v týmu, dodržovat je a svou pracovní činností kladně ovlivňovat kvalitu práce
- *strategie*:
 - učitel dodává žákům sebedůvěru a podle potřeby žákům v činnostech pomáhá
 - učitel umožňuje každému žákovi zažít úspěch
 - učitel v průběhu výuky zohledňuje rozdíly v pracovním tempu jednotlivých žáků

Kompetence občanské

- žáci se seznamují s lidovými a kulturními tradicemi naší země
- žáci jsou vedeni k aktivnímu vztahu k ochraně životního prostředí
- žáci se učí dívat se na recyklované materiály jako na nové možnosti výtvarného experimentování a tím vytvářet počáteční vědomí o individuálních možnostech každého člověka při řešení ekologických problémů
- žáci respektují názor druhých
- žáci prezentují výsledky své práce - spolupracují při výzdobě školy a účastní se výtvarných soutěží
- *strategie* - učitel podporuje občanské cítění žáků při vytváření propagačních materiálů

Kompetence pracovní

- žáci jsou vedeni při samostatné práci ke koncentraci na pracovní výkon, jeho dokončení a dodržují vymezená pravidla
- žáci si vytváří pozitivní vztah k manuálním činnostem
- žáci dodržují při práci s výtvarným materiálem hygienická pravidla

- žáci umí rozlišovat jednoduché výtvarné nástroje, poznají k čemu slouží, naučí se s nimi bezpečně zacházet a volí pro určitou činnost pracovní nástroj podle jeho vhodnosti
- žáci záměrně využívají a kombinují vizuálně obrazné prostředky a elementy, tvůrčím způsobem experimentují
- žáci propojí a využívají výsledky výtvarné výchovy v ostatních předmětech a naopak, využívají je v běžném životě
- *strategie:*
 - učitel vede žáky ke správným způsobům užití materiálu, nástrojů a vybavení
 - učitel požaduje dodržování dohodnuté kvality a postupů

Podrobné učební osnovy a Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření **viz příloha 3.17: Výtvarná výchova**

4.18 VÝCHOVA KE ZDRAVÍ

Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět výchova ke zdraví je součástí vzdělávací oblasti Člověk a zdraví. Hlavním cílem předmětu je formovat a rozvíjet u žáků pozitivní vztah k vlastnímu zdraví i odpovědnost za podporu a ochranu zdraví vůči sobě i druhým. Do vzdělávacího obsahu jsou zahrnuty i vztahy mezi lidmi a formy soužití, změny v životě člověka a jejich reflexe, osobností a sociální rozvoj pro formování zdraví psychického a sociálního, které jsou nedílnou součástí výchovy ke zdravému životnímu stylu.

Vyučovací předmět **výchova ke zdraví** má časovou dotaci 1 hodiny v 6. a 8. ročníku. Výuka probíhá většinou ve třídách nebo odborných učebnách rodinné výchovy a přírodopisu.

Žáci se učí

- respektovat přijatá pravidla soužití mezi vrstevníky, v rodině, ve společnosti,
- vyjadřovat vlastní názor k problematice zdraví a diskutovat o něm,
- využívat osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu,
- reagovat na fyziologické změny v období dospívání a kultivovaně se chovat k opačnému pohlaví,
- vyhodnocovat na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt...,
- sociálním dovednostem a modelům chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy, zneužíváním návykových látek ve škole i mimo ni,
- zásadám racionální výživy a vlivu výživy na zdraví člověka (předcházení civilizačním nemocem, poruchy výživy, alimentární nákazy apod.),
- dodržovat zásady hygieny (výživy, osobní, duševní),

- uvědomovat si možné následky předčasného sexuálního chování a přijímat odpovědnost za sexuální chování.

Výchovné a vzdělávací postupy, které v tomto předmětu směřují k utváření klíčových kompetencí

Kompetence k učení

- nabízet žákům aktivační metody, které jim přiblíží poznání z oblasti výživy, zdraví sebepoznání a komunikace (exkurze, besedy, projektová výuka...)
- učit žáky vyhledávat z různých pramenů potřebné informace týkající se zdraví člověka
- podporovat pozitivní vztah k učení, schopnost posoudit vlastní pokrok, ale i schopnost odstraňování překážek bránících učení

Kompetence k řešení problémů

- vést žáky ke schopnosti uvědomit si problémy, se kterými se setkávají na úrovni školy i mimo ní, týkajících se zdraví, soužití, komunikace, seberealizace...
- učit vyhledávat informace směřující k řešení takových problémů, nacházet jejich shodné a podobné, či odlišné znaky
- vést k uvědomění si různých variant řešení problémů a na základě získaných vědomostí schopností a návyků volit vhodné způsoby řešení
- učit ověřovat správnost řešení problémů na vhodných modelových situacích a rozvíjet schopnost aplikace osvědčených postupů při řešení obdobných problémových situacích
- podporovat kritické myšlení a uvážlivá rozhodnutí

Kompetence komunikativní

- rozvíjet formování a vyjadřování myšlenek a názorů žáků v logickém sledu
- rozvíjet kultivovaný ústní a písemný projev
- učit naslouchat jiným lidem, vhodně reagovat
- rozvíjet schopnost diskuse, obhájení svého názoru a vhodné argumentace
- upevňovat zásady slušného chování a učit společenskému chování

Kompetence sociální a personální

- učit účinně spolupracovat ve skupině a společně s pedagogy se podílet na vytváření pravidel práce v týmu
- vytvářet schopnost žáků chápat a přijímat různé životní a pracovní role (dítě, rodič, žák, učitel podřízený, nadřízený ...)
- podporovat vytváření pozitivní představy žáka o sobě samém, jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj

Kompetence občanské

- učit respektu k životu jako takovému, respektovat přesvědčení jiných lidí (pokud není v rozporu se zákonem) a vážit si vnitřních hodnot člověka
- rozvíjet schopnost empatie, schopnost odmítat útlak a hrubé zacházení

- učit poskytnout dle svých schopností a možností účinnou pomoc v situacích ohrožujících život a zdraví člověka
- učit chránit životní prostředí, rozhodovat se v zájmu podpory a ochrany zdraví

Kompetence pracovní

- vytvářet schopnosti a dovednosti v oblasti hygieny výživy, hygieny osobní a hygieny práce
- podporovat přístup k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, ale i z hlediska ochrany svého zdraví a zdraví druhých, ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot

Do vzdělávacího obsahu předmětu jsou začleněna tato průřezová témata

- Osobnostní a sociální výchova
- Mediální výchova
- Multikulturní výchova
- Environmentální výchova
- Výchova demokratického občana
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Podrobné učební osnovy a Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření **viz příloha 3.18: Výchova ke zdraví**

4.19 TĚLESNÁ VÝCHOVA

Charakteristika předmětu

Tělesná výchova představuje nejdůležitější formu pohybového učení a pohybové kultivace žáků a je hlavním zdrojem poznatků a námětů pro zdravotní, rekreační i sportovní využití pohybu v režimu školy i mimo školu.

Tělesná výchova umožňuje žákům poznat vlastní pohybové možnosti i zdravotní a pohybová omezení, rozumět jim, respektovat je u sebe i u druhých. Vede žáky od spontánního pohybu k řízené pohybové činnosti. Pohybové aktivity lze rozvíjet jen v atmosféře důvěry, úzké spolupráce a radostného prožitku z pohybového výkonu, který vychází z aktuální pohybové úrovně jednotlivých žáků.

V souladu s vývojovými předpoklady a individuálními zvláštnostmi žáků směřuje vyučovací úsilí učitele a učební činnost žáků v tělesné výchově

- k osvojení nové pohybové dovednosti, kultivování pohybového projevu i správného držení těla, postupnému usilování o optimální rozvoj zdravotně orientované zdatnosti,

- k orientaci v základních otázkách vlivu pohybové aktivity na zdraví a průceschopnost člověka, tyto poznatky dokázat využít při začleňování pohybu do denního režimu,
- k zvládnutí základní organizační, hygienické a bezpečnostní zásady pro provádění zdravotně vhodné a bezpečné sportovní či jiné pohybové činnosti,
- k uvědomění si významu sociálních vztahů a rolí ve sportu a jiných pohybových aktivitách, schopnost využít je pro hodnotné pohybové vyžití i přátelské meziosobní vztahy.

Učivu tělesné výchovy je věnováno v každém ročníku po dvou hodinách týdně. Při práci je uplatňován diferencovaný přístup k dětem se zdravotním postižením. Učivo je členěno do samostatných na sebe navazujících etap.

- 1. a 2. ročník – vstup do školy, adaptace na pracovní režim a zátěž, utváření elementárních pohybových dovedností, základní zdravotně pohybové, hygienické a organizační návyky, převážně herní pojetí s důrazem na prožitek a zdravotní účinek pohybových činností
- 3. až 5. ročník – předpoklady pro bouřlivý rozvoj nových pohybových dovedností, pro uplatnění obratnostních a rychlostních předpokladů, zvýšené nebezpečí svalových oslabení, nárůst zájmu o pohybové aktivity.

Plavání

Plavecký výcvik zařazen do výuky **ve 2. a 3 ročníku - 20 lekcí.**

Předmět tělesná výchova na druhém stupni navazuje na tělesnou výchovu mladšího školního věku u žáků od 1. – 5. ročníku. U žáků od 6. – 9. ročníku je navíc členěna podle pohlaví a vyučuje se zvláště ve skupinách pro chlapce a dívky. Zde je přihlédnuto k zájmům jednotlivých skupin. Vyučovací předmět je realizován v rozsahu dvou vyučovacích hodin týdně pro každý ročník.

Výchovné a vzdělávací postupy, které v tomto předmětu směřují k utváření klíčových kompetencí
--

Kompetence k učení

- nabízet žákům širokou škálu forem a metod pro seberealizaci každého žáka, učitel se zajímá, jak žákům vyhovuje jeho způsob výuky
- seznamování žáků s obecně užívanými termíny a symboly a jejich průběžné používání
- učitel umožňuje žákům spoluvytvářet kritéria hodnocení, vede žáky k objektivnímu sebehodnocení a umožňuje žákům prezentovat výsledky jejich práce

Kompetence k řešení problémů

- učitel zadává úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů, sleduje úspěšnost jednotlivých žáků a oceňuje jejich pokrok
- učitel vnímá a aktivně zjišťuje vzdělávací potřeby jednotlivých žáků, zajímá se o jejich názory a náměty
- učitel pracuje s chybou žáka, umožňuje hledat různá řešení problémů

Kompetence komunikativní

- učitel se zajímá o názory a náměty žáků
- učitel zadává úkoly, při kterých žáci spolupracují a vytváří příležitosti pro vzájemnou komunikaci
- učitel umožňuje žákům, aby si vzájemně sdělovali své pocity a názory
- učitel vede žáky k správnému užití techniky, vybavení
- metodou kooperativního učení vede učitel žáky ke spolupráci při vyučování

Kompetence sociální a personální

- učitel důsledně vyžaduje dodržování pravidel, umožní žákům vzájemně si sdělovat své pocity a názory
- učitel zadává úkoly, při kterých žáci spolupracují
- učitel projevuje vůči každému žákovi očekávání úspěchu, sleduje úspěšnost jednotlivých žáků a oceňuje jejich pokrok, vybízí žáky k sebehodnocení

Kompetence občanské

- učitel nabízí žákům dostatek příležitostí k pochopení práv a povinností
- respektuje druhé
- učitel seznamuje žáky se základními společenskými pravidly, vede žáky ke společnému utváření pravidel a důsledně vyžaduje dodržování pravidel
- učitel nabízí žákům řešení při neobvyklých situacích, zdůrazňuje správné chování v situacích ohrožujících život a zdraví, vede žáky k zodpovědnosti, schopnosti se rozhodovat, seznamuje žáky se zásadami první pomoci
- učitel vede žáky k vlastenectví a úctě k dědictví naší země, k estetickému cítění
- učitel umožní žákům účast ve školních a mimoškolních projektech, kulturních a sportovních aktivitách

Kompetence pracovní

- učitel dbá na důsledné dodržování pravidel nezbytných pro bezpečnost při práci, vede žáky ke správným způsobům užití materiálů, techniky a vybavení
- učitel učí, jak chránit své fyzické i duševní zdraví, vede žáky k ochraně životního prostředí
- možnost výběru různých zájmových útvarů
- učitel umožňuje diferencované úlohy podle individuálních schopností
- podporuje a rozvíjí individuální zájmy dítěte

Podrobné učební osnovy a Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření **viz příloha 3.19: Tělesná výchova**

4.20 ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE

Charakteristika předmětu

Vzdělávací oblast „Člověk a svět práce“ je na 1. stupni realizován prostřednictvím jednoho vyučovacího předmětu Praktické činnosti, který je vyučován jednou hodinou

týdně ve všech ročnících 1. stupně. Výuka komplexním způsobem přispívá k všestrannému rozvoji žáků. Rozvíjí jejich motorické schopnosti, manuální dovednosti a pracovní návyky.

Při práci je uplatňován diferencovaný přístup k dětem se SPU.

Vzdělávací obsah je rozdělen na 1. stupni na čtyři tematické okruhy:

- Práce s drobným materiálem
- Konstrukční činnosti
- Pěstitelské práce
- Příprava pokrmů

Žáci pracují s různými materiály a osvojují si základní pracovní dovednosti a návyky. Seznamují se se základními informacemi o materiálech, pracovních pomůckách a nářadí. Učí se plánovat, organizovat a hodnotit pracovní činnost jednotlivě i v týmu. Jsou soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti, učí se základům technologické kázně, organizace práce a prostředí. Výsledky své práce se snaží uplatnit v každodenním životě. Při realizaci praktických činností v jednotlivých ročnících je třeba uvažovat o míře integrace praktických činností s obsahem dalších vyučovacích předmětů 1. stupně, např. s prvoukou, přírodovědou, výtvarnou výchovou, matematikou, českým jazykem a literaturou.

Do vzdělávacího obsahu Praktických činností jsou začleněna tato průřezová témata:

- Osobnostní a sociální výchova (poznávání lidí, mezilidské vztahy, komunikace, kooperace a kompetice, hodnoty, postoje a praktická etika)
- Enviromentální výchova (ekosystémy, vztah člověka k prostředí)
- Multikulturní výchova (lidské vztahy)

Žáci mají možnost věnovat se svým oblíbeným pracovním činnostem v zájmových kroužcích v době mimo vyučování.

Výchovné a vzdělávací postupy, které v tomto předmětu směřují k utváření klíčových kompetencí

Kompetence k učení

- vést žáky k pozitivnímu vztahu k práci a k odpovědnosti za kvalitu svých i společných výsledků práce
- učit žáky, aby při práci uvažovali, aby věděli, co chtějí dělat a připravili si všechno, co budou potřebovat
- vést žáky k uplatňování tvořivosti a vlastních nápadů při pracovní činnosti a k vykládání úsilí na dosažení kvalitního výsledku, seznamovat žáky s názvy pracovních předmětů a způsobem jejich použití

Kompetence k řešení problémů

- zadávat úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů

- zajímat se o názory a náměty žáků, sledovat úspěšnost jednotlivých žáků a ocenit jejich pokrok
- umožnit hledat různé řešení problémů a umožnit jejich obhajobu

Kompetence komunikativní

- vést žáky k vyjadřování myšlenek, postupů a názorů v logickém sledu, nabízet žákům příležitost využívat informační a komunikační prostředky pro řešení úkolů i pro komunikaci s ostatními
- vést žáka k přesnému a stručnému vyjadřování užíváním odborného názvosloví výstižně, souvisle a kultivovaně

Kompetence sociální a personální

- navozovat dostatek situací, které umožní žákům účinně spolupracovat ve skupině a ovlivňovat kvalitu společné práce
- chápat práci a pracovní činnosti jako příležitost k seberealizaci
- umožnit žákům podílet se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a přispívat k upevňování mezilidských vztahů
- umožnit žákům prezentovat výsledky jejich práce

Kompetence občanská

- vést k společnému utváření pravidel, zejména pravidel bezpečnosti práce a důsledně vyžadovat jejich dodržování
- umožnit žákům seznámit se s lidovými a kulturními tradicemi naší země
- vést žáky k aktivnímu vztahu k ochraně životního prostředí a utvářet počáteční vědomí o individuálních možnostech každého člověka při řešení ekologických problémů

Kompetence pracovní

- vytvářet při praktických činnostech s různými materiály a nástroji základní pracovní dovednosti a návyky
- rozvíjet jemnou motoriku žáků a jejich manuální zručnost
- vyžadovat dokončení práce v dohodnutých termínech
- vést žáky k dovednosti rozlišovat materiály, uvažovat o různých možnostech opracování materiálů a všimnout si jejich vlastností
- umět rozlišovat jednoduché pracovní nástroje, poznat k čemu slouží, naučit se s nimi bezpečně zacházet a volit pro určitou činnost pracovní nástroj podle jeho vhodnosti
- propojit a využít výsledky pracovních činností v ostatních předmětech, využívat je v běžném životě
- prostřednictvím praktické činnosti žáků napomáhat rozvoji jejich rozumového uvažování, rozšíření jejich obzoru

Podrobné učební osnovy a Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření **viz příloha 3.20: Člověk a svět práce**

4.21 PRAKTICKÉ ČINNOSTI

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vzdělávací oblast „Člověk a svět práce“ je na II. stupni realizována prostřednictvím dvou vyučovacích předmětů

- Praktické činnosti,
- Svět práce - Volba povolání, Základy ekonomie.

PRAKTICKÉ ČINNOSTI - PŘÍPRAVA POKRMŮ

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vyučovací předmět praktické činnosti je zařazen v učebním plánu jako samostatný předmět v 7. ročníku a navazuje na předmět praktické činnosti na I. stupni školy. Časová dotace pro výuku je 1 vyučovací hodina týdně v 7. ročníku. Výuka se realizuje ve vyučovacích hodinách ve 2 hodinových celcích v odborné pracovně. Třída je dělena na skupiny tak, aby byla zajištěna bezpečnost a hygiena při práci.

Vzdělávací obsah je určen všem žákům 7. ročníku, chlapcům i dívkám bez rozdílu. Má výrazně činnostní charakter, využívá propojení poznatků z předmětů s převahou teoretických znalostí a klade důraz na jejich aplikace. Žáci mohou pracovat individuálně, ve dvojicích nebo ve skupinách, činnosti se střídají.

Žáci jsou vedeni k získání základních praktických znalostí a dovedností. Učí se vybírat a používat vhodné nástroje, nářadí a pracovní pomůcky. Učí se plánovat, organizovat a hodnotit pracovní činnosti samostatně i v týmu.

Ve všech tematických okruzích jsou žáci systematicky vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci.

Ve vzdělávacím obsahu praktických činností prolínají průřezová témata:

Osobnostní a sociální výchova (rozvoj schopností poznávání, seberegulace a sebeorganizace, kreativita, mezilidské vztahy, kooperace),
environmentální výchova (ekosystémy, základní podmínky života, lidské aktivity a problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí).

Výchovné a vzdělávací strategie

V předmětu „Praktické činnosti“ směřujeme v souladu s cíli vzdělávání k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí zejména těmito přístupy

Kompetence k učení

- žáky vedeme k praktickému využívání poznatků získaných v jiných vzdělávacích oblastech a k pochopení jejich aplikací
- používáme přiměřené a motivující metody práce a učení
- podporujeme a oceňujeme samostatnost a tvořivý přístup
- rozvíjíme touhu po poznání a přirozenou zvědavost dítěte
- stanovujeme splnitelné cíle a vyžadujeme systematickosti a vytrvalost v práci

Kompetence k řešení problémů

- postupujeme od společného řešení problému k individuálnímu
- umožňujeme variantní způsoby řešení problému, vytváříme k tomu vhodné podmínky,
- vedeme k odpovědnosti za navrhované způsoby řešení
- učíme žáky vyhodnocovat různá řešení problému, vidět klady a zápory různých variant

Kompetence komunikativní

- vytváříme vhodné prostředí pro komunikaci, omezujeme autoritativní přístupy, vnímáme a tolerujeme individuality
- rozvíjíme schopnost srozumitelně formulovat myšlenky a vhodně obhajovat osobní názory
- podporujeme přiměřené sebevědomí každého jedince,
- užíváme a učíme v přiměřené míře užívat při komunikaci odbornou terminologii příslušného oboru

Kompetence sociální a personální

- vhodně využíváme kooperativní způsob učení, vytváříme situace, kdy jedinec vystupuje v různých rolích ve skupině
- zadáváme společné i individuální úkoly s názorným objasněním výhod a nevýhod
- vyžadujeme respektování přijatých pravidel, nepotlačujeme kritický přístup k těmto pravidlům

Kompetence občanské

- vlastním vystupováním vytváříme vzory chování
- využíváme pro výuku konkrétní dění a situace v našem okolí a ve společnosti, podporujeme zájem o veřejné dění, ukazujeme důsledky nezájmu, vytváříme pocit spoluzodpovědnosti za ochranu životního prostředí

Kompetence pracovní

- spoluvytváříme pozitivní vztah žáků k práci při osvojování základních praktických dovedností a návyků z vybraných pracovních oblastí, k organizaci a plánování práce a k používání vhodných nástrojů, nářadí a pomůcek při práci
- umožňujeme žákům poznávat v praxi základy různých pracovních činností, včas rozpoznat své předpoklady pro tyto činnosti a pro budoucí povolání
- umožňujeme žákům realizovat své manuální dovednosti a schopnosti při konkrétních pracovních činnostech a přirozeně je rozvíjet
- na základě širších znalostí pomáháme žákům při rozhodování o jejich vlastní profesní orientaci

Podrobné učební osnovy a Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření **viz příloha 3.21: Praktické činnosti - příprava pokrmů**

4.22 SVĚT PRÁCE – VOLBA POVOLÁNÍ

Charakteristika předmětu

Svět práce je vyučován v osmém ročníku. Jeho obsahem je naplňování očekávaných výstupů vzdělávacího oboru Člověk a svět práce a souvisejících okruhů průřezových témat Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání.

Výchova k volbě povolání učí žáky orientovat se v důležitých profesních informacích a na základě dostupných informací se správně rozhodovat o volbě budoucího profesního zaměření a o výběru vhodného povolání. Rozšiřuje poznatky žáků o světě práce, přibližuje jim existující pracovní příležitosti i reálné možnosti uplatnění absolventů škol na trhu práce, koriguje jejich představy a očekávání ve vztahu k vybranému povolání a ukazuje jim vhodné cesty vedoucí k dosažení stanovených profesních cílů. Seznamuje je s významem osobnostních předpokladů pro výkon vybraných povolání a učí je přebírat odpovědnost za vlastní rozhodování o své budoucí vzdělávací a profesní dráze.

Výuka je dotována 1 hodinou týdně a probíhá vždy v celém ročníku.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Vyučující využijí všech metod a forem práce k tomu, aby žák dosáhl požadovaných kompetencí

Kompetence k učení

- žáci propojují získané poznatky do širších celků
- žáci pochopí důležitost orientace v profesní nabídce a v informačních zdrojích pro volbu povolání

Kompetence k řešení problémů

- žáci umí vyhledat vhodné informace
- žáci jsou schopni hodnotit své osobní šance na trhu práce v souladu s reálnými požadavky povolání a v konfrontaci s vlastními osobnostními předpoklady

Kompetence komunikativní

- žáci komunikují na odpovídající úrovni
- žáci se snaží přiměřeně se adaptovat na nové životní situace, vhodně reagovat na potřeby, požadavky a očekávání druhých lidí

Kompetence sociální a personální

- žáci spolupracují ve skupině
- žáci jsou schopni v jednotlivých situacích vyžádat a poskytnout pomoc, radu

Kompetence občanské

- žáci respektují názory ostatních

- žáci se učí realističtěji nahlížet na vlastní osobnost i na možnosti svého budoucího profesního uplatnění

Kompetence pracovní

- žáci jsou schopni efektivně organizovat svou práci
- žáci pochopí souvislost mezi požadavky na výkon vybraného povolání svými reálnými osobními předpoklady a konkrétními možnostmi výběru vhodného povolání

Vyučovacím předmětem prolínají průřezová témata

OSV

- poznávání lidí
- mezilidské vztahy
- osobnostní rozvoj

VDO

- občanská společnost a škola
- občan, společnost, stát

VMEGS

- jsme Evropané
- objevujeme Evropu a svět

MuV

- lidské vztahy
- kulturní diferenciaci

MeV

- práce v realizačním týmu
- fungování a vliv médií ve společnosti

EV

- lidské aktivity a životní prostředí
- vztah člověka k prostředí

Formy realizace

- Vyučovací hodina
- Besedy
- Exkurze
- Příležitostné akce
- Projekty

Podrobné učební osnovy a Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření **viz příloha 4.22: Svět práce – volba povolání**

4.23 SVĚT PRÁCE – ZÁKLADY EKONOMIE

Charakteristika předmětu

Základy ekonomie mají žáky seznámit se základními ekonomickými pojmy a se základy fungování tržní ekonomiky. Dále je předmět zaměřen na rozvoj dovedností žáků, např. práce s jednoduchými grafy, vyhledávání informací z ekonomiky, umět je porovnat a vyvodit z nich závěr. Žáci by se měli orientovat v systému národního hospodářství, pochopit tržní vztahy, podnikání, funkci a význam peněz a peněžních ústavů. Také by se měli seznámit se sociální politikou státu.

Učivo:

- Dělna práce, výroba, služby, obchod
- Podnikání, cena zboží, výrobní náklady, investice, zisk, druhy organizací
- Tržní vztahy, nabídka, poptávka, principy tržního hospodářství
- Peníze, funkce peněz, placení, peněžní ústavy
- Struktura národního hospodářství, odvětví národního hospodářství
- Hospodářská politika státu, národní důchod, daně, státní rozpočet, využití státního rozpočtu
- Sociální politika státu, sociální síť, sociální péče
- Postavení českého hospodářství ve světové ekonomice

Výchovné a vzdělávací postupy, které v tomto předmětu směřují k utváření klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

- žák vyhledává a třídí informace, které mu umožní pochopit fungování ekonomiky
- chápe základní ekonomické pojmy
- informace umí posuzovat a vyvozovat z nich závěry

Kompetence k řešení problémů

- získané vědomosti využívá při pochopení ekonomických souvislostí
- umí vyhledávat ekonomické informace /internet, statistické údaje, přehledy, grafy/
- problémy řeší sám či ve skupině
- učí se kriticky myslet

Kompetence komunikativní

- žáci se snaží vyjadřovat své myšlenky a názory v logickém sledu
- při řešení problémů využívají informační technologie
- naslouchají názorům druhých, přemýšlí o nich a vhodně na ně reagují, zapojují se do diskuse
- rozumí jednoduchým ekonomickým grafům

Kompetence sociální a personální

- zapojuje se do práce ve skupině, chápe potřebu spolupráce při řešení úkolu
- neodmítá pomoc druhým

Kompetence občanské

- respektuje názory druhých
- rozhoduje se zodpovědně podle dané situace
- chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské názory

Kompetence pracovní

- vést žáky k využití znalostí a vědomostí v zájmu rozvoje a přípravy na budoucnost
- chápe podstatu, cíle a rizika podnikání

Podrobné učební osnovy a Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření **viz příloha 3.23: Svět práce – základy ekonomie**

4.24 VOLITELNÝ PŘEDMĚT – PŘÍRODOVĚDNÁ PRAKTIKA

Charakteristika předmětu

Tento předmět je vyučován jako volitelný v 6. ročníku 2 hodiny týdně, žáci si ho vybírají na základě svých zájmů a budoucího zaměření. Stěžejní pro předmět je činnostní učení. Žáci si budou rozšiřovat poznatky z oblasti biologie, chemie a fyziky.

Výuka se opírá o nové učebnice „Člověk a příroda“ nakladatelství Fraus, konkrétně o oblasti zdraví, vzduch, energie, půda, voda, informace a komunikace. Vyučování probíhá v odborných učebnách přírodopisu a chemie. Žáci jsou zařazováni do skupin max. 15 žáků z tříd stejného ročníku.

Výchovné a vzdělávací strategie, které v tomto předmětu směřují k utváření klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

- to, že žáci mohou experimentovat, povede k zájmu o další učení
- žáci se učí vyhledávat informace v literatuře a na Internetu

Kompetence k řešení problémů

- žáci se učí trpělivosti při dlouhodobějších pozorováních
- žáci se učí pracovat samostatně
- žáci se učí logickému myšlení
- žáci se učí používat osvědčené postupy
- žáci se učí přijímat rozhodnutí
- žáci se učí vyhodnocovat výsledky prací a pozorování

Kompetence komunikativní

Žáci se učí:

- jednat s dospělými i spolužáky
- správným vztahům ve skupině
- formulovat a vyjadřovat své myšlenky
- naslouchat ostatním a brát v úvahu jejich názory
- soužití s ostatními ve skupině

Kompetence sociální a personální

- žáci pracují ve skupině
- žáci respektují pravidla práce
- žáci se učí ohleduplnosti
- žáci se učí navzájem si pomáhat
- žáci si posilují sebevědomí a sebeúctu

Kompetence občanské

Žáci se učí:

- zodpovědnosti
- neohrožovat zdraví své ani druhých
- národnostní hrdosti při seznamování se s úspěchy naší vědy
- myslet a jednat ekologicky

Kompetence pracovní

- žáci se naučí pracovat bezpečně
- žáci se učí zvládnout správné postupy

Podrobné učební osnovy a Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření **viz příloha 3.25 VP – Přírodovědná praktika**

4.25 VOLITELNÝ PŘEDMĚT - SPORTOVNÍ HRY

Charakteristika předmětu

Předmět sportovní hry je součástí vzdělávací oblasti **Člověk a zdraví**, navazuje na předmět tělesná výchova. Zařazením předmětu sledujeme vliv na regeneraci sil a kompenzaci jednostranné zátěže vznikající pobytem ve škole.

Je zařazen v učebním plánu jako volitelný předmět v 6. ročníku 2 hodiny týdně.

Obsahová náplň je především zaměřena na sportovní hry a činnosti vedoucí k rozvoji tělesné zdatnosti a pohybových dovedností, které se při sportu uplatňují.

Žáci jsou vedeni ke zdravému způsobu života, jehož součástí jsou pravidelné pohybové aktivity.

V rámci výuky sportovních her je vyžíváno příznivých podmínek pro vytváření kladných osobnostních a morálněvolních vlastností žáků.

Předmětem prolínají průřezová témata

- **VDO** - angažovaný přístup k druhým, zásady slušnosti, tolerance, odpovědného chování, uvědomování si hodnoty spolupráce a pomoci
- **OSV** – obecné modely řešení problémů, zvládnání rozhodovacích situací, schopnosti poznávání, sebepoznávání, poznávání lidí a jednání ve specifických rolích a situacích, uvědomování si hodnoty spolupráce a pomoci
- **MKV** – schopnost zapojovat se do diskuze, lidské vztahy
- **EV** – vysoké oceňování zdraví a chápání vlivu prostředí na vlastní zdraví i zdraví ostatních lidí
- **MV** – interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, práce v týmu

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- poznávají smysl a cíl svých aktivit
- plánují, organizují a řídí vlastní činnost
- užívají osvojené názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře, uživatele internetu
- různým způsobem zpracují informace o pohybových aktivitách ve škole

Kompetence k řešení problémů

- vnímají nejrůznější problémové situace a plánují způsob řešení problémů
- vyhledávají informace vhodné k řešení problémů
- kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, jsou schopni je obhájit
- uvědomují si zodpovědnost svých rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí
- jsou schopni obhájit svá rozhodnutí

Kompetence komunikativní

- komunikují na odpovídající úrovni
- osvojí si kultivovaný ústní projev
- účinně se zapojují do diskuze

Kompetence sociální a personální

- spolupracují ve skupině
- podílejí se na vytváření pravidel práce v týmu
- v případě potřeby poskytnou pomoc nebo o ni požádají
- vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje sebedůvěru a samostatný rozvoj

Kompetence občanské

- respektují názory ostatních
- aktivně se zapojují do sportovních aktivit
- rozhodují se v zájmu podpory a ochrany zdraví

- rozlišují a uplatňují práva a povinnosti vyplývající z různých rolí (hráč, rozhodčí, divák,...)

Kompetence pracovní

- spoluorganizují svůj pohybový režim
- využívají znalostí a dovedností v běžné praxi

Učitel

- vede žáky k dodržování obecných pravidel slušnosti a bezpečnosti

Podrobné učební osnovy a Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření **viz příloha 3.25 VP – Sportovní hry**

5 HODNOCENÍ ŽÁKŮ

5.1 PRAVIDLA PRO HODNOCENÍ A KLASIFIKACI ŽÁKŮ

Pravidla pro hodnocení jsou zpracována na základě Zákona č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, v platném znění, a Vyhlášky MŠMT č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, v platném znění.

Obecné zásady:

- **Žák ví, co se má naučit a proč.**
 - **Žák ví, co bude dělat pro to, aby se něco naučil.**
 - **Žák ví, jak bude prokazovat, že se něco naučil.**
 - **Žák ví, podle kterých kritérií bude hodnocen.**
 - **Žák může hodnotit vlastní pokrok.**
- za základ hodnocení považujeme pojem zpětná vazba, tj. informaci o správnosti postupu, průběhu a výsledku vzdělávání
 - dáváme přednost pozitivnímu vyjadřování při hodnocení, chceme, aby hodnocení bylo pro žáka motivací k další práci
 - zapojujeme žáka jako partnera při hodnocení, vedeme žáky k sebehodnocení a sebekontrolě
 - každému hodnocení musí předcházet jasné a srozumitelné seznámení žáka s cíli vzdělávání a s tím spojené stanovení kritérií a pravidel hodnocení
 - při celkové klasifikaci přihlížíme k věkovým zvláštnostem žáků a k tomu, že žák mohl v průběhu klasifikačního období zakolísat v učebních výkonech pro určitou indispozici
 - hodnotíme dostatečně často a také vyváženě, ve struktuře odpovídající výuce
 - používáme různé formy hodnotících činností, aby byl zahrnut celý rozsah cílů
 - oznamujeme žákovi výsledek každé klasifikace, klasifikaci zdůvodňujeme a poukážeme na klady a nedostatky hodnocených projevů, výkonů, výtvorů
 - kontrolní písemné práce a další druhy zkoušek rozvrhneme rovnoměrně na celý školní rok, aby se nehromadily pouze v určitých obdobích
 - písemnou práci z učiva za delší období mohou žáci psát v jednom dni pouze jednu, ostatní vyučující jsou informováni zápisem termínu do třídní knihy
 - na konci klasifikačního období hodnotíme kvalitu žákovy práce a učební výsledky jako celek, přihlížíme k systematičnosti v práci žáka za celé klasifikační období
 - v případném zaostávání žáků v učení nebo nedostatcích v chování informujeme zákonné zástupce žáka a jednáme o nich na pedagogické radě
 - výchovný poradce seznamuje učitele s doporučením psychologického vyšetření, které má vztah ke způsobu hodnocení a klasifikace žáka a získávání podkladů ke klasifikaci

- při dlouhodobějším pobytu žáka v léčebných ústavech respektujeme klasifikaci, kterou sdělí tamní škola, a žáka znovu nepřezkušujeme.

Podklady pro hodnocení a klasifikaci učitel získává:

- soustavným sledováním výkonů žáka a jeho připravenosti na vyučování,
- zkouškami písemnými, ústními, praktickými, pohybovými, didaktickými testy,
- analýzou činnosti žáka (samostatné aktivity, modelové a problémové úkoly),
- konzultacemi s ostatními učiteli a podle potřeby i s pracovníky pedagogicko-psychologické poradny nebo zdravotnického zařízení,
- rozhovory se žákem a zákonnými zástupci.

5.2 KRITERIA PRO HODNOCENÍ A KLASIFIKACI ŽÁKŮ

5.2.1 Hodnocení na prvním stupni

Pro hodnocení žáků všech ročníků prvního stupně používáme klasifikační stupně. Na prvním stupni používáme také metodu PORTFOLIA. Je to průběžné shromažďování ukázek toho, co žák zvládl, ale také podklady pro dokumentaci úrovně sociálních dovedností žáka. Žáci jsou považováni za spoluvůrce portfolia a spolu s učitelem rozhodují, které materiály do něj budou zařazeny. Portfolia jsou nepostradatelnou součástí rozhovorů s rodiči o vzdělávání svých dětí.

5.2.2 Hodnocení na druhém stupni

Pro hodnocení všech ročníků žáků druhého stupně používáme klasifikační stupně.

U žáka prvního až devátého ročníku se speciálními vzdělávacími potřebami rozhodne ředitel školy o použití slovního hodnocení na základě žádosti zákonného zástupce žáka (viz bod Hodnocení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami).

5.2.3 Celkové hodnocení

Celkové hodnocení žáka se na vysvědčení vyjadřuje stupni:

- **prospěl(a) s vyznamenáním**

Žák prospěl s vyznamenáním, není-li v žádném z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu horším než 2 – chvalitebný, průměr stupňů prospěchu ze všech povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem není vyšší než 1,5 a jeho chování je hodnoceno stupněm velmi dobré; v případě použití slovního hodnocení nebo kombinace slovního hodnocení a klasifikace postupuje škola podle pravidel hodnocení žáků podle Vyhlášky č.48 § 14 odst. 1, písm. e)

- **prospěl(a)**

Žák prospěl, není-li v žádném z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu 5 – nedostatečný nebo odpovídajícím slovním hodnocením.

- **neprospěl(a)**

Žák neprospěl, je-li v některém z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu 5 – nedostatečný nebo odpovídajícím slovním hodnocením.

Žáci devátých ročníků a žáci, kteří na daném stupni základní školy dosud neopakovali ročník a na konci 2. pololetí neprospěli nejvýše ze dvou povinných předmětů s výjimkou výchovného zaměření, konají opravné zkoušky (viz Opravná zkouška).

Do vyššího ročníku postoupí žák, který na konci 2. pololetí prospěl ze všech povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem s výjimkou předmětů výchovného zaměření a předmětů, z nichž byl uvolněn.

Do vyššího ročníku postoupí i žák 1. stupně, který již v rámci 1. stupně opakoval ročník, a žák 2. stupně, který již v rámci 2. stupně opakoval ročník, a to bez ohledu na prospěch tohoto žáka.

Žák, který plní povinnou školní docházku, opakuje ročník, pokud na konci 2. pololetí neprospěl nebo nemohl být hodnocen. To neplatí o žákovi, který již jednou ročník opakoval. Tomuto žákovi může ředitel na žádost jeho zákonného zástupce povolit opakování ročníku pouze z vážných zdravotních důvodů.

Ředitel školy může žákovi, který splnil povinnou školní docházku a na konci 2. pololetí neprospěl nebo nemohl být hodnocen, povolit na žádost jeho zákonného zástupce opakování ročníku po posouzení jeho dosavadních studijních výsledků a důvodů uvedených v žádosti.

5.3 KLASIFIKACE V PŘEDMĚTECH S PŘEVAHOU NAUKOVÉHO ZAMĚŘENÍ

Při hodnocení jsou výsledky vzdělávání žáka a chování žáka ve škole a na akcích pořádaných školou hodnoceny tak, aby byla zřejmá úroveň vzdělání žáka, které dosáhl zejména vzhledem k očekávaným výstupům formulovaným v učebních osnovách jednotlivých předmětů školního vzdělávacího plánu, k jeho vzdělávacím a osobnostním předpokladům a k věku žáka. Klasifikace zahrnuje ohodnocení píle žáka a jeho přístupu ke vzdělávání i v souvislostech, které ovlivňují jeho výkon.

Na vysvědčení se žák hodnotí stupni prospěchu:

- 1 – výborný
- 2 – chvalitebný
- 3 – dobrý
- 4 – dostatečný
- 5 – nedostatečný

Stupeň 1 (výborný)

Žák zcela splňuje školní výstupy daného předmětu, samostatně a tvořivě uplatňuje osvojené poznatky a dovednosti. Myslí logicky správně. Ovládá požadované poznatky, fakta, pojmy, definice a zákonitosti uceleně a přesně, chápe vztahy mezi nimi a smysluplně propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí. Jeho ústní a písemný projev je správný, přesný, výstižný, účinně se zapojuje do diskuze. Je

schopen samostatně studovat vhodné texty, řešit problémy a obhajovat svá rozhodnutí. Uvědoměle a aktivně pracuje v týmu, jeho působení je velmi přínosné. Je téměř vždy schopen sebehodnocení a hodnocení ostatních členů.

Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák splňuje školní výstupy daného předmětu, s menšími podněty učitele uplatňuje osvojené poznatky a dovednosti. Myslí správně, v jeho myšlení se projevuje logika a tvořivost. Ovládá požadované poznatky, fakta, pojmy, definice a zákonitosti v podstatě uceleně, přesně a úplně, chápe vztahy mezi nimi a s menšími chybami propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí. Ústní a písemný projev mívá menší nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. Kvalita výsledků je zpravidla bez podstatných nedostatků. Zapojuje se do diskuze. Je schopen s menší pomocí studovat vhodné texty, řešit problémy a obhajovat svá rozhodnutí. V podstatě uvědoměle a aktivně pracuje pro tým, jeho působení je přínosné. Je většinou schopen sebehodnocení a hodnocení ostatních členů.

Stupeň 3 (dobrý)

Žák částečně splňuje školní výstupy daného předmětu, v uplatňování osvojovaných poznatků a dovedností se dopouští chyb. Uplatňuje poznatky a provádí hodnocení jevů podle podnětů učitele. Má nepodstatné mezery v ucelenosti, přesnosti a úplnosti osvojení požadovaných poznatků, faktů, pojmů, definic a zákonitostí, s většími chybami propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí. Podstatnější nepřesnosti a chyby dovede za pomoci učitele korigovat. Jeho myšlení je vcelku správné, ale málo tvořivé, v jeho logice se vyskytují chyby. Částečně se zapojuje do diskuze. Je schopen studovat podle návodu učitele. V týmu pracuje ne příliš aktivně, jeho působení je přínosné v menší míře. Je schopen sebehodnocení a hodnocení ostatních členů.

Stupeň 4 (dostatečný)

Žák s obtížemi splňuje školní výstupy daného předmětu, v uplatňování osvojených poznatků a dovedností se vyskytují závažné chyby. Při využívání poznatků pro výklad a hodnocení jevů je nesamostatný. Žák má v ucelenosti, přesnosti a úplnosti osvojení požadovaných poznatků závažné mezery, chybně propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí. V logice myšlení se vyskytují závažné chyby, myšlení není tvořivé. Jeho ústní a písemný projev má vážné nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti, málo se zapojuje do diskuze. Závažné chyby dovede žák s pomocí učitele opravit. Při samostatném studiu má velké těžkosti. Demokratické principy respektuje jen občas, práce v týmu se pouze účastní. Jeho působení není příliš přínosné. Sebehodnocení a hodnocení ostatních členů je schopen málokdy.

Stupeň 5 (nedostatečný)

Žák minimálně splňuje školní výstupy daného předmětu, v uplatňování osvojených vědomostí a dovedností se vyskytují velmi závažné chyby. Při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí nedovede své vědomosti uplatnit ani s podněty učitele. Žák si požadované poznatky neosvojil, nesmyslně propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí. Neprojevuje samostatnost v myšlení. V ústním a písemném projevu má závažné nedostatky ve správnosti, přesnosti, i výstižnosti, nezapojuje se do

diskuze. Chyby nedovede opravit ani s pomocí učitele. Nepracuje pro tým. Svou činností narušuje spolupráci, jeho působení není pro tým přínosné. Správného sebehodnocení a hodnocení ostatních členů není schopen.

5.4 KLASIFIKACE VE VYUČOVACÍCH PŘEDMĚTECH S PŘEVAHOU VÝCHOVNÉHO A PRAKTICKÉHO ZAMĚŘENÍ (TV, VV, HV, PRAKTICKÉ ČINNOSTI, SVĚT PRÁCE, VÝCHOVA KE ZDRAVÍ, VÝCHOVA K OBČANSTVÍ)

Stupeň 1 (výborný)

Žák je v činnostech velmi aktivní. Pracuje tvořivě, samostatně, plně využívá své osobní předpoklady a velmi úspěšně je rozvíjí. Vždy používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení. Jeho projev je esteticky působivý, originální, procítěný a přesný. Osvojené vědomosti, dovednosti a návyky aplikuje tvořivě. Aktivně se zajímá o umění a estetiku. Jeho tělesná zdatnost má vysokou úroveň.

Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák je v činnostech aktivní, převážně samostatný, využívá své osobní předpoklady, které úspěšně rozvíjí. Používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení. Jeho projev je esteticky působivý, originální a má jen menší nedostatky. Osvojené vědomosti, dovednosti a návyky aplikuje méně tvořivě. Má zájem o umění a estetiku. Je tělesně zdatný.

Stupeň 3 (dobrý)

Žák je v činnostech méně aktivní, samostatný a pohotový. Nevyužívá dostatečně své schopnosti v individuálním a kolektivním projevu. Materiály, nástroje a vybavení používá bezpečně a účinně pouze někdy. Jeho projev je málo působivý, dopouští se v něm chyb. Jeho vědomosti a dovednosti mají četnější mezery a při jejich aplikaci potřebuje pomoc učitele. Nemá aktivní zájem o umění, estetiku a tělesnou kulturu.

Stupeň 4 (dostatečný)

Žák je v činnostech málo aktivní i tvořivý. Rozvoj jeho schopností a jeho projev jsou málo uspokojivé. Materiály, nástroje a vybavení většinou nepoužívá bezpečně a účinně. Úkoly řeší s častými chybami. Vědomosti a dovednosti aplikuje jen se značnou pomocí učitele. Projevuje velmi malý zájem a snahu.

Stupeň 5 (nedostatečný)

Žák je v činnostech převážně pasivní. Rozvoj jeho schopností je neuspokojivý. Materiály, nástroje a vybavení nepoužívá téměř nikdy bezpečně a účinně. Jeho projev je většinou chybný a nemá estetickou hodnotu. Minimální osvojené vědomosti a dovednosti nedovede aplikovat. Neprojevuje zájem o práci.

5.5 DODATEČNÁ ZKOUŠKA

Dodatečnou zkoušku koná žák,

- který nemohl být klasifikován pro závažné objektivní příčiny na konci prvního pololetí. Termín dodatečné zkoušky určí ředitel školy tak, aby klasifikace mohla být provedena nejpozději do dvou měsíců po skončení prvního pololetí. Není-li možné hodnotit ani v náhradním termínu, žák se za 1. pololetí nehodnotí.
- který nemohl být klasifikován pro závažné objektivní příčiny na konci druhého pololetí. Termín dodatečné zkoušky určí ředitel školy tak, aby klasifikace mohla být provedena nejpozději do konce září následujícího školního roku. Do té doby žák navštěvuje podmíněně vyšší ročník, popřípadě znovu devátý ročník.
- který podle posouzení vyučujícího nemá v daném předmětu dostatečný počet známek ve srovnání s ostatními žáky třídy z důvodu vysoké absence. O dodatečné zkoušce rozhoduje pedagogická rada na návrh vyučujícího daného předmětu.

5.6 OPRAVNÁ ZKOUŠKA

- Komisi pro opravnou zkoušku jmenuje ředitel školy; v případě, že je vyučujícím daného předmětu ředitel školy, jmenuje komisi krajský úřad.
- Termíny opravných zkoušek určí ředitel školy tak, aby byly vykonány nejpozději do 31. srpna. Pokud se žák v tomto termínu z vážných důvodů nemůže k opravné zkoušce dostavit, lze povolit vykonání opravné zkoušky nejpozději do 15. září. Do té doby žák navštěvuje podmíněně nejbližší vyšší ročník.
- Žák může v jednom dnu skládat pouze jednu opravnou zkoušku. O termínu konání opravné zkoušky informuje třídní učitel písemně zákonného zástupce.
- Žák, který se bez vážných důvodů ve stanoveném termínu k opravné zkoušce bez odůvodněné omluvy nedostaví, je klasifikován z daného předmětu stupněm prospěchu nedostatečný.

Má-li zákonný zástupce žáka pochybnosti o správnosti hodnocení na konci prvního nebo druhého pololetí, může do tří pracovních dnů ode dne, kdy se o hodnocení prokazatelně dozvěděl, nejpozději však do tří pracovních dnů od vydání vysvědčení, požádat ředitele školy o komisionální přezkoušení žáka. Toto přezkoušení se koná nejpozději do 14 dnů od doručení žádosti nebo v termínu dohodnutém se zákonným zástupcem žáka.

5.7 KOMISIONÁLNÍ PŘEZKOUŠENÍ

Komisi pro komisionální přezkoušení jmenuje ředitel školy; v případě, že je vyučujícím daného předmětu ředitel školy, jmenuje komisi krajský úřad.

Komise je tříčlenná a tvoří ji:

- **předseda**, kterým je ředitel školy, popřípadě jím pověřený učitel, nebo v případě, že vyučujícím daného předmětu je ředitel školy, krajským úřadem jmenovaný jiný pedagogický pracovník školy

- **zkoušející učitel**, jímž je vyučující daného předmětu ve třídě, v níž je žák zařazen, popřípadě jiný vyučující daného předmětu
- **přisedící**, kterým je jiný vyučující daného předmětu nebo předmětu stejné vzdělávací oblasti stanovené Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání.

Výsledek přezkoušení již nelze napadnout novou žádostí o přezkoušení. Výsledek přezkoušení stanoví komise hlasováním. Výsledek přezkoušení se vyjádří stupněm prospěchu podle § 15 odst. 3. Ředitel školy sdělí výsledek přezkoušení prokazatelným způsobem žákovi a zákonnému zástupci žáka. V případě změny hodnocení na konci prvního nebo druhého pololetí se žákovi vydá nové vysvědčení.

O přezkoušení se pořizuje protokol, který se stává součástí dokumentace školy.

Žák může v jednom dni vykonat přezkoušení pouze z jednoho předmětu. Není-li možné žáka ze závažných důvodů ve stanoveném termínu přezkoušet, stanoví orgán jmenující komisi náhradní termín přezkoušení.

Konkrétní obsah a rozsah přezkoušení stanoví ředitel školy v souladu se školním vzdělávacím programem.

Vykonáním přezkoušení není dotčena možnost vykonat opravnou zkoušku.

5.8 HODNOCENÍ ŽÁKŮ, KTEŘÍ NEJSOU STÁTNÍMI OBČANY ČR

Při hodnocení žáků, kteří nejsou občany ČR a plní v ČR povinnou školní docházku, se dosažená úroveň znalosti českého jazyka považuje za závažnou souvislost, která ovlivňuje výkon žáka. Při hodnocení těchto žáků ze vzdělávacího obsahu vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura určeného Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání se na konci tří po sobě jdoucích pololetí po zahájení docházky do školy v ČR vždy považuje dosažená úroveň znalosti českého jazyka za závažnou souvislost, která ovlivňuje výkon žáka.

5.9 HODNOCENÍ CHOVÁNÍ

Klasifikaci chování žáků navrhuje třídní učitel po projednání s ostatními učiteli a rozhoduje o ní ředitel školy po projednání v pedagogické radě.

Kritériem pro klasifikaci chování je dodržování pravidel školního řádu během klasifikačního období, změny v chování a postojích, míra zodpovědnosti za své chování.

Žák se učí ovládat a řídit své chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty (kompetence sociální a personální). Při klasifikaci chování se přihlíží k věku, morální a rozumové vyspělosti žáka.

Žáci jsou povinni v době vyučování a na všech akcích pořádaných školou dodržovat pravidla slušného chování vůči všem zaměstnancům školy a ostatním osobám a vůči spolužákům. Nedodržování pravidel slušného chování se považuje za porušení školního řádu; hrubé neslušnosti a urážlivé chování se považuje za hrubé porušení školního řádu.

Chování žáka je klasifikováno těmito stupni:

- 1 – velmi dobré
- 2 – uspokojivé
- 3 – neuspokojivé

Stupeň 1 (velmi dobré)

Žák uvědoměle dodržuje pravidla chování a ustanovení vnitřního řádu školy. Dobře se začleňuje do kolektivu třídy, přispívá k jeho upevnování a k utváření pracovních podmínek pro vyučování i pro výchovu mimo vyučování. Nedopouští se závažných přestupků.

Stupeň 2 (uspokojivé)

Chování žáka je v podstatě v souladu s pravidly chování a ustanoveními vnitřního řádu školy. Dopustí se jednorázově závažnějšího přestupku nebo se opakovaně dopouští méně závažných přestupků. Nepřispívá aktivně k upevnování kolektivu, narušuje pracovní podmínky. Je však přístupný výchovnému působení, snaží se své chyby napravit.

Stupeň 3 (neuspokojivé)

Žák se dopustí závažného přestupku proti pravidlům chování nebo školního řádu školy. Zpravidla se přes důtku ředitele školy dopouští dalších přestupků, narušuje činnost kolektivu, dopouští se poklesků v mravném chování, nerespektuje autoritu učitele, není přístupný výchovnému působení.

Výchovná opatření

Výchovná opatření jsou pochvaly a jiná opatření k posílení kázně.

Ředitel školy nebo třídní učitel může žákovi po projednání v pedagogické radě udělit pochvalu nebo jiné ocenění za mimořádný projev lidskosti, občanské nebo školní iniciativy, záslužný nebo statečný čin nebo za déletrvající úspěšnou práci.

Při porušení povinností stanovených školním řádem lze podle závažnosti provinění žákovi udělit:

- napomenutí třídního učitele,
- důtku třídního učitele,
- důtku ředitele školy.

Ředitel školy nebo třídní učitel neprodleně oznámí tuto skutečnost žákovi i zákonnému zástupci žáka. Třídní učitel zaznamená udělení výchovného opatření do katalogového listu žáka.

5.10 POSTIHOVÁNÍ CHOVÁNÍ ŽÁKA MIMO ŠKOLU

Rodiče je třeba vést k tomu, aby plně odpovídali za své děti v oblasti výchovné. Škola hodnotí a klasifikuje žáky za jejich chování ve škole. Přestupky, kterých se žák dopouští mimo školu, se nehodnotí, ale zaujímá se k nim stanovisko a pomáhá je řešit ve spolupráci s příslušnými institucemi.

5.11 AUTOEVAULACE ŽÁKŮ

Cíle, které má sebehodnocení naplnit:

- zpětná vazba pro žáky,
- zpětná vazba pro učitele,
- zpětná vazba pro rodiče,
- naplňování očekávaných výstupů,
- naplňování klíčových kompetencí.

Žáci jsou vedeni k autoevaluaci již od první třídy. Učitelé záměrně vytvářejí situace, které vedou k sebereflexi žáka. V prvních dvou ročnících zaznamenává prvky autoevaluace učitel, od třetího ročníku zpracovávají žáci na přiměřené úrovni autoevaluační záznamy samostatně. Učitel navozuje podmínky pro autoevaluaci žáků diskuzí v komunitních kruzích, řízenou diskuzí při realizaci projektů nebo tematických celků, osobními rozhovory se žáky.

Žáci mají právo hodnotit, co se děje ve škole, prostřednictvím žákovského parlamentu. Žáci se hodnotí navzájem, což u nich rozvíjí velice důležité komunikační a sociální dovednosti, pedagog usměrňuje toto hodnocení tak, aby bylo konstruktivní a nesměřovalo k osobním konfliktům a vulgarismům.

Hodnocení probíhá během společné práce, opírá se o předem stanovené a známé požadavky, které stanovuje učitel, u starších dětí ve spolupráci se žáky.

Hodnocení žáků se specifickými vývojovými poruchami učení a chování

Postup při hodnocení a klasifikaci

Zákonní zástupci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami doporučenými odborným pracovištěm mohou požádat o slovní hodnocení. Smlouvu s rodiči o slovním hodnocení připravuje příslušný třídní učitel ve spolupráci s ostatními učiteli, v jejichž předmětech má být žák slovně hodnocen. Smlouva nabývá platnosti po podpisu zákonnými zástupci žáka i školy.

Smyslem slovního hodnocení je objektivně posoudit a vyzdvihnout pozitivní stránky výkonu žáka, objasnit podstatu neúspěchu a zároveň být návodem pro překonání nedostatků. Na tomto způsobu hodnocení netrváme u žáka, který dosahuje dobrých nebo chvalitebných výsledků. Pozitivní působení hodnocení na žáka je také výrazně ovlivněno úrovní spolupráce učitele s rodiči.

Při hodnocení žáků

- učitel klade důraz na ten druh projevu žáka (písemný, ústní), ve kterém má žák předpoklady podat lepší výkon,

- kontrolní práce a diktáty píše žáci po předchozím přípravě,
- při klasifikaci nevychází učitel z prostého počtu chyb, ale z počtu jevů, které žák zvládá,
- při práci zadané v určitém časovém limitu (diktát, pětiminutovka) nehodnotíme, co žák nestačil napsat,
- místo kontrolních prací a diktátů může učitel volit individuální formu zjišťování úrovně vědomostí a dovedností žáků.

Slovní hodnocení

Hodnocení intelektové a výkonnostní stránky žáka:

Paměť

- převládá logická paměť
- převládá mechanická paměť
- zapamatuje si snadno a lehce
- zapamatuje si dlouhodobě
- zapamatuje si s obtížemi
- zapamatuje si krátkodobě

Myšlení

- pohotový, bystrý, dobře chápe souvislosti
- uvažuje samostatně
- menší samostatnost v myšlení
- myšlení nesamostatné
- i na návodné otázky odpovídá nesprávně

Pozornost

- široký rozsah pozornosti
- schopen intenzivního zaměření pozornosti
- schopen rozdělit pozornost na více jevů
- schopen dlouhodobě udržet pozornost
- schopen snadno přenášet pozornost
- schopen soustředit pozornost
- pozornost často rozptýlená

Slovní projev

- bohatá slovní zásoba, výstižné formulace
- plynulý, formálně dobrý projev
- mechanická reprodukce
- méně pohotový
- chudší slovní zásoba, formulační nepřesnosti
- těžkopádný, nepohotový

Písemný projev

Grafická složka

- požadavky bezpečně ovládá

- požadavky v podstatě ovládá
- ovládá s obtížemi
- neovládá

Gramatická složka

- vědomosti aplikuje se značnou jistotou
- vědomosti aplikuje
- má mezery ve vědomostech
- dělá podstatné chyby, nesnadno je překonává
- zadané úkoly nedokáže splnit ani s pomocí učitele

Formální složka

- výstižně a srozumitelně vyjadřuje myšlenky
- je schopen vyjádřit většinu svých myšlenek
- omezená schopnost vyjadřovat své myšlenky

Osobní tempo

- rychlý a přesný
- rychlý a nepřesný
- pomalejší a přesný
- pomalý a nepřesný
- udrží delší dobu rovnoměrné tempo

Zručnost

- zručný při práci s drobnými předměty
- zručný při práci s velkými předměty
- méně zručný
- nešikovný

6. AUTOEVALUACE ŠKOLY

Autoevaluace (sebehodnocení) školy – napomáhá zkvalitnění a zefektivnění vzdělávání a výchovy ve škole. Vnitřní hodnocení školy stanoví § 11 a § 12 zákona č. 561/2004 Sb. (školský zákon) a vyhláška č. 15/2005 Sb., kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů, výročních zpráv a vlastního hodnocení školy.

Zároveň také poskytuje vedení školy zpětnou vazbu o tom, jak se daří naplňovat vzdělávací záměry a cíle školy a pomáhá získat podklady pro plánování a realizaci dalšího rozvoje školy. Je také současně hodnocením kvality školy a školního vzdělávacího programu.

Úspěšnost žáků při dosahování dílčích kompetencí hodnotí učitel na konci každého klasifikačního období, úloha metodických orgánů je hodnotit úspěšnost žáků při dosahování očekávaných výstupů jednotlivých předmětů. Za úroveň vzdělávacího procesu a za celkové výsledky vzdělávacího procesu zodpovídá ředitel školy.

Kritéria a cíle autoevaluace jsou stanovována v rámcovém plánu práce pro každý školní rok.

Oblasti autoevaluace

- Průběh vzdělávání
- Výsledky vzdělávání
- Řízení školy
- Kvalita personální práce
- Další vzdělávání pedagogických pracovníků
- Materiální, technické, ekonomické a hygienické podmínky pro vzdělávání
- Vztahy s rodičovskou veřejností
- Školní klima

Nástroje autoevaluace:

- Hodnocení vzdělávacího procesu na pedagogických radách a klasifikačních poradách
- Rozbor dokumentace školy
- Srovnávací prověrky, testy
- Testy ČŠI
- Olympiády a vědomostní soutěže, sportovní soutěže
- Rozhovory s učiteli a rodiči
- Hospitační činnost
- Práce metodických orgánů
- Dotazník pro žáky, učitele a rodiče

Časové rozvržení evaluačních oblastí:

- Hodnocení vzdělávacího procesu – 3x ročně
- Rozbor dokumentace školy – 2x ročně
- Srovnávací testy – 1x ročně
- Olympiády a vědomostní soutěže, sportovní soutěže – v průběhu školního roku průběžně
- Rozhovory s učiteli a rodiči – třídní schůzky 2x ročně a další podle potřeby, osobní schůzka Trivia 2x ročně, konzultace s rodiči 1x měsíčně
- Hospitační činnost - průběžně
- Práce metodických orgánů - průběžně
- Dotazník pro žáky, učitele a rodiče – nejméně 1x za tři roky

SEZNAM PŘÍLOH:

PŘÍLOHA 1:

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO PŘÍPRAVNOU TŘÍDU

PŘÍLOHA 2:

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM MATEŘSKÉ ŠKOLY

PŘÍLOHA 3:

UČEBNÍ OSNOVY JEDNOTLIVÝCH PŘEDMĚTŮ